

T.C
ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİ

STRATEJİK PLAN (2025-2029)

“Hususi İdareler Ve Belediyeler, Büyük Kalkınma Savaşımızda Başarı Hâsilasını Artıracak Vazifeler Almalı Ve Hususiyetle Hayat Ucuzluğunu Temin Edecek, Yerine Göre Tedbir ve salahiyetlerini tam kullanmalıdır.”

H. Ortak

İÇİNDEKİLER

SUNUM	6
1- GİRİŞ	7
1.1 STRATEJİK PLANLAMANIN ÖNEMİ	7
1.2 STRATEJİK PLANLAMANIN HUKUKİ ÇERÇEVESİ	7
1.3 STRATEJİK PLANIN AMACI	8
2. STRATEJİK PLAN HAZIRLAMA SÜRECİ	9
2.1 PLANIN SAHİPLENİLMESİ.....	9
2.2 PLANLAMA SÜRECİNİN ORGANİZASYONU	9
2.2.1 ÜST YÖNETİCİ (VALİ)	9-10
2.2.2 STRATEJİ GELİŞTİRME KURULU	10
2.2.3 STRATEJİ GELİŞTİRME BİRİMİ	10
2.2.4 STRATEJİK PLANLAMA EKİBİ	11
2.2.5 HARCAMA BİRİMLERİ	12
2.3 HAZIRLIK PROGRAMI OLUŞTURULMASI	12
2.4 STRATEJİK PLAN HAZIRLAMA SÜRECİ	13
2.5 KATILIMCILAR:	13-14
3. ARDAHAN HAKKINDA	15
3.1 Ardahan İsminin Anlamı	15
3.2 Tarihçe.....	15
3.2.1 BAŞLANGIÇTAN İLK İSLÂM FETHİNE (646) KADAR.....	15-16
3.2.2 ARDAHAN SANCAĞI BÖLGESİNİN 1080 FETHİNDEN SONRAKİ KISA TAKVİMİ	16-17
3.2.3 OSMANLI DÖNEMİ	17-18
3.2.4 1702-1703'DE ÇILDIR EYALETİ	18
3.2.5 ARDAHAN VE ÇILDIR (1722-1732)	18-19
3.2.6 XVIII. YÜZYILDA ARDAHAN/ÇILDIR EYALETİ	19
3.2.6 I. DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINDA ARDAHAN	19-20
3.2.7 KARS MİLLİ İSLÂM ŞURASI VE CENUBÎ GARBİ KAFKAS HÜKÜMETİ	21
3.2.8 KURTULUŞ VE ŞANLI BAYRAĞIMIZA KAVUŞMA (23 ŞUBAT 1921)	21-22
3.3 ARDAHAN JEOKÜLTÜREL BİLGİLER.....	22-23
3.3.1 İLİMİZDE KÜLTÜREL DEĞERLER	23-25

4- MEVCUT DURUM ANALİZİ	26
4.1 İL ÖZEL İDARELERİNİN TARİHÇESİ.....	26-27
4.1.1 ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN TARİHÇESİ	27-29
4.1.2 KÖYE YÖNELİK HİZMETLER VE TARİHSEL SÜREÇTEKİ GELİŞİMİ	29
4.1.3 İL ÖZEL İDARESİNİN GENEL YÖNETİM KAPSAMINDAKİ YERİ VE YÖNETİM YAPISI:	30
4.1.4 İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANİZASYON YAPISI	31
4.2 UYGULANMAKTA OLAN (ÖNCEKİ DÖNEM) STRATEJİK PLANINDEĞERLENDİRİLMESİ	34-39
4.3 YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER VE MEVZUAT ANALİZİ	40
4.3.1 İL ÖZEL İDARESİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI:	40-42
4.3.2 İL ÖZEL İDARESİNİN YETKİLERİ VE İMTİYAZLARI;	43-44
4.3.3 İL ÖZEL İDARESİNE TANINAN MUAFİYETLER	45
4.3.4 İL ÖZEL İDARESİNİN GÖREV ALANI	45
4.3.5 İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANLARI	45
4.3.6 GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLAR	45-52
4.4 ÜST POLİTİKA BELGELERİ ANALİZİ	52
4.4.1 FAALİYET ALANLARI İLE ÜRÜN VE HİZMETLERİN BELİRLENMESİ	53
4.4.2 PAYDAŞ ANALİZİ	53-55
4.4.3 KURULUŞ İÇİ ANALİZ	56-61
4.5 PESTLE ANALİZİ.....	62-63
4.6 GZFT ANALİZİ	64-65
5. GELECEĞE BAKIŞ	66
5.1 MİSYONUMUZ.....	66
5.2 VİZYONUMUZ	66
5.3 TEMEL DEĞERLERİMİZ.....	66
6. STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER	67
6.1 TEMEL STRATEJİK KONULAR.....	67
6.2 AMAÇ VE HEDEFLER	68
6.3 AMAÇ FAALİYETLE VE HEDEF KARTLARI	69-92
6.4 HEDEF BİRİM VE MALİYET MATRİSİ.....	93-94
7. İZLEME DEĞERLENDİRME VE GÜNCELLEME	95

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Stratejik Geliştirme Kurulu	10
Tablo 2. Strateji Planlama Ekibi	11
Tablo 3. Stratejik Plan Hazırlama Takvimi	13
Tablo 4. Katılımcılar Listesi.....	13-14
Tablo 5. 1992' den bu yana Valilerimiz ve görev süreleri.....	28
Tablo 6. İl Özel İdarenin yetkileri ve imtiyazları	44
Tablo 7. Üst yöneticinin görevleri ve yasal dayanağı	48
tablo 8. faaliyet alanları ile ürün ve hizmetlerin belirlenmesi.....	53
Tablo 9. Paydaşlarımız ve Önceliklendirme Listesi	54
tablo 10. il özel idare insan kaynakları listesi	56
Tablo 11. Personel Yapısı ve Dağılım Cetveli	56-57
Tablo-12 Geçmiş Yıllar Öz Gelir – Öz Gider ve Yatırım Harcamaları Analizi	61
Tablo-13 Geçmiş Yıllar Cari Harcamalar Analizi	61
Tablo 14. Tahmini kaynaklar listesi	61
Tablo 15. İlçe, Köy ve Belediyeler	62
Tablo 16. Ardahan İlçeleri Mahalle Köy Sayıları.....	62
Tablo 17: Hedeflerden Sorumlu ve İşbirliği Yapılacak Birimler	93
Tablo 18: Tahmini Maliyetler	94

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1Ardahan Kalesi	
Şekil 2Kazım Karabekir Paşa	
Şekil 3 Ardahan'dan bir görünüş	
Şekil 4 Ardahan'dan görünüş	
Şekil 5 Çıldır Şeytan Kalesi	
Şekil 6 Savaşır Kalesi.....	
Şekil 7 Kinzi Kalesi	
Şekil 8 Altaş Kalesi	
Şekil 9 Derviş Bey Cami	

SUNUM

Kamu hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, kaynak kullanım kalitesinin artırılması, kaynak kullanımında etkinlik, verimlilik ve tutumluluğun sağlanması, siyasi ve yönetsel hesap verme mekanizmaları ile mali saydamlığın geliştirilmesi amacıyla hazırlanan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında kamu kurumlarının performans esaslı bütçeleme ile bağlantılı olarak stratejik plan hazırlamaları gerekmektedir.

Kamu idarelerinin ana fonksiyonlarını, bu fonksiyonların yerine getirilmesi sonucunda gerçekleştirilecek amaç ve hedeflerini belirleyen, kaynakların bu amaç ve hedefler doğrultusunda tahsisini ve kullanılmasını sağlayan, performans ölçümü yaparak hedeflere ulaşıp ulaşılamadığını değerlendiren ve sonuçları raporlayan performans esaslı bütçeleme sisteminin temel unsurları; stratejik plan, performans programı ve idare faaliyet raporudur.

5018 sayılı Kanunun 9. maddesi, kamu idarelerinin bütçelerini stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlamalarını gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda; İl özel idaremiz, orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içerecek olan stratejik planlarını; Kalkınma Bakanlığının Stratejik plan hazırlama ilkelerine göre ve önceki stratejik plan gözden geçirilerek, eksiklikler ve yeni ihtiyaçlarda göz önüne alınarak hazırlanmıştır. İlimiz kaynaklarının etkin, verimli ve yerinde kullanılması, vatandaşımız ihtiyaçlarının ve makul beklentilerinin karşılanması temel amacımızdır.

İl Özel İdaremizin 2025-2029 Yıllarını Kapsayan 5 Yıllık Stratejik Planının hazırlanmasına katkı sağlayanlar ile emeği geçenlere teşekkür ediyor ve başarılı bir çalışma ortamı olması temennisiyle planın ilimize hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Hayrettin ÇİÇEK
Vali

1- GİRİŞ

1.1 STRATEJİK PLANLAMANIN ÖNEMİ

Kamusal ihtiyaçlar ve mevcut kaynaklar dikkate alındığında il özel idarelerinin faaliyetlerini planlı bir şekilde yerine getirmeleri önem arz etmektedir. Kamu yönetimi ve kamu mali yönetimi reformları çerçevesinde il özel idarelerinde uygulanmakta olan stratejik yönetim süreci; il özel idarelerin orta ve uzun vadede odaklanmak istediği önceliklerin belirlenmesi, makro düzeyde bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde mali disiplinin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılması ve etkin kullanılıp kullanılmadığının izlenmesi ile bunun üzerine kurulu bir hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesine temel teşkil etmektedir.

Planlı hizmet sunumu, politika geliştirme, belirlenen politikaları eylem planları, programlar ve bütçelere dayandırma ile uygulamayı etkili bir şekilde izleme ve değerlendirmelerini sağlamaya yönelik temel bir araç olarak benimsenen stratejik planlama; bir yandan kamu mali yönetimine etkinlik kazandırırken, diğer yandan kamu idarelerinin kurumsal kültür ve kimliğinin gelişimi ile güçlendirilmesine destek olmaktadır.

Ulusal düzeydeki kalkınma planları, hükümet programları ve stratejiler çerçevesinde il özel idarelerince hazırlanmakta olan stratejik planlar; programlar, sektörel ve tematik planlar, bölgesel planlar ve il gelişim planlarıyla birlikte planlama ve uygulama sürecinin etkinliğini artırmakta ve kaynakların rasyonel kullanımına katkıda bulunmaktadır. Stratejik planlar söz konusu belgelerde yer alan politikalardan idarelerce yerine getirilmesi gereken sorumluluklar ile kurumsal gelişime yönelik hususların gerçekleştirilmesine hizmet etmektedir.

Kalkınma planı ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması ile hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamayı amaçlayan 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu; etkililik, verimlilik ve ekonomiklik kavramlarını birlikte değerlendirmektedir. Bu çerçevede, stratejik planlama ile asgari seviyede kamu kaynağıyla hedeflenen sonuçlara ulaşılması ve toplum ihtiyaçlarına cevap verebilecek azami etkinin oluşturulması amaçlanmaktadır. Amaç ve hedefler ile sonuçlar arasındaki ilişki stratejik seviyede “başarılmak istenilen nedir” ve “hangi sosyo-ekonomik ihtiyaçlar karşılanacak” sorusuna; faaliyetler ise uygulama seviyesinde “nasıl” ve “hangi kaynaklarla karşılanacak” sorusuna cevap vermektedir. Stratejik seviye, kalkınma planı ve kamu idaresinin stratejik planıyla; uygulama seviyesi ise performans programı ve eylem planlarıyla ilişkilidir.

1.2 STRATEJİK PLANLAMANIN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

5018 sayılı Kanun’da stratejik plan, “kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. Kanun’la, kamu idarelerine kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde misyon ve vizyonlarını oluşturmak, amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve uygulamanın izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlama görevi verilmiştir.

5018 sayılı Kanun’un dokuzuncu maddesine göre, stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Kalkınma Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu çerçevede hazırlanan Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 26/05/2006 tarihli ve 26179 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kamuda stratejik planlamaya ilişkin elde edilen deneyimler ve kamu idarelerinden gelen talepler doğrultusunda Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in yenilenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda yenilenen Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 26/02/2018 tarihli ve 30344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'da belirtilen kamu idarelerinin yanı sıra 13/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'yla nüfusu 50.000 ve üzerindeki tüm belediyeler ve 23/07/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'yla büyükşehir belediyeleri stratejik plan hazırlamakla yükümlüdür. Ayrıca 04/03/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'yla il özel idarelerine de stratejik planlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Bakanlar Kurulunun 15/10/2007 tarihli ve 2007/12702 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2008 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Tespiti Hakkında Kararı gereğince 5018 sayılı Kanun'un ekli cetvelinde sayılmayan kamu iktisadi teşebbüsleri için de stratejik planlama uygulaması zorunlu hale getirilmiştir.

22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la tüm kamu idarelerinde strateji geliştirme birimleri (SGB) oluşturulmuştur. Bu birimler, 18/02/2006 tarihli ve 26084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile stratejik planlama çalışmalarının koordinasyonu ile görevlendirilmiştir.

1.3 STRATEJİK PLANIN AMACI

Ulusal ve bölgesel plan hedefi ve politikalarıyla uyumlu biçimde, ilin yerel potansiyelini harekete geçirmek ve kaynakların rasyonel kullanımını sağlayarak sürekli ve sürdürülebilir bir gelişmeyi planlamak, İl Özel İdaresi Kanunu ve mevcut diğer Kanunların, İl özel İdarelerine verdikleri yetki çerçevesinde, İlde yaşayanlara ve gelecekte yaşayacaklara, yaşanabilir bir ortam bırakmak için izlenecek stratejileri ortaya koymaktır.

Ardahan İl Özel İdaresi(2025-2029) Beş Yıllık Stratejik Plan ile genel olarak;

- Stratejik planların, stratejik yönetimin diğer temel bileşenleriyle bağlantısının daha güçlü kurulmasını sağlamak
- Kurum için öncelikli konuları tespit etmek,
- Kurumun en etkin ve verimli şekilde çalışmasını sağlamak ,Kaynakların kullanımı ile amaç ve hedeflerin önceliklendirilmesinde etkinliği artırmak,
- Performans değerlendirmesinin daha iyi yapılarak kanıta dayalı karar alınmasını sağlamak,
- Kurumsal yapıyı disipline edecek ve dış çevrede sunduğu hizmetlerinin kalitesini artıracak yol haritasını belirlemek,
- Daha kaliteli bir raporlama yapılmasına temel oluşturarak kamu yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışının yerleşmesine katkı sağlamak, amaçlanmaktadır.

2. STRATEJİK PLAN HAZIRLAMA SÜRECİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu çerçevesinde bir “yönetim aracı” olarak tanımlanan stratejik plan Ardahan İl Özel İdaresi için 2025-2029 dönemini kapsayan bir yol haritası olmak üzere hazırlanmıştır.

Stratejik plan çalışmalarında “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik” ve Kamu kuruluşları için, Kalkınma Bakanlığınca hazırlanmış, Stratejik Planlama Kılavuzu 3. Sürümde yer alan model ve yaklaşım esas alınmıştır.

Ardahan İl Özel İdaresinin 2025 – 2029 Stratejik Planı çalışmalarına; Üst Yöneticinin 03/05/2024 tarih ve 82823510/840-20046 sayılı iç genelgesi ile başlanılmıştır.

Stratejik planlama, farklı görevlere ve donanımlara sahip birçok kişiyi bir araya getiren, başta üst yönetici (vali) olmak üzere il özel idaresi genelinde sahiplenmeyi gerektiren zaman alıcı bir süreçtir. Stratejik planlama çalışmalarının başarısı büyük ölçüde plan öncesi hazırlıkların yeterli düzeyde yapılmasına bağlıdır. İl Özel İdaremizin gelecek tasarımı olan stratejik planın hazırlık çalışmalarında Mali Hizmetler Birimi, eşgüdüm ve uyumu sağlayan sekreteryaya rolünü yerine getirir.

Stratejik planlama hazırlık çalışmaları üç temel aşamadan oluşur. Bunlar;

- Planın sahiplenilmesi
- Planlama sürecinin organizasyonu
- Hazırlık programının oluşturulmasıdır.

2.1 PLANIN SAHIPLENİLMESİ

(ÜST YÖNETİMİN KATILIMININ VE LİDERLİK DESTEĞİNİN SAĞLANMASI)

Stratejik planlamanın başarısı ancak il özel idaresinin tüm çalışanlarının planı sahiplenmesiyle mümkündür. Stratejik planlama kurum içinde belirli bir birimin ya da grubun görevi, sorumluluğu olarak görülmemelidir. Plan hazırlamak ve idareyi bu plan doğrultusunda yönetmek idare yönetiminin temel sorumluluğudur. Bu nedenle, üst yöneticinin desteği ve yönlendirmesi, stratejik planlamanın vazgeçilmez koşuludur.

2.2 PLANLAMA SÜRECİNİN ORGANİZASYONU

Stratejik planlama katılımcı bir yaklaşım ile hazırlanmıştır. İdare içerisinde üst yöneticiden başlayarak her düzeydeki çalışanların katılımı sağlanmıştır. Stratejik planlama sürecine katılacak temel aktörler ve üstlenilecek işlevler bu aşamada belirlenmiş olup, Stratejik planlama sürecine dâhil olması gereken kişi, birim ve ekipler aşağıda yer almaktadır.

2.2.1 ÜST YÖNETİCİ (VALİ)

Sayın Valimiz Hayrettin ÇİÇEK, Ardahan İl Özel İdaresinin 2025-2029 dönemi Stratejik planlama çalışmalarının başladığını 03.05.2024 tarih ve 82823510-840-20046 sayılı Stratejik Plan Genelgesiyle duyurmuştur. Genelgede stratejik planın hazırlanması için idaredeki tüm birimlere;

- Hazırlık Çalışmaların vali tarafından sahiplenildiği ve takibinin yapılacağı,
- Çalışmaları üst düzeyde yönlendirmek üzere valilik makamının 24.04.2024 tarih ve 19864 sayılı valilik olurları ile Strateji Geliştirme Kurulu oluşturulduğu,
- Çalışmaların İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Başkanlığında, tüm birimlerin aktif katılım ve katkılarıyla Mali Hizmetler Müdürlüğünün koordinasyonunda yürütüleceği,
- Stratejik planlama ekibine harcama birimlerin üyelerin görevlendirilmesi ve bu üyelerin Kılavuzda belirtilen niteliklere haiz olması gerektiği bildirilmiştir.

Stratejik plan çalışmalarında “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik” ve Kamu kuruluşları için, Kalkınma Bakanlığınca hazırlanmış, Stratejik Planlama Kılavuzunda yer alan model ve yaklaşım esas alınmıştır.

2.2.2 STRATEJİ GELİŞTİRME KURULU

Strateji Geliştirme Kurulu Üyeleri Valilik Makamının 24.04.2024 tarih ve 82823510-840-19864 sayılı olurları ile görevlendirilmiştir. Strateji Geliştirme Kurulu stratejik planlama ekibini ve hazırlık programını onaylayarak, sürecin ana aşamaları ile çıktılarını kontrol ederek, harcama birimlerinin stratejik planlama sürecine aktif katılımını sağlayarak ve tartışmalı hususları görüşüp karara bağlamıştır.

Alternatif misyon, vizyon ve temel değerler taslakları ile taslak amaçlar ve hedef kartlarını değerlendirerek nihai hale getirmiştir. Strateji Geliştirme Kurulu aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

TABLO 1. STRATEJİK GELİŞTİRME KURULU

STRATEJİK GELİŞTİRME KURULU		
1	Murat Bilal EMİN	Genel Sekreter
2	Turan YILDIZ	Genel Sekreter Yardımcısı
3	Ersoy SÜTCÜ	Genel Sekreter Yardımcısı
4	Yener ÇOBAN	Mali Hizmetler Müdürü
5	Hakan KIZILKUŞ	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürü
6	Fedai ÇOBAN	Destek Hizmetleri Müdürü
7	İsrafil BÖLÜK	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü
8	Levent DURSUN	Yazı İşleri Müdürü
9	Hakan BAYDAR	Encümen Müdürü
10	Hükümdar BAYDAR	İşletme ve İştirakler Müdürü
11	Mesut KOÇ	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürü
12	Hakan KAYA	Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürü
13	Levent DURSUN	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürü

2.2.3 STRATEJİ GELİŞTİRME BİRİMİ

SGB'nin (Mali Hizmetler Birimi) görevi stratejik planı hazırlamak değil, plan çalışmalarını koordine etmektir. Mali Hizmetler Müdürlüğü Stratejik planlama çalışmalarında; Stratejik Plan Genelgesini hazırlayarak üst yöneticinin (Vali) uygun görüşüne sunmuştur, toplantıların organizasyonu, idare içi ve dışı iletişimin sağlanması ve belge yönetimi gibi destek hizmetleri Mali Hizmetler Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu süreçteki her türlü resmi yazışma Mali Hizmetler Müdürlüğü aracılığıyla yapılmıştır.

Mali Hizmetler Müdürlüğü plan hazırlama, uygulama ile izleme ve değerlendirme süreçlerindeki tecrübesini gerekli durumlarda Strateji Geliştirme Kuruluna, stratejik planlama ekibine ve harcama birimlerine aktarmıştır. Mali Hizmetler Müdürlüğü özellikle stratejik planın bütünselliğinin sağlanması ve bu süreçte ortak bir dilin oluşturulması açısından önemli rol üstlenmiştir.

2.2.4 STRATEJİK PLANLAMA EKİBİ

Stratejik planlama ekibi Genel Sekreter başkanlığında, Mali Hizmetler Müdürlüğü Biriminin koordinasyonunda, harcama birimlerinin temsilcileri ile Mali Hizmetler yöneticisinden oluşturulmuştur. Ekip; hazırlık programını oluşturmuş, stratejik planlama sürecinin hazırlık programına uygun olarak yürütmüş, gerekli faaliyetleri koordine ederek, Strateji Geliştirme Kurulunun onayına sunarak belgeleri hazırlamıştır. Ekip başkanı; ekibin oluşturulması, çalışmaların planlanması, ekip içi görevlendirmelerin yapılması, ekip üyelerinin motivasyonu ile ekip ve üst yönetim arasında eşgüdüm sağlanması görevlerini yerine getirmiştir.

Ekip başkanının toplantılara iştirak edemediği durumlarda başkanlığa, Mali Hizmetler Yöneticisi Yener ÇOBAN vekâlet etmiştir. Stratejik planlama ekibi oluşturulurken üyelerin bireysel özelliklerinin yanı sıra oluşturulacak grubun niteliği de göz önünde bulundurulmuştur. Stratejik Planlama Ekibi aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

TABLO 2. STRATEJİ PLANLAMA EKİBİ

SIRA NO:	KURUMU VEYA BİRİMİ	ADI VE SOYADI	GÖREVİ	ÜNVANI
1	İl Özel İdaresi	Murat Bilal EMİN	Stratejik Plan Hazırlama Ekibi Başkanı	Genel Sekreter
2	İl Özel İdaresi	Turan YILDIZ	Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı
3	İl Özel İdaresi	Ersoy SÜTCÜ	Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı
4	İl Özel İdaresi	Yener ÇOBAN	Koordinatör Birim Amiri	Mali Hizmetler Müdürü
5	İl Özel İdaresi	Fergül AĞRAP	Muhasebe Yetkilisi	V.H.K.İ
6	İl Özel İdaresi	Gülşen KIZILKUŞ	Bütçe ve Performans Birim Personeli	V.H.K.İ
7	İl Özel İdaresi	Yeter ÜSTÜN	Stratejik Planlama Birim Personeli	Sürekli İşçi.
8	İl Özel İdaresi	İsrafil BÖLÜK	İnsan Kaynakları ve Eğitim Birim Müdürü	Şube Müdürü
9	İl Özel İdaresi	Özkan ARSLANGÖRÜR	Memur	V.H.K.İ.
10	İl Kültür Müdürlüğü	Uğur DEDE	İl Kültür Müdür V.	İl Müdürü

2.2.5 HARCAMA BİRİMLERİ

Harcama Birimleri; Vali tarafından 03.05.2024 tarih ve 82823510-840-20046 sayılı yayımlanan Stratejik Planlama Genelgesinde belirtilen nitelikleri haiz personeli stratejik planlama ekibinde görevlendirmişlerdir. Ayrıca harcama birimleri, belirlenen raporlama dönemlerinde sorumlu oldukları hedeflerin gerçekleşme sonuçlarının izleme ve değerlendirmesini yapmışlardır.

2.3 HAZIRLIK PROGRAMI OLUŞTURULMASI

Stratejik Planlamaya rehberlik eden temel kararların üretilebilmesi için geleceğe dönük, başarı odaklı ve bütünleşik bir yönetim yaklaşımına gereksinim olduğu gerçeğinden yola çıkılmıştır. Bu amaçla; Genel Sekreterimiz Sayın Murat Bilal EMİN Başkanlığında ve Mali Hizmetler Müdürü Yener ÇOBAN'ın koordinatörlüğünde; katılımcı ve paydaşların katılımlarıyla Stratejik Planın hazırlanmasında Proje kapsamında toplantılar, anketler, görüşmeler, analizler ve eğitimler yoluyla "Katılımcılık İlkesi" temel alınarak etkileşimli bilgi, görüş ve önermeler elde edilmiştir.

Ardahan İl Özel İdaresinin stratejik plan çalışmaları; tüm birimlerin temsil edilebileceği, üst yönetimin katılımı ve farklı bakış açılarını gruba kazandırabilecek, kurumda etkili, bilgili ve tecrübeli kişilerden, oluşturulacak bir ekip tarafından yürütülmesi öngörülmüş ve Stratejik Plan çalışmalarını yürütecek bir ekip oluşturulmuş ve çalışmalara devam edilmiştir.

Toplantılarda; Stratejik Planlama Kılavuzunda belirtilen hususlara, sürecin her aşamasında titizlikle uyulmuş ve Stratejik Planlama, Yasal dayanağı ve konunun önemi anlatılmış, İl Özel İdaresinin yükümlülükleri ve mevcut durumu izah edilmiş, katılımcı ve paydaşların görüş ve önerileri sorulmuş, uygulanacak model üzerinde uzlaşma sağlanmıştır.

İl Özel İdaresine paydaş konumunda olan, Merkezi idareye bağlı dış paydaş kuruluşların planlamada görevli yönetici ve personelleri stratejik plan çalışmaları hakkında bilgilendirilmiş ve dış paydaş kurumlar stratejik plana katkılarını, yazılı rapor şeklinde iletmışlerdir.

Stratejik Hedeflerin, Performans Göstergelerinin, Proje ve Faaliyetlerin belirlenmesi çalışmalarında Strateji Geliştirme Kurulu, Stratejik Planlama Ekibi, Katılımcılar ve Yöneticilerin katılımı ile gerçekleştirilen Farkındalık Eğitimlerinde; "Stratejik Planlama ve Kamu Yararı İlişkisi", "Stratejik Yönetim Süreci ve Gelecek Anlayışı", "Sonuç Odaklı İzleme ve Değerlendirme" konularında eğitimler verilmiş, Stratejik Planlama Sürecinde Roller ile Beklenen Görev ve Sorumluluklar tanımlanmış ve Stratejik Plan Hazırlama Süreci Projesi Uygulama Adımları katılımcılara aktarılmıştır.

Proje süresince; Mevcut Durum Yapısal Analizleri, Stratejik Analizler, Stratejik Yön Tayini, Stratejik Tasarım, Uygulama ve Sonuç Odaklı İzleme ve Değerlendirme konuları ele alınmış, üretilen çalışmalar katılımcıların görüş ve önerilerine sunulmuş değerlendirme yapılmaları sağlanmıştır. Böylece gelen öneriler değerlendirilerek üretilen tüm çalışmaların proje süresince geliştirilmesi sağlanmıştır. Bu Stratejik Planın hazırlanmasında; Ardahan İl Özel İdaresi'nin etkileşim içerisinde bulunduğu tüm iç ve dış paydaşların katılımı sağlanmış olup, Stratejik Plan taslağı katılanların katkılarıyla hazırlanmıştır.

Stratejik Plan Hazırlama Ekibiyle; Her farklı çalışma sonucunda elde edilen veri tabanları değerlendirilerek sonuçlar üzerinde karşılıklı bilgilendirmeler yapılmış ve mutabakat sağlanmıştır. Bu yaklaşım çerçevesinde çalışmalar;

1. Stratejik Planlama Eğitimleri
2. Durum Analizleri (Mevcut Durum Üzerinde Yoğunlaşma)
3. Stratejik Analizler (Gelecek Beklentileri, Eğilimler)
4. Stratejik Yön Tayini ve Stratejik Tasarım (Geleceğe Bakış, Çalışma Felsefesi ve Stratejik Yönelimler)
5. Stratejik Uygulama (Stratejik Amaçlar, Stratejik Hedefler, Performans Göstergeleri, Proje ve Faaliyetler)
6. Bütçe (Stratejik Plan Bütçesi)
7. Stratejik Kontrol (izleme ve Değerlendirme) olmak üzere önceden belirlenen bir zaman planına uygun aşamalarla gerçekleştirilmiştir.

2.4 STRATEJİK PLAN HAZIRLAMA SÜRECİ

TABLO 3. STRATEJİK PLAN HAZIRLAMA TAKVİMİ

SIRA NO:	Hazırlık Aşamaları	TAKVİM
1	Üst Yönetici (Vali) Tarafından Stratejik Geliştirme Kurulu Üyelerinin Oluşturulması	24/04/2024
1	Üst Yönetici (Vali) tarafından iç genelge ile Stratejik Plan hazırlık döneminin başlatıldığının duyurulması	03/05/2024
2	Mali Hizmetler Biriminin Koordinatörlüğünde Stratejik Planlama Ekibinin Oluşturulması	10/05/2024
3	StratejikPlanlama Toplantısı	10/05/2024
4	StratejikPlanlama Toplantısı	14/05/2024
5	Stratejik Planlama Ekibi Toplantısı	16/05/2024
6	Stratejik Planlama Ekibi Toplantısı	21/05/2024
7	Stratejik Planlama Ekibi Toplantısı	23/05/2024
8	Kurumların Stratejik Planlarını İl Özel İdaresine Göndermeleri	10/05/2024
9	Kurumların Stratejik Planlarını İl Özel İdaresine en son gönderdikleri tarih	15/05/2024
10	Üst Yöneticinin (Vali) Stratejik Planı Onaylaması	19/07/2024
11	Taslak Stratejik Planın İl Encümeninde Görüşülmesi	24/07/2024
12	Stratejik Plan Tasarısının İl Genel Meclisinde Görüşülmesi ve Kabulü	07/08/2024

2.5 KATILIMCILAR:

TABLO 4. KATILIMCILAR LİSTESİ

SIRA NO:	KURUMU VEYA BİRİMİ	ADI VE SOYADI	GÖREVİ	ÜNVANI
1	İl Özel İdaresi	Murat Bilal EMİN	Stratejik Plan Hazırlama Ekibi Başkanı	Genel Sekreter
2	İl Özel İdaresi	Turan YILDIZ	Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı
3	İl Özel İdaresi	Ersoy SÜTCÜ	Genel Sekreter Yardımcısı	Genel Sekreter Yardımcısı
4	İl Özel İdaresi	Yener ÇOBAN	Koordinatör Birim Amiri	Mali Hizmetler Müdürü
5	İl Özel İdaresi	Fergül AĞRAP	Muhasebe Yetkilisi	V.H.K.İ
6	İl Özel İdaresi	Gülşen KIZILKUŞ	Bütçe ve Performans Birim Personeli	V.H.K.İ

7	İl Özel İdaresi	Yeter ÜSTÜN	Stratejik Planlama Birim Personeli	Sürekli İşçi.
8	İl Özel İdaresi	Yaprak AYDIN	Muhasebe Görevlisi	İşçi
9	İl Özel İdaresi	İsrafil BÖLÜK	İnsan Kaynakları ve Eğitim Birim Müdürü	Şube Müdürü
10	İl Özel İdaresi	Hakan KIZILKUŞ	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürü	Şube Müdürü
11	İl Özel İdaresi	Hükümdar BAYDAR	İşletme İştirakler Müdürü	Şube Müdürü
12	İl Özel İdaresi	Levent DURSUN	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürü	Şube Müdürü
13	İl Özel İdaresi	Murat KOTANCI	Memur	
14	İl Özel İdaresi	Hakan BAYDAR	Encümen Müdürü	Şube Müdürü
15	İl Özel İdaresi	Hakan KAYA	Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürü	Şube Müdürü
16	İl Özel İdaresi	Abdul Kadir TOFUR	Destek Hizmetleri Müdürü	Şube Müdürü
17	İl Özel İdaresi	Filiz Badem	Memur	Şef
18	İl Özel İdaresi	Serpil Bakırcı	Büro Görevlisi	İşçi
19	İl Özel İdaresi	Selçuk KAÇAR	Memur	Muhasebeci
20	İl Özel İdaresi	Levent KILIÇ	Büro Görevlisi	Sürekli İşçi
21	Göle Belediyesi	Murat ATALAY	Büro İşçisi	İşçi
22	İl Genel Meclisi	Gökhan SÖZBİR		İl Genel Meclis Üyesi
23	İl Genel Meclisi	Serkan AKBUDAK		İl Genel Meclis Başkanı
24	Ardahan Üniversitesi	Mehmet KOÇ	Şube Müdürü	Şube Müdürü

3. ARDAHAN HAKKINDA

3.1 ARDAHAN İSMİNİN ANLAMI

Ardahan adı Gürcüce Ardana'dan gelmektedir. Eski adı Artan olan Ardahan ili yaklaşık 3000 yıllık bir geçmişe sahip olup, MS 628 yılında Hazar Türklerinin bir kolu olan Arda Türklerinin eline geçerek Ardahan adını almıştır.

3.2 TARİHÇE

3.2.1 BAŞLANGIÇTAN İLK İSLÂM FETHİNE (646) KADAR

Yukarı Kura boylarının, yazılı belgelerde anılarak "'Tarih Çağı'na girmesi, "İlk Türklerden sayılan ve Sümerlilerle soydaş olan "yuvarlak başlı (Brakisefal), bitişken-dilli Hunilerin" torunlarının Van Gölü çevresinde güçlü bir devlet kurmaları zamanında görülmektedir. Sümerlilerin icat ettiği çivi yazısını kullanan, Van Gölü çevresindeki bu devletin ülkesine, Güney komşuları Asurlular, M.Ö.1280 yılından beri "Yukarı El-Ulke" anlamında "Ur-Artu" diyorlardı. Urartular ise baş tanrılarına göre kendilerini "Khaldi" diye anıyorlardı. Eski Van (Tuşpa) şehrini merkez edinen Urartulardan Kral II. Sardur (M.Ö. 753-735), Çıldır Gölü Güneybatısındaki Taşköprü Köyü kayalığına kazdırdığı buraların fethini anlatan yazıtında, Çıldır-Ardahan ve çevresini, "Ukhiemani" beyliğinden aldığını anlatır. Başka bir yazıtında da Çoruh Irmağı boyunca (Bayburt'tan Batum'a kadar, Artvin ve Ardanuç dahil) "Kulhi" adlı güçlü bir kavmi yendiğinden bahseder. II. Sardur'un yazıtlarında yer alan her iki kavim de, Aryani (Ortaasya) kökenli kavimlerdir. II. Sardur'un oğlu Kral I. Rusa/Ursa (753-713) zamanında, Kafkaslar ve Karadeniz'in

Kuzeyinde M.Ö.2000 yılından beri yaşayan ve sonraki Hazar ve Bulgar Türklerinin mensubu bulunduğu "Kıpçak-lar'm ataları olan "Kimmerlerin" ülkesi, aynı soydan gelen "Sakalar'in akımına uğramıştı. Saka (İskit) Türkleri M.Ö. 720 yılında Kimmerlerin Doğu kolunu Kafkas sıradağlarının Güneyine sürdüler. Sarı saçlı, kumral, gök gözlü Kuman/Kıpçak tipinde olan Kimmerlerin İskit Türkleri'nin önünde Kura, Çoruh, Araş ve Yukarı Fırat ırmakları boyunca yayılarak yerleşmeleriyle Ardahan'ı da içerisine alan bölgede, Türklük hayatı başlamış oldu (M.Ö.720). İlk olarak Yunanca yazılıp M.S. V.

yüzyılda Gürcü diline çevrilen "' Kartlis-Çkhovreba" adlı tarihin başlarında Kimmerlerin gelip Ardahan'ı da içerisine alan Kafkasların Güneyine hakim oluşlarını anlatır. Makedonyalı İskender'in ordusuna karşı koyan "Yaman savaşçılar" dediği Kimmerlerin Ardahan yöresindeki "Kamara Dağı' civarında verdikleri mücadeleyi yücelterek anlatır.

M.S. 680 yılında İskit Türkleri, hükümdarları Bartatua öncülüğünde, çok kalabalık göçer hâlinde Kafkas geçitlerini aşarak, itaat etmeyen Kimmerleri Kızılırmak boylarına sürdüler. İskitlerin hükümdarı kışlık başkent yaptığı, Kura'ya sağdan karışan Terter çayı boyundaki Partav veya Barda şehrine adını vermişti.

Sakalar'ın bütün Kura, Araş ve Çoruh bölgesine olan hakimiyetleri Heredot Tarihinde, Türklerin hakimiyeti diye gösterilmektedir.

3.2.2 ARDAHAN SANCAĞI BÖLGESİNİN 1080 FETHİNDEN SONRAKİ KISA TAKVİMİ

1124 yılında Kıpçaklar Erzurum'daki Saltuklu Emirliğine bağlı Çavakhet'ten (Ardahan ve Artvin kesimi dahil) İspir'e kadar hudut sayılan yerleri alıp buralara yerleştirildiler. Böylece 1118 ve müteakip yıllarda gelip yerleşenlere eski Kıpçak, 1195 ve sonrasında gelenlere ise yeni Kıpçak denmeğe başlandı. Bu çağda Ardahan-Ahıska Kıpçaklarının beyi "Beka" (Türkçe Böke/Ejder), Posof taki Cak-su Kalesinde oturuyordu. 1225 yılında Harezmsah hükümdarı Çelaledin Mengüberti, komşu Müslüman ülkelere akınlar yaparak çok zararlar veren Apkaz-Gürcistan ordularını Haziran 1225'te Revan'ın güneyinde Gerni'de yenmiş ve Ardahan ile Kars'ı almıştı. 1239'da Moğol Cengiz İmparatorluğunun İran Genel Valisi Baycu Noyan, Ardahan'ı da içine alan bütün Araş ve Kura boylarını fethedip buraları Cengiz İmparatorluğu'na tabi kıldı. 1243 Köseadağ savaşında yararlılığı görülen Caklı Sargis'e Ardahan ve Ahıska hakimliği verildi.

1267 İlhanlı hükümdarı Abaka Han, kardeşi ile girdiği taht mücadelesinde çok yararlılık gösteren Caklı Sargis'e Ardahan ve Ahıska valiliğini verdi. Buralara Atabek Ülkesi denmeye başlandı. Atabek-lik ülkesinde yazı dili Kartvelce, konuşma dili ise Türkçe olarak devam etti. Bugün de Ahıska, Posof ve Şavşat ağzı dediğimiz; ban/ben, san/sen, babay/baba, anay/ana vs. gibi yüzlerce Kıpçak ağzı sözleri öteden beri buralarda kullanılmakta ve başka bir dil bilinmemektedir.

1334'te T. Beka'nın torunu I. Korkore Atabek unvanını alarak İlhanlılar ve Celayırlılardan sonra Karakoyunlular'a tabi oldu. Böylece Ardahan ve çevresinde Karakoyunlular dönemi başlamış oldu. 1386'da Kars'ı uzun ve zorlu bir kuşatmadan sonra alabilen ve aldıktan sonra yağma ettiren Timur, ordusuyla Tiflis'e giderken Ardahan'da bulunan Kıpçaklı Atabekler de ona tabi oldu. 1405'te Timurmur'un ölümünden sonra Atabekler ülkesi yine Karakoyunlular'a tabi oldu. O zaman Ardahan ve çevresi Nahçıvan Valiliğine bağlı olduğundan buraların haracı oraya ödeniyordu. 1463'te Karakoyunlular, kendilerini sıkıştıran Apkaz Kralına karşı Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'dan yardım istediler. Uzun Hasan, Temür Bek idaresindeki bir orduyu yardıma gönderdi. Karakoyunlular, Akkoyunlular'ın yardımıyla düşmanlarını mağlûp ettiler ve Ardahan dahil idarelerin-deki yerler Akkoyunlular'a tabi oldu. 1472 yazında Akkoyunlular'a itaatten çıkan Atabek-Bahadur ile Kartli Kralı ülkesine sefer eden Uzun Hasan, Ahıska ve Tiflis'i alıp, iki ülkeyi de Tiflis'e tayin ettiği kendi valisine bağladı. İşte bu sırada Ardahan Türkmenleri denilen ve çoğu yaylakçı ve kışlakçı olup, giyimleri, kuşamları ve dokumaları ile, Oğuz töre ve geleneğini yaşatan, Hanak-Damal/Meşe Ardahan'daki Türkmenler, Uzun Hasan tarafından Maraş-Altı'ndaki yerlerinden getirtilerek, hudut korucusu olarak buralara yerleştirildiler. 1477 Yılındaki Akkoyunlu seferi tesiriyle, Yukarı Kura ve Çoruk boylarındaki Kıpçaklı Atabekler ülkesi, Caklılar sülalesi elinde beş beyliğe bölündü.

- 1) Merkezi Ahıska olup; Azgur, Altunkale/Adigön/Kobliyan, Poskhov ve üç Ardahan'ı da içine alan anakol Samshe
- 2) Merkezi Çıldır Akçakalası olup; Ahılkelek'i de içerisine alan Çavakhet,
- 3) Merkezi Imerhev olup yukarı Acara'yı da içine alan Şavşet-Maçakhalet,
- 4) Merkezi Ardanuç olan ve Artvin, Borçka ve Gönnye'yi (Batum) içerisine alan Kalarçet,
- 5) Merkezi Oltu olan ve Şenkaya, Bardız ve Narman'ı ihtiva eden Tao.

1479'da bu beş Atabeklikten üçüncüsü Fatih döneminde Osmanlı Devleti'ne bağlandı. Trabzon sancağına bağlanan bu Atabekliğin halkı da gönüllü Müslüman olmaya başladı. 1514 yılında Yavuz

Sultan Selim Çaldıran seferine giderken Çıldır'dan İspir'e kadar olan yerlere hükmeden Caklı Mirza Çabuk Bey sefer gidişi ve dönüşü esnasında Osmanlı ordusuna önemli ölçüde iase yardımında bulundu. 1551'de Erzurum Beylerbeyi Sarı İskender Paşa ordusuyla Şah Tahsmab'a bağlı Atabek II. Kayhus-rev'in ülkesine yürüdü. 13 Mayıs'ta Ardanuç fethedildi. Ana koldan ilerleyen Paşa, Göle, Hanak, Ardahan ve Hoçuvan kesimlerini alarak, Osmanlı hududunu Çıldır ile Poskhov'da Kısır ve Ilgar dağlarına dayadı. Atabekler hükümetinin son yurdu III. Sultan Murad çağında Safevi-Osmanlı savaşları sonucunda Osmanlı Devleti'ne bağlandı. Diyarbakir'den getirilen Osmanlı Devleti'ne sadık Kürt aşiretleri Göle ve Hoçuvan'a yerleştirildi. Bu aşiretlerin kökeni de anonim Oğuz kaynakları Şerefname ve İskender-name'ye göre Oğuzlara dayanmaktadır. 8 Ağustos 1578'de yüz bin kişilik ordu ile Ardahan'dan çıkan Serdar Lala Mustafa Paşa, İran'ın Çıldır hududundaki Begrehatun düzündeki konakladı. Bu sırada İranlıların hakimiyetine yüz çeviren ve iki oğlu ile Altım Kal'a hakimesi olarak Adigön'de bulunan, Atabek II. Khushurev'in ölümüyle dul kalan Dedis İmed Hatun'un elçisi ve itaatnamesi Serdar'a ulaştı. Serdar'ın emriyle o gün şafakla Poskhov'a giren Ardahan Sancakbeyi Abdurrahman, Vale kalasını da savaşız fethetti. 9 Ağustos 1578 sabahı hududu geçip Şeytan Kalesi'ni topla alan Osmanlı Ordusu ilerlerken, gece den pusuya yatmış kalabalık İran ordusuyla Çıldır Gölünün Kuzeyindeki düzlükte kanlı bir savaşa girdi. Muharebeyi Osmanlı ordusu kazandı. Çıldır Meydan Muharebesi, 1514 Çaldıran Savaşından beri İran'la yapılan ikinci muharebeydi. Aynı gün Abdurrahman Beyin Ardahan Sancağı'ndaki askerleri Ahıska, Tümüük, Hirtıs ve Ahılkelek kalelerini işgal etti; bu arada Çıldır Akçakale'si de alındı. Lala Mustafa Paşa, itaat edip Müslüman olan İmed Hatun'un Müslüman olan oğluna Mustafa adını verdi. Anadilleri temiz Türkçe olan Atabekler Ülkesi halkı da Müslüman oldu. Bundan sonra kurulup gelişen Ahıska ve Ardahan medreselerinden birçok şair, bilgin, paşa yetişti. Çıldır Eyaleti 1647'de Evliya Çelebi'nin tanık olarak belirttiği gibi, Anadolu'nun İran hududunda erler yatağı olarak serhadlık etti. Bu durum 1828 deki Rus istilâsına kadar sürdü. Ayrıca bölgenin Ardahan Sancağı kesiminin, "Bun-Türkler" (Otokton-Yerli Türkler) tarafından idare edildiğini yazmaktadır. Bartatua'nın oğlu (bazı kaynaklara göre torunu) ilk Türk Cihangiri Afrasyab unvanlı Alp-Er Tun-ga olup Karpat dağlarından Doğuda Çin'e kadar Doğu Avrupa ile Asya'ya hakim olmuştu. Çinlilerin "Su", Hintlilerin "Sakya", Herodot Tarihinde "Basilik", Ermeni ve Süryani kaynaklarının dedikleri Saka-İskit Türklerinin Ardahan Sancağı kesimine yerleşen Urugları şunlardır:

1. Merkezi Loru/Loru Kalesi olan Borçalı kesimi,
2. Bir güçlü oymaktan adını aldığı anlaşılan "Artahanlar" (Bugün halk arasında ve Osmanlı resmi belgelerinde belirtilen: Küçük Ardahan/Göle, Büyük veya Kara Ardahan ve Meşe Ardahan/Hanak Kesimi),
3. Çıldır Gölü ve Ahılkelek ile Ahıska kesimini içine alan ve "ÇWlar anlamına gelen eski Türkçe bir ad ile anılan oymak. (Çin-Çavat kelimesi Kâtip Çelebi'nin Cihannüma isimli eserinde de geçmekte olup bugün bile yörenin yerli halkını belirtmek için kullanılan bir kelimedir. Anlamı Çin Türkistan'ından gelme demektir).

3.2.3 OSMANLI DÖNEMİ

Ardahan ve çevresi kesin olarak 1573 tarihinden itibaren Osmanlı topraklarına tamamen katılmıştır. 1552 tarihli Terakki Defterinde, Ardahan'ı ilk defa Sancak olarak görüyoruz. 1554 tarihinde ise Ardahan Sancak Beyi olarak Mehmed Beyin adı zikredilmektedir. Bu durumda Ardahan Sancağının ilk sancak beyi olarak Mehmed Beyi kabul etmek durumundayız. Hicri 963, Miladî 1 Aralık 1555'te Mehmed Bey Hınıs Sancağına tayin edilmiştir; ne var ki yerine Ardahan'a kimin atandığı belli değildir. 1558 tarihli Terakki Defterlerine göre 1558 yılında Ardahan'a Ardanuç Sancakbeyi Kara Mehmed Bey'in tayin olduğunu tespit ediyoruz. Bu kayıtlardan ve daha sonra yapılan atamalardan anlaşılacağı gibi Ardahan Sancağı, Ocaklık Sancaklık olamayıp, normal sancaklar statüsündeydi. Ardahan'ın Sancak olmasını müteakip tahrir edildiği anlaşılıyor. Nitekim Başbakanlık Arşivindeki 313 numaralı tapu defterinde, Ardahan Sancağının Erzurum zaimlerinden Ömer tarafından Tecdid-i Kitabet edildiğini ve bu sancağın

dirliklerinin 1557'den itibaren Defter-i Cedidi-i Hakani'ye (Yeni defter) kaydedildiğini ve sahiplerinin ellerine tezkere (İşletme ve İşleme Ruhsatnamesi/bir nevi tapu) verildiğini tespit ediyoruz. Sancağın dirliklerinin tespit edildiği bu defterde ayrı birer Sancak olan Kamhıs ve Peneskired'in de Ardahan'a bağlandığını görüyoruz. Ardahan Sancağında 1574 yılında ikinci bir tahririn (arazi düzenlenmesi) yapıldığını görüyoruz. 1575 tarihinden itibaren Ardahan Sancağının, Ardahan-ı Büzürg yani Büyük Ardahan adını aldığını görmekteyiz. Ardahan Kalesinin 1559'dan itibaren inşa edilmeye başlandığını ve kalenin tam olarak 1578 yılında bugünkü şekline kavuştuğunu görmekteyiz. Ardahan Kalesinin Batıdaki büyük kapısında bulunan 65x71 cm'lik sert kızıl taş üzerine kabartma nesih yazı ile üç satırlık kitabe de Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanatının son zamanlarında konulmuştur. Kitabede şu ifade edilmektedir.

"BUNİYE Bİ-EMRİ ES SULTAN'ÜL AZAM MEVLA MÜLUKÜ'L ARAP, VE'R-RUM VE'L ACEM, SAHİ-BÜ'L-BERR VE'L-BAHR ESSULTAN SÜLEYMAN İBN-İ SELİM HAN HALLADALLAHU MÜLKEHÜ Fİ ŞEHRİ ŞEVVAL 963."

(Arap, Anadolu ve Acem Meliklerinin bağlı bulunduğu karalar ve denizlerin sahibi Selim Han oğlu Büyük Sultan Süleyman'ın emri ile yapıldı. Allah onun ülkesini ebedi kılsın. Ağustos 1566) Ardahan Kalesi, Kanuni Sultan Süleyman devrinde mükemmel bir şekilde hizmete sokulmuş, kapısına da yukarıda belirtilen Arapça Kitabe konmuştu. Devrin önemli devlet adamlarından Ayaş Paşa, kale içinde Ulu Camii/Cami-i Kebir inşa ettirmişti. Zamanla haraplaşmaya başlayan caminin tamiri için 1699 yılında Ardahan kadısına bir hüküm yazılmıştır.

Hükümden anlaşıldığına göre Ulu Camii ayrıca Ayaş Paşa'nın ayırdığı vakıflara sahipti.

3.2.4 1702-1703'DE ÇILDİR EYALETİ

Osmanlı Devlet adamlarından Halil Paşa 1702'de Erzurum Beylerbeyliğine atandı. Bu dönem Osmanlı devlet adamlarından Defterdar Sarı Mehmet Paşanın da layihasında belirttiği gibi Büyük ve Küçük Ardahan'ın da içerisinde bulunduğu civardaki tüm sancaklar Çıldır Eyaleti içerisinde toplanarak Halil Paşaya bağlandı. 1694 ile 1732 tarihleri arasında Çıldır Eyaletine bağlı Sancak sayısı 14'tür. Defterdar Sarı Mehmed Paşanın "Zübde-i Vekaiyat" isimli eserinde yazdığına göre bu 14 sancak içerisinde Ardahan şu kısımlardan oluşmaktaydı: 1-Nahiye-i Hoçuvan der Liva-ı Ardahan-ı Küçük 2-Nahiye-i Şimal der Liva-ı Poshov 3-Nahiye-i Mise der Liva-ı Ardahan-ı Büzürg 4-Nahiye-i Güney der Liva-ı Poskhov 5-Karye-i Hamaş der Liva-ı Ardahan-ı Büzürg 6-Nahiye-i Germücük der Liva-ı Ardahan-ı Küçük 7-Karye-i Çardak der Liva-ı Ardahan-ı Küçük Bu örnekler ile XVIII. yüzyıl başlarında Ardahan ve çevresi hakkında özellikle yerleşim yerleri açısından fikir edinebilmemiz mümkün olabilmektedir. 1694 ile 1732 yılları arasında bu yerlerde isimleri geçen kişilerden bazıları şöyledir: Süleyman, Mehmed, Ahmed, Mustafa Veled-i Mehmed, İsmail, Osman Mirza, Abdal, Mehmed, Mah-mud, Resul, Hızır, Abdülbaki Veled-i Derviş, Ali Mirza, İdris, Abdurrahman, İdris Veled-i Süleyman. Bu defterde, diğerlerinde görüldüğü gibi Ocaklık, Yurtluk ve çiftlik olarak verilen araziler de mevcuttur. Gelir ise 22.000 akçe ile sınırlı kalmaktadır.

3.2.5 ARDAHAN VE ÇILDİR (1722-1732)

XVIII. yüzyıl başlarında Ardahan, "Ardahan-ı Büzürg" yani Büyük Ardahan olarak belgelerde geçmekte ve Çıldır dahilinde gösterilmektedir. Sancak Beyi Yahya'nın ölümü üzerinde bu sancak idaresinde kısa dönemli bir problem çıktı. Yahya'nın babası Süleyman idareden vazgeçmesine rağmen daha sonra bir arıza gönderdi. Altı ay müddetle Ardahan'ın idaresini elinde tuttu. İstanbul onun bu hareketinden memnun olmadı ve Erzurum Beylerbeyliğine bir Emirname gönderilerek duruma müdahale edilmesi istendi. Bunun üzerine Yahya'nın oğlu Hafız İbrahim Babasının haklarına sahip olarak Sancak Beyliğine getirildi.

1791 yılında Çıldır Beylerbeyi Süleyman Paşa'nın aniden ölümü üzerine yerine İshak Paşa getirildi. Çıldır Beylerbeyliğine İshak Paşa'nın getirilmesi Ardahan da dahil olmak üzere Çıldır'a bağlı bulunan Sancaklar

ve buralar ahalisinin hiç hoşuna gitmedi. İshak Paşanın tepki çekmesine neden olan en önemli olay askeri birliklerin içerisinde Hıristiyanları da kullanmak istemesidir. Tepkilerden bunalan İshak Paşa Ardahan Kalesine geldi ama kendisini istemeyen ahali tarafından şehre sokulmadı. Diğer Sancaklarda Ardahan örneğinde olduğu gibi birlikte hareket ederek İstanbul'a şikayet üzerine şikayet göndermeye başladılar. Neticede İshak Paşa görevden alınarak yerine Şerif Paşa atandı. Adı geçen bu İshak Paşa bugün Doğu Bayezid'de bulunan İshak Paşa sarayını yaptıran ve ona adını veren kişidir.

3.2.6 XVIII. YÜZYILDA ARDAHAN/ÇILDİR EYALETİ

Osmanlı yazarlarından Hezarfen Hüseyin Efendi'nin verdiği bilgilere göre Ardahan bir ara Kars Eyaletinde, sonrada Çıldır'daki taksimat içerisinde yer almaktadır. Onun yazdığına göre Kars Eyaletine bağlı Livalar şunlardır: Liva-1 Kars Liva-1 Zaruşat Liva-1 Keçivan Liva-1 Hoçuvan Liva-1 Ardahan-1 küçük (Göle) dir.

Hezarfen Hüseyin Efendi Eyalet-i Çıldır ve Ardahan hakkında şu bilgileri yazmaktadır. "Liva-yı Ardahan-ı Büzürg; Hass mir-i liva, ber vech-i yurdluk ve ocaklık, dörtyüzaltmışiki bin akçadır. Zeamet dokuz, tımar yüzseksenaltı." Evliya Çelebi de Erzurum 'da gümrük görevlisiyken Ardahan ve dolaylarını görmüş ve gezi, notlarında yöreye ait bilgiler vermiştir. Kara Ardahan, Göle ve Kazan hakkında şunları kaydetmektedir. "Kara Ardahan Kalesi Selim Hanı evvel fethidir. Çıldır Eyaleti 'nde Sancak Beyi tahtıdır. Beyinin hassı 200.000 akçedir: Sancağında 8 tımar, 87'zeamet vardır. Alabeyisi, çeribaşısı, dizdarı ve 200 kalfa neferatı vardır. Beyin atlılar ile 1000 kadar askeri olur. 150 akçalık paye ile şerif kazadır. Nakibul Eşrafı yoktur. Müflisi Ahtska 'dadır. Kalesi yalçın bir kaya üzerinde kare şeklinde Şeddadi bir kaledir. Bir taraftan havalesi yoktur. Yet mişiki kulesi, üç kapısı vardır. Ardahan çevresinde olan kaleler; Vale, Gümek, Acaris, Kinzo, Kazan Kalesi. Bu kalelerin hepsi Lala Paşa fethidir. Mektepleri, çarşıları ve hanları vardır. Su ve havası soğuktur. Bağ ve bahçeleri görünmez. Meyve ve sebzesi Tortum ve Acara'dan gelmektedir. Ardahan ahalişi mümin sünnet ehli ve garip dostu insanlardır. Ekserisi tarımla uğraşmaktadır. Dağlarında güzel meyvesi olur. Bu kale Erzurum 'un kuzeyinde beş konaklık yerdedir. Ardahan, Kars 'a da bir konaktır." Evliya Çelebi Ardahan'dan sonra Küçük Ardahan'ın merkezi Göle'ye dair de şunları anlatmaktadır. "Buradan yine batıya taşlık yerlerden geçerek, Göle kalesine geldik. Ahıska toprağında Gürcistan Beylerinden Levend Han binasıdır. Tahrir, Selim Han üzre Çıldır Eyaletinde sancak beyi tahtıdır. Beyinin hass-ı Hümayunu, kanun üzre 300.000 akçadır. Alaybeyi, Çeribaşısı kale dizdarı ve askerleri vardır. Kale Selim Han fethi olup, yalçın bir kaya üzerindedir. 150 akçalık kazadır. Camii ve hanı, hamamı vardır." Ardahan, Kars, Ahıska ve Çıldır gibi merkezler yine bu asrın sonunda merkezden atamalar yoluyla idare edilmiştir. Bazen ocaklık ve yurtluk sahibi ve ahalinin "Atabey" diye isimlendirdiği kimseler de yönetimde yer almışlardır. Bunlar XVIII. yüzyılda bir ekol teşkil etmişler ve sosyal hayata damgalarını vurmuşlardır.

3.2.6 I. DÜNYA SAVAŞI VE SONRASINDA ARDAHAN

I. Dünya Savaşına Osmanlı Devletinin katılmasından sonra Harbiye Nazırı Enver Paşa Kafkaslara doğru büyük bir hareket başlattı. Amaç, Kafkaslarda kaybedilen toprakların alınması idi. Sarıkamış harekâtının başladığı günlerde Alman subayı Stange'nin kontrolündeki milis güçler Artvin, Ardahan ve Tiflis'i ele geçirmek için ileri harekâta geçtiler. 25 Aralık 1914'te Artvin üzerinden Yalnızçam geçidini geçen Türk ordusu, 29 Aralık günü Ardahan'a girdi. Ardahan'ın kendileri açısından öneminin farkında olan Ruslar, 3 Ocak günü hücumla geçti. Ardahan'da bulunan Türk milis kuvvetleri, daha fazla dayanamayacaklarını anlayınca şehri boşaltmak zorunda kaldılar. Böylece Ardahan'ın hürriyet sevinci bir hafta sürmüştü. Durumu daha iyi anlayan Ruslar, Ardahan'daki kuvvetlerini üç kat arttırdılar. Osmanlı ordusunun Sarıkamış'tan harekete geçtiği haberi Ardahan'da yeni bir sevinç dalgasının ortaya çıkmasına neden oldu. Harekât Allahuekber dağlarının Sarıkamış cihetinden başlamıştı. Dağların kuzey yönü ise Ardahan ve Göle yaylasına bakıyordu. Harekâtın başarılı olması durumunda Ardahan kurtarılacaktı. 14 Ocak 1915 gecesi, Osmanlı ordusu harekâta başladı. Tarihe, "Sarıkamış Faciası" olarak geçen bu harekât esnasında,

Osmanlı Ordusunun büyük bir bölümü soğuk ve açlıktan şehit oldu. Harekât başarısızlıkla sonuçlanınca, harekâtın ikinci ayağını oluşturan Göle-Merdinik ve Ardahan hattı iptal edildi. Enver Paşa, harekâtı durdurarak İstanbul'a döndü. Ardahan'ın bir haftalığına Türklerin eline geçişi, bütün Türkiye'de çok büyük sevinç yaratmıştır. İstanbul gazeteleri, olayı hemen okurlarına duyurmuş İstanbul ve İzmir'den Ardahan'a kutlama telgrafları yağmıştır. Ayrıca Güneyden Antep, Maraş, Urfa ve Mardin'den de Ardahan'a kutlama mesajları gönderilmiştir. Ardahan'a I. Dünya Savaşı sırasındaki kıtlık ve felâket günlerinde kardeş ellerden yardımlar yapılmıştır. "Baku Müslüman Cemiyet-i Hayriyesi Ardahan ve ilçelerinde birer şube açmış, çok sayıda yetime el atmıştır. Yine Azerbaycan'da yardım amacıyla faaliyet gösteren "Kardaş Kömeği" de Ardahanlı fakir ve hastalara çok büyük yardımlar yapmışlardır. Bu dönemin Ardahan açısından dikkat çekici en önemli özelliği bölgeyle ilgisi olmayan Ermenilerin Rus işgali sırasında bölgeye yerleşme ve etnik temizlik yapma faaliyetleridir. Ruslar, sürekli olarak Ermenilerin Ardahan ve Kars taraflarına yerleşmelerini teşvik ettiler. 1855'te yürürlüğe giren Rus Arazi Nizamnamesi hayata geçirildi. Toprak mülkiyeti kaldırıldı, arazi devletin malı oldu. Bu uygulamadan amaçlanan, burada Türk ve Müslüman nüfusun hukukî dayanaklarını koparmaktı. Her türlü dinî eğitim engellendi. Türk nüfus zorunlu olarak çalışmaya zorlandı. Amele sıfatıyla çalıştırılan Arda-hanlıların ücretleri ya ödenmedi ya da hukuka aykırı gerekçelerle önemli ölçüde azaltıldı. Ardahan Türkleri'nin bu kara günlerde tek dostu Bakülü Kömekçiler idi.

3.2.7 KARS MİLLÎ İSLÂM ŞURASI VE CENUBÎ GARBİ KAFKAS HÜKÜMETİ

"Şura" kelimesi Osmanlı Dünyasına yeniliklerden sonra girmiş bir kelimedir. Konuşmak ve karar vermek için toplanma anlamına gelmektedir. Mütareke sonrası Osmanlı Devleti'nin bölgede varlığı sona erdiğinden, büyük devletlerin himayesinde, bölgeyi Ermenistan'a dahil etme çabaları başladı. Bölgede ezici bir çoğunluğa sahip olan Türk-Müslüman halk, Wilson ilkeleri doğrultusunda oluşacak fiilî bir

durumu engellemek amacıyla Kars, Batum, Ardahan, Oltu ve Doğubayezid'i içerisine alacak olan bağımsız bir Türk Devleti kurma çabalarının içerisine girdiler, işte Kars Millî islâm Şurası, Oltu islâm Şurası ile I. ve II. Ardahan Kongreleri, bu sürecin çok önemli parçalarıdır. Mütareke sonrası Kars'taki aydınlar bir araya gelerek Kars Milli İslâm Şurası'nı teşkil ettiler. 5 Kasım 1918 ile 19 Nisan 1919 tarihleri arasında çalışmalarını sürdüren bu yerel hükümet, kısa da olsa millî varlığımızın ortaya konması açısından önemlidir, İngilizlerin destekleyeceği bir Ermeni devletini oluşturacak gelişmelerin önüne geçmek isteyen Kars ve Ardahanlı aydınlarca 5 Kasım 1918'de "Kars Millî İslâm Şurası Mer-kez-i Umumisi" teşekkül ettirildi. Daha sonra çalışmalarını hızlandıran şura 18 Ocak 1919'da "Cenub-i Garbi Kafım Hükümeti Muvakkata-i Milliyef adını aldı. 19 Nisan'da İngilizler tarafından bu hükümete son verilerek kurucuları ve ileri gelenleri Malta'ya sürgüne yollandı. Kars'ta olduğu gibi Ardahan'da da Milli

Kuruluşlar göze çarpmaktadır. "Ardahan Milli İslam Şurası" bir avuç vatansever aydının gayretleriyle kurulmuş ve Kars ile aynı paralelde hareket etmiştir. Kars'ın faaliyetlerine İngilizlerce son verilmesi üzerine Gürcüler de harekete geçerek, Ardahan Milli İslam Şurası'nı 26 Nisan 1919'da askeri yöntemlerle dağıttılar.

3.2.8 KURTULUŞ VE ŞANLI BAYRAĞIMIZA KAVUŞMA (23 ŞUBAT 1921)

Ardahan, uzun zamandan beri beklediği kurtuluş ve şanlı bayrağımıza kavuşma hülyasını 23 Şubat 1321 günü gerçekleştirdi. Gürcü birliklerinin şehri boşaltmasının ardından, öğleden sonra Yüzbaşı Osman Bey'in komutasındaki Türk birlikleri şehre girdi. Halkın içten karşılaması, Allah'a yapılan şükürler, kesilen kurbanlar çok güzel bir havayı aksettiriyordu. Ardahan'a Türk Bayrağı çekildi. TBMM, Doğu Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir Paşa'ya bir teşekkür telgrafı çekti. Fevzi Paşa da Kazım Karabekir Paşa'ya çektiği telgrafta "Ardahan ve Artvin 'i kurtaran Şark Ordumuzun kahraman komutanlarım ve askerlerini tebrik ederim" diyordu.24 Şubat 1921'de Ardahan Livası adına Hamşioğlu Celal ve İsa, ileri gelenlerden Mehmet Ali ve Karaman imzalarını taşıyan bir telgraf Kâzım Paşa'ya teşekkür olarak gönderildi. Aynı mealde bir telgraf da TBMM'ne gönderildi.

Şark Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir Paşa 24-26 Ekim tarihleri arasında Ardahan'ı ziyaret etmiş, beraberindeki heyete Ermeni ve Rusların burada yaptıkları kıyımları anlatmıştır.

3.2.10 ARDAHAN'IN KAZA HALİNE GETİRİLİŞİ

1926'ya kadar vilâyet statüsünde bulunan Ardahan 30 Mayıs 1926 tarih ve 877 sayılı kanun ile kaza haline dönüştürüldü. Bu karar 26 Haziran 1926 tarih ve 404 numaralı Resmî Ceride'de ilan edilmiştir. 877 numaralı kanun "Teşkilat-ı Mülkiye" kanunu adını taşımaktadır. Bu kanunun Ardahan'ı ilgilendiren 1 numaralı cetveli şöyledir. "İsimleri belirtilen 1 numaralı cetvelde yazılı olan Üsküdar, Beyoğlu, Ardahan, Çatalca, Gelibolu, Genç, Ergani, Siverek, Kozan, Muş ve Dersim kazaya çevrilmiştir." ARDAHAN'IN İL OLMASI (1992) Ardahan, yarım yüzyıldan fazla, tam 66 yıl Kars iline bağlı bir ilçe olarak yer aldı. 27 Mayıs 1992 tarih ve 3806 sayılı kanun ile tekrar 1921'deki gibi bir İl haline getirildi. Ardahan'ın Bakanlar Kurulu Kararıyla il yapıldığı 3806 sayılı kanunun 1. Maddesi

ŞEKİL 3 ARDAHAN'DAN BİR GÖRÜNÜŞ

şöyledir: Madde 1- Kars iline bağlı Ardahan ilçe merkezi olmak ve ekli (13) sayılı listede adları yazılı ilçe, bucak, kasaba ve köyler bağlanmak suretiyle Ardahan adı ile "İL" kurulmuştur.

3.3 ARDAHAN JEOKÜLTÜREL BİLGİLER

Ardahan İli yaklaşık 3000 yıllık bir geçmişe sahip olup, M.S.628 yılında Hazar Türklerinin bir kolu olan Arda Türklerinin eline geçerek Ardahan adını almıştır. Milattan sonra 1068 yılında Alparslan tarafından fethedilerek Selçukluların egemenliğine geçmiş, 29 Mayıs 1555 tarihinde imzalanan Amasya anlaşması ile Kanuni Sultan Süleyman tarafından Osmanlı İmparatorluğuna dahil edilmiştir.

ŞEKİL 4 ARDAHAN'DAN GÖRÜNÜŞ

1876-1877 Osmanlı- Rus savaşı sonunda savaş tazminatı olarak Kars ve Batum' ile birlikte 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşmasıyla Ruslara bırakılan Ardahan 1918 yılında Brest-Litovsk Anlaşması ile Anavatana kavuşmuş, ancak 30 Ekim 1918 tarihinde Ardahan'da kurulan Milli şura hükümeti tarafından Mondros Mütarekesi şartları reddedilmiş, Milli şura hükümeti kurtuluş savaşımızla bütünleşerek Kazım Karabekir Paşa ve Halit Paşa komutasındaki ordumuz tarafından 23 Şubat 1921 tarihinde kurtarılmıştır. Kazım Karabekir Paşa, Tarihe mal olan "Boğazlar Boğazımız, Kars-Ardahan bel kemiğimizdir" sözünü söyleyerek Ardahan'ın yurdumuz için ne kadar stratejik bir öneme sahip olduğunu vurgulamıştır.

3.3.1 İLİMİZDE KÜLTÜREL DEĞERLER

3.3.1.1 ARDAHAN KALESİ:

Ardahan Kalesi çevresinde yapılan Prehistorik araştırmalar, (M.Ö. 3500-2000) Eski Tunç Çağı'na ait yerleşimin varlığını ortaya koymuştur. Ardahan Kalesi, Osmanlı döneminde 16. yüzyıl ortalarında, Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle inşa edilmiş ve günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır. Tarihi oldukça eskilere dayanan Ardahan Kalesi'nde yapılan kazılar bölgenin çeşitli krallıkların hakimiyetine girdiğine göstermektedir. Şehir merkezinin kuzeyindeki Halil Efendi Mahallesi ile şehir merkezini birbirinden ayıran Kura Nehri'nin hemen sol kıyısında bulunmaktadır. Kale mimari açıdan dikdörtgen planlıdır. Giriş kemerinin hemen üzerinde, yapıldığı tarih 1544 olarak yazılmaktadır. Dikdörtgen plan oluşturan sur duvarları, 745 m. uzunluğundadır. Baştan başa kare tabanlı ve çokgen planlı çok sayıda kule ile desteklenmiştir.

ŞEKİL 5 ÇILDIR ŞEYTAN KALESİ

3.3.1.2 SAVAŞIR (CANKAK) KALESİ

Posof ilçesine bağlı Savaşır (Cankak) köyünün güneydoğusunda, üç yanı vadi ile çevrili sivri bir tepe üzerinde konumlandırılmıştır.

3.3.1.3 Kinzi Kalesi

Ardahan'ın yaklaşık 30 km. batısında Bağdeşe (Kinzodamal) köyünün kuzeyinde, Bülbülan Yaylası'nın güneydoğusunda yer alan bir kaledir.

ŞEKİL 7 KİNZİ KALESİ

ŞEKİL 6 SAVAŞIR KALESİ

3.3.1.4 Sevimli Kalesi

Hanak ilçe merkezinin yaklaşık 18-20 km. güneydoğusundaki Sevimli (Vel) köyünün takriben 500 m. güneyinde, Kura Nehri vadisinde, yarımada biçimli sarp bir tepe üzerinde yer almaktadır.

3.3.1.5 Kalecik Kalesi

Göle ilçesine bağlı Kalecik köyünün yaklaşık 450-500m. güneyinde, köyden gelen derenin oluşturduğu vadi eli Kura Vadisi'nin kesiştiği noktada sarp bir alana kurulmuştur.

3.3.1.6 Şeytan Kalesi

Çıldır ilçesinin Yıldırımtepe köyü civarında olan bu kalenin, Ortaçağ'da yapıldığı tahmin edilmektedir. Çıldır'a 1 km. uzaklıktaki Yıldırımtepe köyünün yaklaşık 1,5 km. kuzeydoğusunda bulunan Karaçay Vadisi'nde oldukça sarp bir alana inşa edilmiştir.

3.3.1.7 Kurtkale

Çıldır ilçe merkezinin yaklaşık 36 km. kuzeydoğusundaki Kurtkale nahiyesinin 1 km. güneyinde ve Gürcistan sınırında bulunmaktadır. Yakınındaki nahiyeye de adını veren Kurtkale'nin tarihi ve adını nereden aldığı konusunda kesin bilgi yoktur.

3.3.1.8 Kazan Kale

Ardahan'ın yaklaşık 12-13 km. kuzeydoğusunda, Kura Vadisi'nin nehrin akış yönüne göre sağında, vadinin sınırlandığı dil biçimindeki yükselti üzerinde yer almaktadır. Kesin tarihi bilinmeyen kale çevresinde, eski yerleşim izleri mevcuttur.

ŞEKİL 8 ALTAŞ KALESİ

3.3.1.9 ALTAŞ (UR) KALESİ

Ardahan- Hanak karayolunun 18. km'sindeki Altaş (Ur) köyünün doğusunda yer alan sivri bir tepe üzerine kurulmuştur. Tarihi kaynaklarda sadece adı ve yeri belirtilen kalenin, ilk yapım tarihi kesin değildir. Ancak 7.- 8. yüzyıldan beri bu kalenin mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

3.3.1.10 KIRNAV KALE

Hanak ilçesinin 5 km. güneyindeki Çayağzı köyünün yaklaşık 400 m. batısında Ardahan– Hanak karayolu üzerinde Hanak Çayı kenarında yer alır. Bu kalenin de kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Ancak bugünkü kalıntıların, Ardahan Kalesi'ne ait kalıntılarla aynı duvar tekniğine sahip olması dikkat çekicidir.

3.3.1.11 Camiler

Ardahan Merkez Mevlit Efendi Camii:

Ardahan şehir merkezinde Halil Efendi Mahallesinde, kalenin yaklaşık 150-200 m. doğusunda yer almaktadır. Giriş kapısında bulunan kitabeğe göre, yapımı 1701 tarihinde inşa edildiği anlaşılmaktadır. Ancak bu caminin yakın tarihlerde beden duvarlarının yarısından yukarısı ve üst örtüsü yenilenmiştir.

ŞEKİL 9 DERVİŞ BEY CAMİ

3.3.1.12 POSOF MERKEZ CAMİİ

Posof merkez camisinin minberinde kitabeğe göre 1868 tarihinde inşa edildiği anlaşılmaktadır. Cami, boyuna dikdörtgen planlı olup, kesme taşlardan yapılmıştır. İç yapısı Osmanlı mimarisini yansıtmaktadır. Ayrıca caminin doğusunda yer alan dikdörtgen hazire alanında bulunan bir lahitte yazan 1771 tarihi caminin tarihinin minberindeki tarihinden daha eskiye dayandığını düşündürmektedir.

3.3.1.13 DERVİŞ BEY CAMİİ

Ardahan da Tugay Komutanlığının yanında ki parselde inşaa edilmiş bulunmaktadır. Cümle kapısı üzerinde,iki tarafta yatay dikdörtgen panolar halinde yer alan yazılarda h.1285/m.1869 tarihi okunur. Yapıya adını vermiş olan Derviş Bey'in kimliği hakkında biyografik bilgi mevcut değildir. Caminin sağ ve sol tarafındaki panolarda "İslamdan daha yüksek bir şeref yoktur" ibaresi ve altında 1285 tarihi verilmiştir. Camii esas plan itibariyle dikdörtgen konumlu plan şemasına sahiptir. Girişin önünde yer alan mahfel, taşıyıcı ve kirişleme sistemiyle, ana hacmi iki bölüm halinde ifadelendirmiş, böylece içten ahşap kubbe dıştan, dıştan oturma çatı ile örtülmüştür. Duvar kalınlığı 0.80m.olan yapının Minareside camii gibi muntazaman kesme taştan imal edilmiştir.

3.3.1.14 Akçakale Ada Şehri Kalıntıları

Çıldır Gölü'nün içerisinde yer alan Akçakale Adası, doğal güzelliklerinin yanı sıra, birinci derecede arkeolojik sit alanıdır. Çıldır ilçe merkezinin yaklaşık 27 km. güneydoğusunda yer alan Akçakale köyünün hemen batısında bulunan bir ada şehrine ait kalıntılardır.

4- MEVCUT DURUM ANALİZİ

4.1 İL ÖZEL İDARELERİNİN TARİHÇESİ

Osmanlı imparatorluğunun 1839’ da Gülhane Hatt-ı Hümayununu kabul etmesinden sonra iktisadi, siyasi ve sosyal bir değişim sürecine girilmiş, merkezde ve yerel düzeyde çeşitli meclisler oluşturularak gayrimüslimler ile Müslümanların eşitliğini ve kanun hâkimiyetinin sağlanması amaçlanmıştır. Bunun ilk örneklerini de eyalet ve sancaklardaki idare meclisleri oluşturmuştur.

Osmanlı İmparatorluğunun çöküş dönemindeki yenileştirme çalışmaları, İdare sistemini de etkilemiş ve bunun sonucunda bir mahalli idare birimi olan İl Özel İdareleri, Osmanlı İdare sistemine Fransa modeli olarak girmiştir.

İlk defa 22 Eylül 1858 tarihli “Vali, Mutasarrıf ve Kaymakamların Vazifelerini Şamil Talimatname” ile ülke; eyalet, kaza ve kariyelere ayrılmış, eyaletin idareleri valilere, kaza “liva, sancak”ların idaresi kaymakamlara verilmiştir. Müstakil sancaklar, yani eyalete bağlı olmayan sancaklar ise, birer mutasarrıf idaresine terk edilmiştir.

Eyaletlerdeki sıkı merkezîyet, hem merkezin işlerini artırıyor, hem de mahalli işleri aksatıyordu. Bunları önlemek amacıyla yeni düzenlemeler getirilmek istenmiştir.

Bugünkü İl Özel İdarelerimizin temeli, 7 Kasım 1864 tarihli “ Teşkilî Vilâyet Nizamnamesi” ne göre illerin kuruluşu ile ortaya çıkmıştır. 19. Yüzyıl sonlarında çeşitli karışıklıklara sahne olan Nis, Silistre ve Vidin eyaletleri birleştirilerek, “Tuna Vilayeti” adıyla yeni bir düzenlemeye kavuşturulmuş, Böylece Osmanlı İmparatorluğunun taşra idaresinde “Eyalet” sisteminden “İl” sistemine geçişin ilk adımı atılmıştır. İl Özel İdaresine, tarihimizde ilk kez 1864 yılında Tuna Vilayeti için çıkarılan vilayet nizamnamesinde yer verilmiştir. Bu tüzük (Nizamname), sonradan bütün iller için geliştirilmiştir.

Bu Nizamnameye göre;

İl Genel ve Özel İdaresi olacaktır. İl Genel Meclisine her sancaktan; 2 Müslim, 2 gayrimüslim olmak üzere, bir yıl için 4 kişi seçilecektir. Başkan Vali olacak, ikinci başkan ise memurlar arasından atama ile belirlenecektir. Meclis 40 gün için senede bir kez toplanacaktır.

Meclisin görevleri; İl yollarının yapımı, onarımı, kamuya ait binaların yapımı, korunması, tarım ve ticaretin geliştirilmesi, vergilerin ödeme ve değiştirilmesi gibi konularda toplanmıştır.

İl Genel Meclisi ele aldığı konularda sadece görüş bildirecek, yürütücü kararlar alamayacaktır. Kararların yürütücü nitelik kazanabilmesi için, merkez yönetimince onaylanması gerekmektedir. Yürütme yetkisi merkez yönetimine aittir.

Altı yıllık bir uygulamadan sonra bu tüzük 1870 tarihli "İdare-i Umumiye-i Vilayeti Nizamnamesi" ile yürürlükten kaldırılmıştır. 1870 yılında ilan edilen “İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi” ile İl Genel Meclisinin görev ve yetkileri artırılmış, Bu yeni tüzükte İl Özel İdarelerine ilişkin düzenlemeler korunuyor, bunun yanında meclisin görevleri; hastane, ıslah hane yapımı ve onarımı, kamu yararına sözleşme giderlerini görüşmek ve eğitimi yaygınlaştırmak gibi eklerle genişletiliyor. Meclisin toplantı zamanı ve görüşme, karar nisapları da tüzükte belirtilmiştir. Ayrıca bilgilerine başvurmak üzere daire müdürlerinin mecliste bulunmaları da öngörülmektedir.

Her iki tüzüğe göre de Özel İdarelerin tüzel kişiliği, kendi mali kaynakları ve bütçesi söz konusu değildir. Bu nedenle tüzükler çerçevesinde İl Özel İdaresi, henüz tam bir Mahalli İdare kuruluşu niteliği kazanabilmiş değildir.

1876 yılında ilan edilen Kanun-u Esasi ile il yönetiminde “yetki genişliği” ilkesi benimsenerek daha geniş bir yerel yönetim anlayışı getirilmiştir. 1913 tarihli Kanun da bu Anayasaya göre çıkarılmıştır.

Daha gelişmiş bir Mahalli İdare anlayışı, ilk kez 1876 Anayasasında görülmektedir. Bu anayasada Genel Meclisin yılda bir kez il merkezinde toplanacağı, üye seçimlerinin ve genel meclisin görevlerinin özel bir kanunla tespit edileceği belirtilmiştir. Ancak hazırlanması gereken kanun “Teşkil-i Vilayet Kanunu” adıyla ele alınmışsa da II. Abdülhamid’in “Osmanlı Meclis-i Mebusanı”nı dağıtmasıyla bu kanun çıkarılamamıştır.

1908 Yılında ikinci Meşrutiyetin ilanıyla 1876 Anayasası yeniden yürürlüğe konulmuş, bu dönemde illerde genel meclis toplantıları yapılmış ve Vilâyet Kanunu yeniden ele alınmıştır. İki bölümden oluşan tasarının birinci bölümü ilin genel idaresini, ikinci bölümü ise İl Özel İdaresini kapsamaktaydı.

Ancak hükümetçe hazırlanan tasarı encümençe değişikliğe uğramış, uzun tartışma ve görüşmelere yol açmıştır. Bu görüşmeler 1912 yılına kadar aralıklı olarak devam ettikten sonra “İdare-i Umumiye-i Vilâyet” ve “İdare-i Hususiye-i Vilâyet” Şeklinde ikiye ayrılarak meclise tekrar sevk edilmiştir. Mecliste tasarı görüşülürken Balkan Savaşı çıktığı için meclis tatil edilmiştir. Fakat “Kanun-u Esasî”nin verdiği yetkiye dayandırılarak hükümetçe 13 Mart 1329 (1913) tarihinde “İdare-i Umumiye Vilayet Kanunu Muvakkat” adıyla yürürlüğe konulmuştur.

Bu geçici kanun iki bölümdür. Birinci bölüm “İdare-i Umumiye-i Vilayet (İl Genel İdaresi) 1-74 maddeler arası illerin genel idaresini düzenlemektedir. İkinci kısım İdare-i Hususiye-i Vilayet (İl Özel İdaresi) Kanunu Muvakkat 75. ve sonraki maddeleri Özel idareleri düzenlemektedir.

Birinci bölüm “İdare-i Umumiye-i Vilâyet” 18.04.1929 tarihli ve 1426 sayılı Vilayet İdareleri Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. İkinci kısım 75. maddeden sonraki bölüm Özel İdareleri düzenlemektedir. Bu kısım çeşitli zamanlarda bazı hükümleri kaldırılmış, bazı hükümler değişikliğe uğramış ve günümüze kadar gelmiştir. Bu hükümlere göre İl Özel İdaresi; Geliri, Gideri, Bütçesi Mülkleri olan tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşudur.

1921 Yılında Büyük Millet Meclisi Hükümetince kabul edilen Teşkilatı Esasiye Kanunu'na göre geniş yetkilerle bir Özel İdare Teşkilatı kurulması öngörüldüğü halde, uygulama imkanı bulunamamıştır. 1924 tarihli Anayasada, illerin Tüzel Kişiliğe sahip bir yerinden yönetim idaresi olduğu kabul edilmiştir. 1929 tarihli ve 1426 Sayılı Vilayet İdaresi Kanunu görüşülürken Özel İdarelerin ayrı bir kanunla yeniden düzenleneceği hükme bağlanmışsa da yenileştirme çabalarına başlanmamıştır.

Geçen zaman içerisinde İl Özel İdaresinin yeniden düzenlenmesi, ciddi bir biçimde 1948 ve 1953 yıllarında, 1961 Anayasası gereğince ve daha sonra 1972 yılında bazı tasarılarla ele alınmışsa da, Türkiye Büyük Millet Meclisi ‘ ne intikal ettirilememiştir. Nihayet 1982 Anayasamızda kesin ifadesi ile yer alan İl Özel İdaresi, 1984 Mahalli İdare Seçimleri sonucu ve 5 inci Beş Yıllık Kalkınma Planı'na göre yeniden önem ve etkinlik kazanmış, böylece de günümüz şartlarına uygun hale gelebilmesi bakımından İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu değiştirilmiştir.

3360 Sayılı Kanunla “ İl Özel İdaresi Kanunu ' adını alan, İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanununun 15 maddesi değişmiş 6 maddesi ve 4 fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve 4 ek, 4 geçici madde ile 9 bent ise yeniden eklenmiştir. Böylece genel yapı ve fonksiyonlar korunmuştur.

3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 04.03.2005 tarih 25745 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış, 5302 sayılı yasa ile İl Özel İdaresinin kuruluşu, organları, yönetimi, görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yeniden düzenlenmiştir. 3360 sayılı yasa her ne kadar yürürlükten kaldırılmışsa da 3360 sayılı yasa uzun yıllar yürürlükte kalmış, il özel idarelerini bugünlere taşımış ve kurumda yerleşik bir hizmet anlayışı oluşturmuştur.

4.1.1 ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN TARİHÇESİ

İl özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer. Ardahan anavatanı katıldıktan sonra 7 Temmuz 1921 tarih ve 133 sayılı kanunla vilâyet ile kaza arasında bir yönetim olan Mutasarrıflık haline getirildi. Mutasarrıflık haline getirildiği için Kars gibi TBMM'de

Milletvekilleri ile temsil hakkına sahip oldu. iki yasama dönemi için Milletvekillerini seçmiş ve TBMM'ne göndermiştir.

Ardahan 1923 yılında Vilayet statüsüne kavuşturulmuş ve Ardahan'ın Vilayet statüsünde bulunduğu 1923-1926 yılları arasında görev yapan Valiler ve görev süreleri şöyledir:

Ali Rıza CEYLAN (1923-1925),

Mehmet Eşref SAYIT (1925-1926)

Mehmet Hurşit AKKAYA (1926)

Ardahan 30 Mayıs 1926 tarih ve 877 sayılı Teşkilat-ı Mülkiye kanunu ile kaza haline dönüştürülmüştür. 877 sayılı Teşkilat-ı Mülkiye Kanunu 26 Haziran 1926 tarih ve 404 numaralı Resmî Ceride' de ilan edilmiş, bu Kanunun Ardahan'ı ilgilendiren 1 numaralı cetveli şöyledir. "İsimleri belirtilen 1 numaralı cetvelde yazılı olan Üsküdar, Beyoğlu, Ardahan, Çatalca, Gelibolu, Genç, Ergani, Siverek, Kozan, Muş ve Dersim kazaya çevrilmiştir. Denilmektedir.

Ardahan yarım yüzyıldan fazla tam 66 yıl Kars iline bağlı bir ilçe olarak yer aldı. Ardahan İli; Kars İline Bağlı bir İlçe iken, 27 Mayıs 1992 tarih ve 3806 sayılı kanun ile tekrar, 3 Haziran 1992 tarih ve mükerrer 21247 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Yürürlüğe giren, 3806 sayılı Kanunun 2. maddesi gereğince yeniden İl olmuştur.

TABLO 5. 1992' DEN BU YANA VALİLERİMİZ VE GÖREV SÜRELERİ

Sıra No:	Adı Soyadı	Tarih
1.	Yener ÜNLÜER	07/08/1992 - 24/06/1994
2.	Kutluay ÖKTEM	07/07/1994 - 15/04/1996
3.	Ali GÜNGÖR	19/04/1996 - 15/10/1997
4.	Ayhan NASUHBEOĞLU	21/10/1997 - 08/08/2000
5.	Hasan ÖZDEMİR	09/08/2000 - 15/06/2001
6.	Mustafa YİĞİT	26/10/2001 - 15/12/2003
7.	Aydın GÜÇLÜ	24/12/2003 - 27/01/2005
8.	Murat YILDIRIM	15/08/2005 - 09/05/2008
9.	Selim CEBİROĞLU	17/05/2008 - 18/09/2009
10.	Mustafa TEKMEK	18/09/2009 - 08/08/2012
11.	Seyfettin AZİZOĞLU	17/08/2012 - 05/06/2014
12.	Ahmet DENİZ	10/06/2014 - 15/06/2016
13.	İbrahim ÖZEFE	15/06/2016 - 21/06/2017
14.	Mehmet EMİN BİLMEZ	21/06/2017 - 26/12/2018
15.	Mustafa MASATLI	26/12/2018 - 10/06/2020
16.	Hüseyin ÖNER	10/06/2020- 10/08/2023
17.	Hayrettin ÇİÇEK	10/08/2023

Ardahan İline bağlı 5 İlçe, 6 Belediye, 1 Belde ile İl ve İlçelerine bağlı 40 mahalle ve 226 Köy bulunmaktadır.

İl Özel İdaresinin Tanımı: İl halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır.

4.1.2 KÖYE YÖNELİK HİZMETLER VE TARİHSEL SÜREÇTEKİ GELİŞİMİ

Köye yönelik hizmetler, 1963 yılında kurulan Köy İşleri Bakanlığına bağlı Genel Müdürlüklerce yürütülürken, 1985 yılında mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün kurulması ile birlikte bu genel müdürlüğe devredilmiştir.

1985 yılı başında, 3202 sayılı yasa ile mülga Y.S.E, Toprak Su ve Toprak İskan Genel Müdürlükleri ile birleştirilerek, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü; merkezde 8 ana hizmet, 3 danışma ve denetim ile 5 yardımcı birim, taşrada ise; 19 bölge, 81 İl, 12 araştırma enstitüsü, 5 makine ikmal, 3 proje ve 2 eğitim merkezi müdürlükleriyle, köy ve bağlılarına 20 yıl (1985-2005) hizmet vermiştir.

13 Ocak 2005 tarih ve 5286 sayılı yasa ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kaldırılmış, görev, yetki ve sorumlulukları mahalli idarelere devredilmiştir. Bir yıl içinde tamamlanması öngörülen devir işlemleri usul ve esaslarına ait Bakanlar Kurulu kararı (2005/8554) 16.03.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış ve merkez dışındaki personeli, taşınmazları araç ve gereci ile tüm mal varlığı ve hakları İstanbul ve Kocaeli (İzmit) illerinde Büyükşehir Belediyelerine, diğer illerde ise İl Özel İdarelerine devredilmiştir.

Bu tarihten itibaren iskan hizmetleri hariç, köye yönelik hizmetler, Kocaeli ve İstanbul illerinde Büyükşehir Belediyeleri tarafından diğer illerde ise İl Özel İdarelerince yürütülmeye başlanmıştır. İskan çalışmaları ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığına devredilmiştir. Stratejik planda dikkate alınan ve yasa gereği ilgili kuruluşlara devredilen köye yönelik hizmetler, ana başlıklar halinde aşağıda belirtilmiştir.

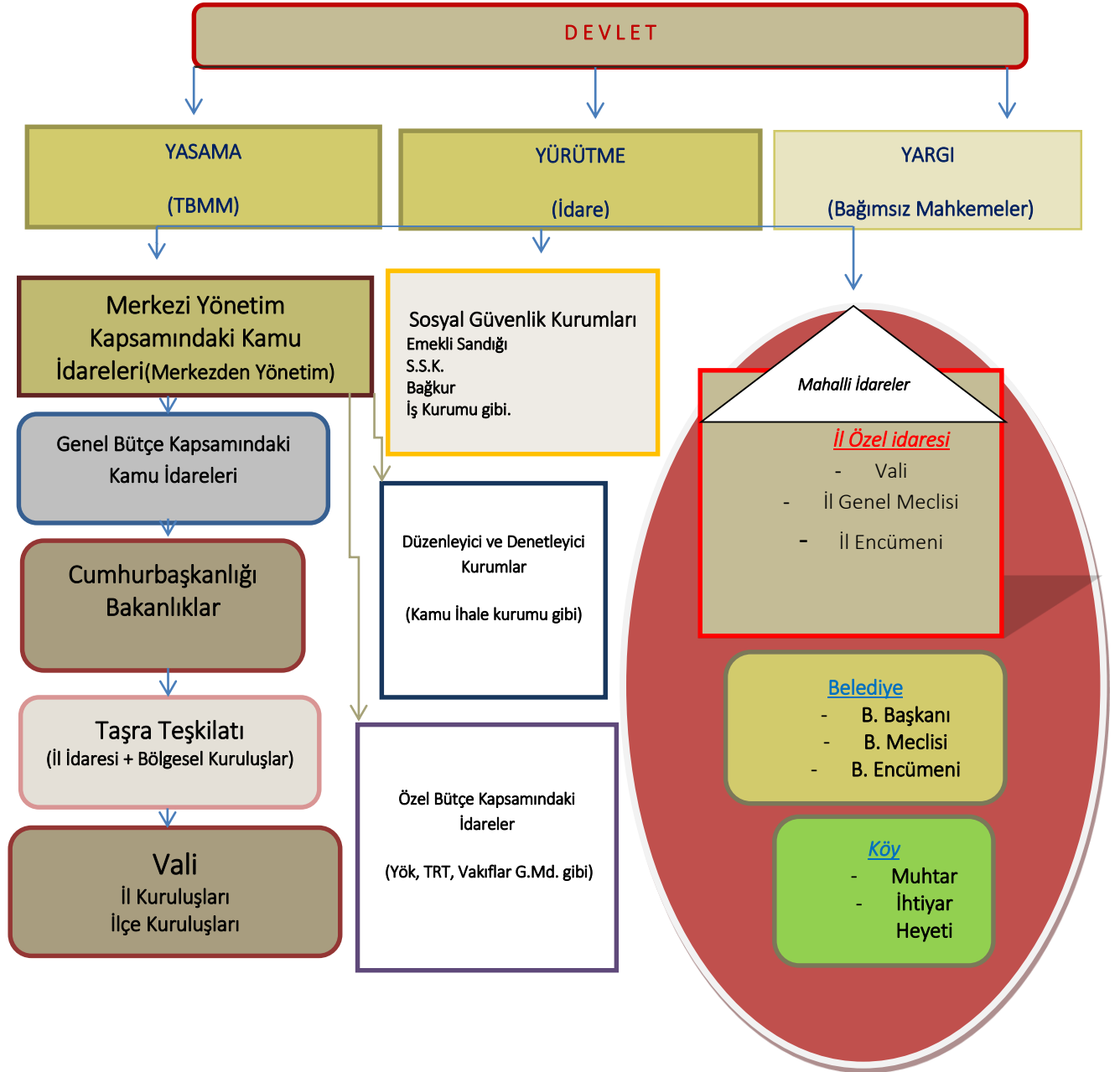
Köy yolları ağının tespiti, yol yapım, bakım ve onarımı ile trafikle ilgili çalışmalarını yapmak, yaptırmak ve bu yolları ulaşımına açık tutmak için gerekli tedbirleri almak.

Köy içme sularının tahsisi, köy ve köy bağlılarının ve askeri garnizonların içme suyu yapım, bakım ve onarım çalışmalarını yapmak ve yaptırmak.

03.07.2005 Tarihinde yasalaşan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ile toprak kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılması, korunması, geliştirilmesi, tedbirlerinin alınması ve bu amaçla gerekli yatırımların ve arazi toplulaştırılmalarının yapılması. Toprak etüdü ve her türlü toprak analizleri, sınıflandırılmaları ve toprak haritalarını yapmak ve yaptırmak görevi de TKİB ne verilmiştir. Kırsal alan planlaması işlerinden; köy kanalizasyonu, sosyal ve ekonomik tesisleri yapmak ve yaptırmak.

Köye Yönelik Hizmetler, Büyükşehirlerde Belediyelerce diğer illerde ise İl Özel İdareleri tarafından yürütülmektedir.

4.1.3 İL ÖZEL İDARESİNİN GENEL YÖNETİM KAPSAMINDAKİ YERİ VE YÖNETİM YAPISI:

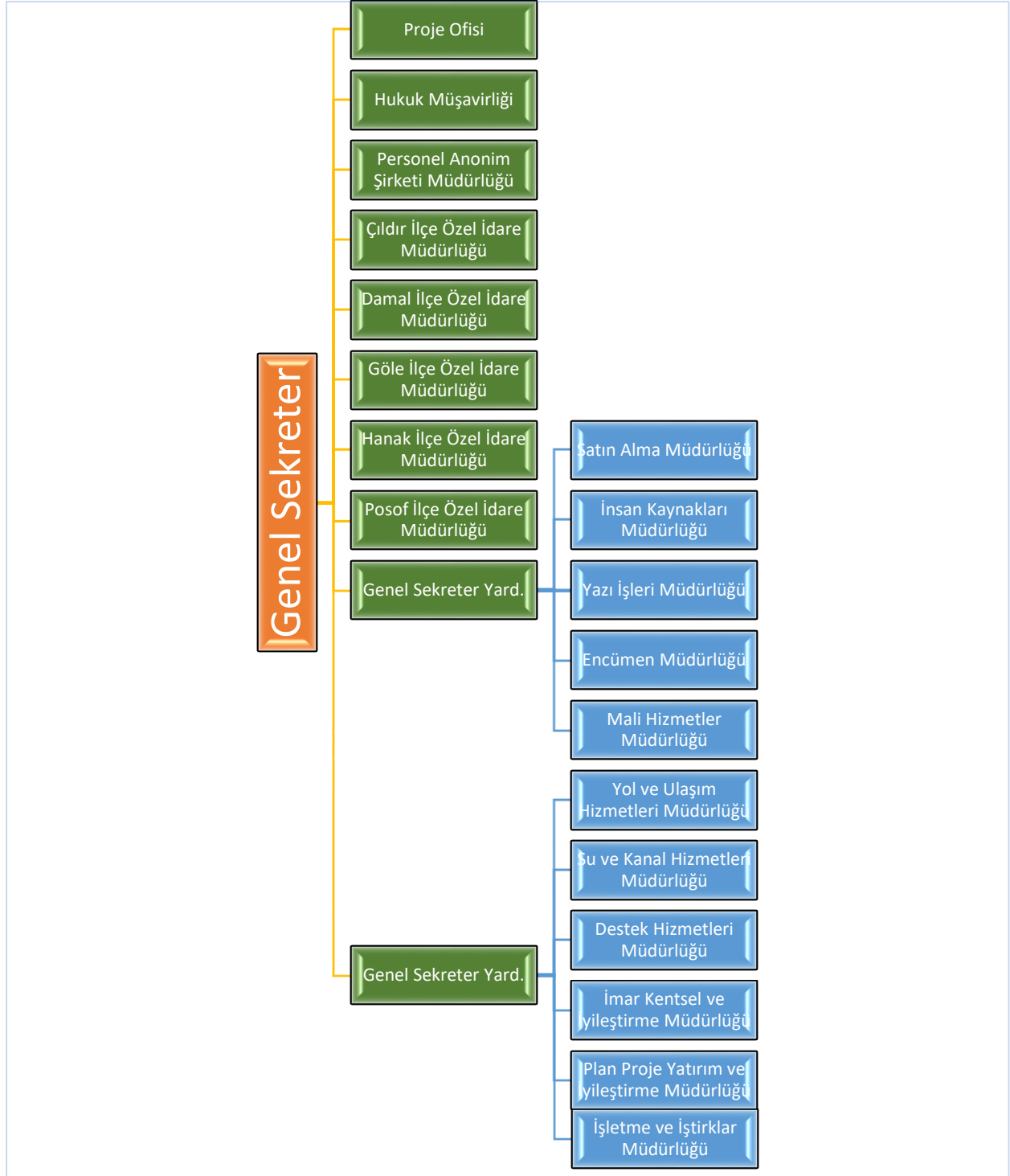

Yerel Yönetim Reformu ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu: Anayasamızın 123. maddesine göre ülkemizin idari yapısı, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına göre faaliyet göstermektedir. Merkezi yönetim ve yerinden yönetim birbirini tamamlayan iki unsurdur. Merkezi idareler esasen Bakanlıklar ve Genel Müdürlüklerden oluşmaktadır.

4.1.4 İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANİZASYON YAPISI

Genel Sekreterlik	<p style="text-align: center;"><u>Bağlı Taşra Birimleri;</u> Çıldır İlçe Özel İdare Müdürlüğü Damal İlçe Özel İdare Müdürlüğü Göle İlçe Özel İdare Müdürlüğü Hanak İlçe Özel İdare Müdürlüğü Posof İlçe Özel İdare Müdürlüğü</p> <p style="text-align: center;"><u>Bağlı Alt Birimler;</u> AB Proje Birimi Ardahan İl Özel İdaresi Personel A.Ş.</p>
Genel Sekreter Yardımcıları	
Yazı İşleri Birim Müdürlüğü	
Encümen Birim Müdürlüğü	
İnsan Kaynakları ve Eğitim Birim Müdürlüğü	
Mali Hizmetler Birim Müdürlüğü	
Destek Hizmetleri Birim Müdürlüğü	
İmar ve Kentsel İyileştirme Birim Müdürlüğü	
Yol ve Ulaşım Hizmetleri Birim Müdürlüğü	
Su ve Kanal Hizmetleri Birim Müdürlüğü	
Plan Proje Yatırıma ve İnşaat Birim Müdürlüğü	
İşletme ve İştirakler Birim Müdürlüğü	
Satın Alma Birim Müdürlüğü	

4.1.4 İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANİZASYON ŞEMASI

Şekil 1. Ardahan İl Özel İdaresi Teşkilat Yapısı

Anayasamızın 127. maddesinde “Mahallî idareler; İl, Belediye veya Köy Halkının Mahallî Müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları Kanunla belirtilen ve karar organları, gene Kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan Kamu tüzel kişileridir.” şeklinde tanımlamıştır.

İlimizde, taşra örgütlenmesinin temelini oluşturan iki idari yapı mevcuttur. Bunlardan biri ilin genel idaresi, diğeri ilin özel idaresidir. Birincisi mülki idari kademesidir. ikincisi ise, ilin yerel yönetimi olan il özel idaresi’ dir. Her iki yapılanmanın başında Vali bulunmaktadır. Kanunlara göre İlimizin yönetiminden birinci derecede Ardahan Valisi sorumludur. Valiler, ilde devletin ve hükümetlerin temsilcisi olması sıfatının yanı sıra, kanunlarla verilmiş yetki ve sorumluluklarının yanında, genel idarenin başı ve hiyerarşik amiri olması sıfatıyla da genel idareye dâhil kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidirler.

İl sınırları dâhilinde bölge ve il müdürleri; Ardahan Valisine bağlı olsalar da, görev alanlarına giren konuların plânlanmasında ve uygulanmasında asıl olarak merkezi yönetim ile koordineli çalışmaktadırlar. Merkezi yönetimin taşra örgütü olan il yönetimi (vilayet) ile yerel yönetim birimi olan il özel idaresi farklı iki yönetim organıdır. Kamuoyu, üst düzey sorumlusunun Vali olması nedeniyle bazen bu iki organı birleştirmekte ve tek bir yönetim organı gibi görmektedir. Benzerlik her iki organında hizmet yürüttüğü alanın aynı olmasıdır. İl genel yönetiminin ya da vilayetin başı olan vali aynı zaman da il özel idaresi tüzel kişiliğinin de başıdır. Fakat halk söz konusu benzerlik sebebiyle, “İlin Genel İdaresi” ile “İl Özel İdaresi” ni çoğu zaman birbirine karıştırmaktadır. İl genel idaresi, merkezi idarenin taşra teşkilatı anlamına gelmektedir.

Bugüne kadar yapılan tüm düzenlemelerde, mahalli idareler birimi olan il özel idarelerine geniş yetki verme çabalarının temel sebebi, il özel idarelerinin merkezi idarenin sorumluluğundaki hizmeti taşrada yapan kurum olarak görülmesidir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde de her geçen gün yerel yönetimlerin önemi artmaktadır. Kamu yönetimi reformu çerçevesinde yerel yönetimlere daha fazla yetki ve görev verilmesi hedeflenmektedir. Bu yönde yerel yönetimlerin yetki ve görevlerini artıran;

- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 5393 Sayılı Belediyeler Kanunu
- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
- 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu Yürürlüğe Girmiştir.

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkındaki Yasa tasarısı zaman zaman TBMM’nin gündemine alınmış olup, Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, mahalli idarelerde bir dönüşüm ve değişimin gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Kaynakların doğrudan merkez tarafından tahsis edilmesi yerine, yerel nitelikli kamu hizmetlerinin sunumunda yerel otoritelerin daha fazla söz sahibi olacağı şekilde bir sistem oluşturmaya çalışılmaktadır. Yerel yönetim reformu, kamu hizmetlerinin, hizmetten yararlananların ihtiyaçlarını en etkin biçimde sağlanmasını amaçlamakta, katılım, etkinlik, saydamlık, hesap verebilme gibi değerleri kamu yönetim sürecinde ön plana çıkarmaya çalışmaktadır.

Sonuç olarak, kamu yönetimi reformu çerçevesinde yerel yönetimlere daha fazla yetki ve görev verilmesi hedeflenmekte, böylece yerinden yönetim ilkesi güçlendirilerek yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır. İl Özel İdarelerinde yürütülen bu çalışmalar, yaşanan bu reform çalışmalarının bir ayağını oluşturmaktadır.

4.2 UYGULANMAKTA OLAN (ÖNCEKİ DÖNEM) STRATEJİK PLANINDEĞERLENDİRİLMESİ

AMAÇ 1	Ardahan İl Özel İdaresinin kurumsal yapısının geliştirilmesi, Varlığını sürdürmesini, gelişmesi ve güçlenmesini sağlamak, yönlendirici, yenilikçi, insan odaklı politikaların izlenmesi ile etkin ve verimli hizmet sunumunu gerçekleştirmek ve yükümlülüklerimizin gereğini mevzuatına uygun yerine getirmek.
HEDEF 1.1	2020 -2024 Yıllarında İl Özel İdaresi Organlarının ve personelinin Yasal giderleri karşılanacaktır.
H1.1 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Özel Kalem-İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü
Açıklama	<ol style="list-style-type: none"> İl Genel Meclisi, İl Encümen üyeleri ile İhtisas ve Denetim Komisyonu Üyelerinin huzur hakları yolluk ve kurs giderleri ödeneği, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Vali konağı) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Vali Taşıtlarının işletme ve onarım giderleri ile Temsil, Ağırılama Tören ve tanıtma giderlerine ilişkin ödenekler, İl Genel Meclisi hizmet binası ve diğer Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı ödenekleri, karşılanmıştır. İstihdam edilen kamu personelinin yasal giderleri karşılanmıştır. İl Özel İdaresi Personel Anonim Şirketi eliyle işçi çalıştırılmıştır.
HEDEF 1.2	2020 - 2024 Yıllarında İlçe Teşkilatının mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacaktır.
H1.2 Performansı	%82
Sorumlu Birim	Çıldır İlçe Özel İdare Birimi, Damal İlçe Özel İdare Birimi, Göle İlçe Özel İdare Birimi ,Hanak İlçe Özel İdare Birimi ,Posof İlçe Özel İdare Birimi
Açıklama	<p>Çıldır İlçe Özel İdare Birimi</p> <ol style="list-style-type: none"> İlçede Bir adet Kaymakam kadrosu mevcut olup, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Kaymakam Konutu) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Kaymakam Taşıtlarının işletme ve onarım giderleri ödeneği ayrılmıştır. İlçemizde; İlçe Özel idaresi teşkilatı mevcut olup, 1 adet İlçe Özel idare Müdürü kadrosu ihdas edilmiş, İlçe Özel idaresine ait 1 adet İlçe Özel İdare Hizmet Binası ve Memur lojmanları mevcuttur. İlçe Özel İdare Müdürünün Maaşı ve Özlük hakları ile İlçe Özel idaresindeki hizmetlerin yürütülebilmesi için, Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı giderleri ödeneği ayrılmıştır. <p>Damal İlçe Özel İdare Birimi</p> <ol style="list-style-type: none"> İlçede Bir adet Kaymakam kadrosu mevcut olup, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Kaymakam Konutu) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Kaymakam Taşıtlarının işletme ve onarım giderleri ödeneği ayrılmıştır.

	<p>2. b) İlçemizde; İlçe Özel idaresi teşkilatı mevcut olup, 1 adet İlçe Özel idare Müdürü kadrosu ihdas edilmiş, İlçe Özel İdare Müdürünün Maaşı ve Özlük hakları ile İlçe Özel idaresindeki hizmetlerin yürütülebilmesi için, Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>3.</p> <p>Göle İlçe Özel İdare Birimi</p> <p>1. İlçede Bir adet Kaymakam kadrosu mevcut olup, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Kaymakam Konutu) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Kaymakam Taşıtının işletme ve onarım giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>2. İlçemizde; İlçe Özel idaresi teşkilatı mevcut olup, 1 adet İlçe Özel idare Müdürü kadrosu ihdas edilmiş, İlçe Özel İdare Müdürünün Maaşı ve Özlük hakları ile İlçe Özel idaresindeki hizmetlerin yürütülebilmesi için, Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>Hanak İlçe Özel İdare Birimi</p> <p>1. İlçede Bir adet Kaymakam kadrosu mevcut olup, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Kaymakam Konutu) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Kaymakam Taşıtının işletme ve onarım giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>2. İlçemizde; İlçe Özel idaresi teşkilatı mevcut olup, 1 adet İlçe Özel idare Müdürü kadrosu ihdas edilmiş, İlçe Özel İdare Müdürünün Maaşı ve Özlük hakları ile İlçe Özel idaresindeki hizmetlerin yürütülebilmesi için, Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>Posof İlçe Özel İdare Birimi</p> <p>1. İlçede Bir adet Kaymakam kadrosu mevcut olup, Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Kaymakam Konutu) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Kaymakam Taşıtının işletme ve onarım giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p> <p>2. İlçemizde; İlçe Özel idaresi teşkilatı mevcut olup, 1 adet İlçe Özel idare Müdürü kadrosu ihdas edilmiş, İlçe Özel İdare Müdürünün Maaşı ve Özlük hakları ile İlçe Özel idaresindeki hizmetlerin yürütülebilmesi için, Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı giderleri ödeneği ayrılmıştır.</p>
HEDEF 1.3	2020 - 2024 Yıllarında İl Özel İdaresinin Yönetim Giderleri karşılanacaktır.
H1.3 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	İl Özel İdaresi Hizmetleri aksatılmadan yürütülmesi amacıyla; Merkez ve şantiyelerle ilgili yönetime ilişkin her türlü ihtiyaçların (Mal ve Hizmet Alım Giderleri) ve İller bankası borçlanması ile mücavir alan aydınlatma giderlerinin karşılanması için hesaplamalar yapılmış ve ödenek tahmininde bulunulmuştur.
HEDEF 1.4	2020 - 2024 Yıllarında Kanunlarla belirlenen Transfer ve Yedek Ödenekler ayrılacaktır
H1.4 Performansı	%77
Sorumlu Birim	Mali Hizmetler Müdürlüğü - Destek Hizmetleri Müdürlüğü – Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

Açıklama	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yasal paylar ayrılmıştır. 2. Personel giderlerini karşılama, Yatırımları hızlandırma, doğal afet giderlerini karşılama ve ayrıca İl Özel İdaresi Hizmetlerinin Yürütülmesi sırasında, Bütçede başlangıçta öngörülme veya Yılı içerisinde gelişmeler neticesinde meydana gelecek hizmetlerin yapılabilmesi yada yapılan tahminlerde sapmalar olması ihtimaline karşılık hizmetleri aksatmamak amacıyla, ihtiyat olarak Yedek Ödenekler ayrılmıştır. 3. 222 Sayılı Kanun gereği, bir önceki yıl gerçekleşen paya esas gelirlerin %20'si oranında pay ayırarak, Bütçe içerisinde ilköğretim Faaliyet ve Projelerine tahsis etmek suretiyle, Eğitim hizmetlerine destek sağlanmıştır. 222 Sayılı Kanun hükümleri uyarınca; bir önceki yıl bütçe kesin hesabına göre, paya esas gelirlerimizin %20' si oranında pay ayrılarak 2020-2024 Yılı bütçemizle, ilköğretim Kurumlarının cari ve yatırım programı teklif cetvelinde belirtilen ilköğretim okullarının yapım bakım ve onarım giderleri için ödenek tahsis edilerek, Eğitim hizmetlerine destek sağlanmıştır.
HEDEF 1.5	2020-2024 yıllarında Güçlü, etkin ve daha verimli hizmet sunabilmek için varlıklarımızı artıracacağız.
H1.5 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü – İşletme ve İştirakler Müdürlüğü – Genel Sekreterlik – Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü
Açıklama	Hibe Projeleri desteklenecek, işletme bütçesinde sermaye oluşturmak için borç verilecek, gayrimenkul sermaye üretim giderleri ve asfalt plenti makina parkı iş makinalarının bakım onarım giderleri karşılanacaktır.
HEDEF 1.6	2020-2024 yıllarında İl Özel İdaremizin taşınmazların her yıl bakım ve onarımı yapılacaktır.
H1.6 Performansı	%100
Sorumlu Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü
Açıklama	İl Özel İdaresi Taşınmazlarının bakım ve onarımları ile korunması ve emlak gelirlerinin takibi ve tahsili için gerekli ödenekler bütçe imkanları dahilinde ayrılmıştır.
HEDEF 1.7	2020-2024 Yıllarında İl Özel İdaresine ait Taşınır Malların kullanılabilirlikleri sağlanacak ve hizmete hazır halde bulundurulacaktır.
H1.7 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mevcut araç ve makinelerin bakım ve onarımlarını gerçekleştirmek suretiyle, 2. İçme Suyu, Karla Mücadele ve Köy yollarına ilişkin hizmetlerde kullanılması için hazır bulundurulmuştur.
HEDEF 1.8	2020-2024 Yıllarında şehit olan silahlı kuvvet personeli için 211 sayılı kanun gereğince mezar ve şehitlik yaptırılacaktır.
H1.8 Performansı	%30
Sorumlu Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü
Açıklama	Mezar ve şehitlik yapım ve bakım giderleri karşılanacaktır.

AMAÇ 2:	Sürdürülebilir Kentsel – Kısal Kalkınma
HEDEF 2.1	2020-2024 Yıllarında Tüm köy yolları her mevsim emniyetli bir şekilde ulaşılabilen, köy yolu standardına uygun biçimde yapılarak, köy ve bağlularının ulaşım sorunu çözülecektir.
H2.1 Performansı	%89
Sorumlu Birim	Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	1.İl Özel İdaresi Personelinin iş gücü, Mevcut makine ve ekipmanıyla; araç ve makinelerin akaryakıt yağ giderlerini temin etmek suretiyle, Kar mücadelesi, Malzemeli yol bakımı, yol onarımları, yol yapımları ile içme sularının bakım ve onarımlarının gerçekleştirilmesi planlanmıştır. 2.Asfalt ve Stabilize Kaplı Yolların Trafik Levhaları, Köy Giriş Trafik Levhaları Yapılarak Tamamlanmıştır. 3.Asfalt Yapım, bakım ve onarımlarının yapılabilmesi için Asfalt Plentinde Kullanılabilir Filler, Bitüm ve Fuel oil gibi malzemeler satın alınmıştır.
HEDEF 2.2	2020 - 2024 Yıllarında İçme sularının yapım bakım ve onarımları yapılacak, Hasarlı ya da çalışmaz halde olan depo, kaptaj, vantuz, tahliye gibi içme suyu sanat yapıları onarılacak, Sağlık açısından zararlı olan asbest borular ve çelik borular değiştirilmiştir
H2.2 Performansı	%66
Sorumlu Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	1.İçme suyu sondaj çalışmaları ile su deposu kaptaj, maslak ve su yapılarının onarımları yapılmıştır. 2.Proje kapsamında: İçme Sularında kullanılabilir malzemeler satın alarak, Mevcut makine ve ekipmanla İçme sularının yapım, bakım ve onarımlarının gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. 3.Proje kapsamında: İçme ve kullanma sularının Dezenfeksiyonunda kullanılabilir malzemeler (Klor bileşenleri ve Klorlama cihazları) satın alınarak, Sağlıklı kullanılabilir İçme ve Kullanma suyu temin edilmiştir.
HEDEF 2.3	2020-2024 yıllarında Hizmetin gerektirdiği proje, müşavirlik, kontrollük vb. giderler karşılanacaktır.
H2.3 Performansı	%70
Sorumlu Birim	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü
Açıklama	İdaremiz tarafından yapılan hizmet binaları ve köy konakları proje ve müşavirlik giderleri karşılanmıştır.
HEDEF 2.4	2020 -2024 yıllarında Hizmetin gerektirdiği hizmet binası ve hizmet tesisi yapım giderleri karşılanacaktır.
H2.4 Performansı	%98
Sorumlu Birim	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü
Açıklama	İdaremiz tarafından yapılan hizmet binaları ve köy konakları yapım giderleri karşılanmıştır.
AMAÇ 3:	Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleri
HEDEF 3.1	2020 - 2024 Yıllarında Hayvan sağlığının korunmasını sağlamak iyileştirmek ve hayvancılığı güçlendirmek
H3.1 Performansı	%20
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü

Açıklama	Aşı, ilaç, enjektör vb. malzemeler satın alınarak, hayvan hastalıkları ve zararlarıyla mücadele edilmiştir.
HEDEF 3.2	2020-2024 Yıllarında Hayvan içme suyu ve gölet yapım giderleri karşılanacaktır.
H3.2 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	DAP ve AKAK (Ardahan-Kars -Artvin) proje ödenekleri ile hayvan içme suyu ve gölet yapılmıştır.
HEDEF 3.3	2020-2024 Yıllarında Tarımsal sulama giderleri karşılanacaktır.
H3.3 Performansı	%0
Sorumlu Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	
HEDEF 3.4	2020-2024 Yıllarında ilimizde Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında ilimizde var olan arıcılık faaliyetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, daha kaliteli ve bol ürün elde etmek, fayda sahiplerinin ekonomik düzeylerini daha üst seviyelere çıkarmak.
H3.4 Performansı	%5
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü-Kafkas Arısı Üretimi ve Gen Merkezi Müdürlüğü
Açıklama	
HEDEF 3.5	2020-2024 Yıllarında ilimizde Suni Tohumlama Uygulamasının Yaygınlaştırılması Projesi kapsamında her yıl bir ilçeye alınacak araçlarla öncelikle hizmetin yeterince ulaşmadığı yerlerde yapılacak Suni tohumlama ile birim hayvan başına yüksek verimli ve kaliteli buzağı alarak verimi artırmak, kırsal kalkınmaya katkı sunmak, hayvancılığı ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde sokmak.
H3.5 Performansı	%5
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü
Açıklama	

AMAÇ 4:	Sosyal Refahın Arttırılması
HEDEF 4.1	2020 - 2024 Yıllarında Afet ve Acil Durumlar ile Sivil Savunmaya ilişkin Yatırım hizmetlerine destek sağlayacağız.
H4.1 Performansı	%0
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü - İl Afet Acil Durum Müdürlüğü
Açıklama	Başkanlıkça uygun görülen; Afet ve Acil Durumlar ile Sivil Savunmaya ilişkin hizmetler kapsamındaki yatırım projelerine en son yıl gerçekleşen bütçe giderinin en az yüzde biri oranında harcama yapılmıştır.
HEDEF 4.2	Halkın ve gençlerin sosyal ve sportif gelişimini sağlamak.
H4.2 Performansı	%80
Sorumlu Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü – Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Açıklama	Sporculara Spor Malzemeleri satın alınmıştır.

AMAÇ 5:	Ardahan Turizminin Geliştirilmesi Ve Kültür Değerlerinin Korunması
HEDEF 5.1	2020- 2024 Yıllarında İlimizde Kültür Varlıklarını ortaya çıkarmak, değerlerini korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bakım onarım ve yenileme faaliyetlerini yürütmek.
H5.1 Performansı	%20
Sorumlu Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü- Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Açıklama	Ardahan Merkez kongre binası onarım işi yapılmıştır.
HEDEF 5.2	Yalnızçam Kayak Merkezi altyapısını geliştirmek, Çıldır Gölüne Turizm Tesisi altyapısı kurmak ve tanıtımlarını yapmak.
H5.1 Performansı	%100
Sorumlu Birim	İşletme ve İştirakler Müdürlüğü
Açıklama	Yalnızçam Kayak Merkezi telesiyey ve teleski hatlarına bakım ve onarım ile Çıldır Gölünde bulunan Turizm Tesisi binasının bakım onarım ve altyapısı yapılmıştır.

4.3 YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER VE MEVZUAT ANALİZİ

4.3.1 İL ÖZEL İDARESİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI:

İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Gençlik ve spor Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, yapmakla görevli ve yetkilidir.

(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılabilecek ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir. (Ek cümle: 6/4/2011-6225/1 md.) Bu fıkra kapsamında belirli bir projenin gerçekleştirilmesi amacıyla il özel idaresine aktarıldığı halde, aktarıldığı mali yılı takip eden yıl sonuna kadar tahsis edildiği proje için kullanılmayacağı anlaşılan ödenekler, ilgili Bakanın onayı ile bu fıkra kapsamında değerlendirilmek ve başka bir projede kullanılmak üzere aynı veya başka bir il özel idaresine veya ilgili mevzuatı çerçevesinde kullanılmak üzere Toplu Konut İdaresine aktarılabilir.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/26 md.; Değişik üçüncü fıkra: 24/10/2011-KHK-661/61 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarının 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamındaki araçlarının alımı, işletilmesi, bakım ve onarımı ile bürolarının ihtiyaçları; kamu konutlarının yapım, bakım, işletme ve onarımı ile emniyet hizmetlerinin gerektirdiği teçhizat alımıyla ilgili harcamalar il özel idaresi bütçesinden karşılanabilir.

İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır. (Ek cümle: 1/7/2006-5538/26 md.) Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, il özel idaresinin malî durumu, hizmetin ivediliği ve verildiği yerin gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak belirlenir.

İl özel idaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Hizmetlerin diğer mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışındadır.

Köye yönelik hizmetler : (Yasal Dayanağı 3202 S.K. 2. maddesi)

- a)** Devlet ve il yolları ağı dışında kalan köyler ve bunlara bağlı yerleşme birimlerinin, orman yollarının ve orman içi yolların yol ağını tespit etmek, bu yolları, köprüleri, sanat yapılarını, köy içi yollarını yapmak, mevcutları geliştirmek, trafik güvenliği yönünden gerekli istikamet ve kilometre levhaları ile diğer işaretleri düzenlemek,
- b)** Kalkınma plan ve programlarında yer alan ilke ve politikalara uygun bir şekilde, toprak ve su kaynaklarının verimli kullanılmasını, korunmasını, geliştirilmesini sağlamak, çiftçilerin hizmetine götürmek üzere gerekli araştırma, etüt, hizmet ve yatırımlara ait program ve projeleri yapmak ve yaptırmak, bunlardan tasvip edilenleri uygulamak ve uygulattırmak,
- c)** Baraj, havaalanı, fabrika savunma ile ilgili tesislerin ve diğer tesislerin inşaatı, tarih ve tabiat kıymetlerinin korunması gibi amaçlarla yapılacak kamulaştırmalar ve özel kanunların uygulanması sebebiyle yerlerini terk etmek zorunda kalanlardan geçim imkanlarını kısmen veya tamamen kaybedecek nüfus ile göçmen ve göçbeleri ve bulunduğu yerde geliştirilmesi mümkün olmayan orman içi köyleri, köy nüfusunun çoğunluğu tarafından istenmesi halinde köylerin mahalle, kom, mezra gibi dağınık yerleşme yerlerini yeni bir yerleşme yerinde toplamak, tarım içi ve tarım dışı sahalarda iskan etmek,
- d)** Köy ve bağlı yerleşim birimlerinin yol, su, elektrik, kanalizasyon tesislerinin inşaatı, bakımı, onarımı, geliştirme ve işletme hizmetlerini düzenlemek üzere gerekli tedbirleri almak, bakım, onarım, işletme ve geliştirme hizmetlerine ait esasları tespit etmek ve yürütmek,
- e)** Köy ve bağlı yerleşme birimlerine, askeri garnizonlara sağlıklı, yeterli içme suyu ve kullanma suyu tesislerini yapmak, geliştirmek ve yapımına destek olmak, sondaj kuyuları açmak, bu maksatla umuma ait sular ile kanunlarla köye ve köylüye devir ve tahsis edilmiş veya köyün veya köylerin eskiden beri intifanda bulunmuş olan suları; köylerin ve bağlı yerleşme birimlerinin, askeri garnizonların ihtiyacına göre tevzi etmek, kısmen veya tamamen başka köye, köylere, bağlı yerleşme birimlerine, askeri garnizonlara tahsis etmek ve tahsis şeklini değiştirmek, Sahipli veya köyün bedeli mukabili iktisap ettiği sularla diğer gayrimenkulleri, 2492 sayılı Kamulaştırma Kanunu gereğince kamulaştırmak veya gayrimenkul üzerinde irtifak hakkı tesis etmek, Su tesislerinin vücuda getirilmesine ve su yollarının geçirilmesine lüzumlu olan arazi, Devlet hüküm ve tasarrufu altında veya köyün ve köylerin ve bağlı yerleşme birimlerinin umumi yerleri içinde bulunuyorsa o araziler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.
- f)** Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde bulunan yabancı fıstıklık, zeytinlik, sakızlık, harnupluk ve makiliklerin alt yapı tesislerini imar, ıslah ve ihya etmek için gerekli projeleri ve programları hazırlamak, hazırlatmak, tasvip edilenleri uygulamak ve uygulatmak.
- g)** Tarım alanlarının gayesine uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak, denetlemek ve bu konu ile ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- h)** Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde bulunan taşlı, asitli, alkali veya turbiyer toprakları ve kurutulmuş sahaları tarıma elverişli hale getirmek,
- i)** Devletçe ikmal edilmiş sulama tesislerinden alınan veya her ne suretle olursa olsun tarım alanlarında bulunan suyun tarımda kullanılması ile ilgili arazi tesviyesi, tarla başı kanalları, tarla içi sulama ve drenaj tesisleri gibi tarım sulaması hizmetlerini ve bu konularda gerekli diğer işleri yapmak, Ekonomik üretime imkan vermeyecek derecede parçalanmış, dağılmış, şekilleri bozulmuş tarım arazilerinin teknik, ekonomik ve işletme imkanları ölçüsünde toplulaştırılmasını yapmak,
- j)** Yağışların ve sel sularının zararlarını önleyici ve depolayıcı tarım arazileri için sulama suyu ve hayvanlar için içme suyu sağlanmasına yönelik gölet ve diğer tesisleri yapmak ve yaptırmak, Sulama suyu ihtiyacı saniyede 500 litreye kadar olan suların tesislerini kurmak ve işletilmelerini sağlamak, aynı mahiyette evvelce yapılmış tesisleri ikmal, ıslah ve tevsi etmek ve işletilmelerini sağlamak, (Baraj ve

elektrik istihsaline matuf regülatör inşası bu hükmün dışındadır. Saniyedeki sarfiyatı 500 litreden fazla olan sular üzerinde yapılacak tesisler için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün muvafakati gerekir.)

k) Toprak muhafaza, arazi ıslahı ve sulama gibi faaliyetlerde gerektiğinde birlikler, ortaklıklar, döner sermayeli ve tüzelkişiliği haiz işletmeler kurmak veya döner sermayeli işletmelerini, bu işlerle meşgul birimleri, şirketlere veya işletmelere ortak etmek, bunlarla ilgili her türlü anlaşmalar yapmak,

l) Küçük akarsular ile güneş, rüzgar ve diğer enerji kaynakları ve tesislerinden faydalanılarak köylerin elektrikleştirilmesi için tesisler yapmak, yaptırmak,

m) 1306 sayılı İskan Kanununa göre nakledilen veya toplulaştırılacak köyler için arsa tefrik etmek, diğer kasaba ve köylerin imar planlarını ve ihtiyaç sahiplerine konut ve tarımsal işletme tesisleri için tip projeler hazırlamak, hazırlatmak ve kendi evini yapana yardım metoduna dayalı olarak gerekli kredileri vermek, köy içi altyapıları, sosyal tesisler ve istihdam yaratacak ekonomik tesisler yapmak ve yaptırmak, yıllık harcama planları yaparak Özel İskan Fonunu kullanmak ve bu fondan yapılan kaynak tahsisleri ile yatırımları gerçekleştirmek,

n) Deprem ihtimalinin en fazla olduğu aktif deprem kuşaklarında bulunan köylerdeki nüfusun konut ve tarımsal tesislerini depreme dayanıklı hale getirmek maksadıyla kredi vermek,

o) Serbest göçmen işlerini yürütmek, özel kanunlar gereğince iskanlı göçmen kabul etmek,

p) Kiraya verilecek hazine arazisi genişliğini, kira bedelini ve kiralayacak olan topraksız veya yeterli toprağı olmayan çiftçileri tespit etmek ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazinin tespit, tayin ve her türlü ölçü işlerini yapmak ve Hazine adına tescil işlemlerini yaptırmak ve evvelce dağıtılan arazilerde tashih, ıslah ve istirdat işlemlerini yapmak, mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisini yapmak, ayrıca lüzumlu hallerde bunlardan ihtiyaç fazlalarının tespiti ile Hazine adına tescilini sağlamak,

r) Hizmet için lüzumlu her türlü harita, istikşaf, araştırma, etüt proje, rasat, istatistik, envanter, birim fiyat ve analiz gibi işleri yapmak, yaptırmak,

s) Hizmet ve tesislerin yapılması, geliştirilmesi, onarım, bakım ve emniyetle işletilmesi için gerekli tesis, atölye, bakımevi, laboratuvar, araştırma ve verici telsiz istasyonu, idari ve sosyal diğer tesislerin plan ve projelerini ve inşaatını yapmak, yaptırmak, onarmak, işletmek, kiralamak ve bakımlarını sağlamak, tesislerin kullanılmasına emniyet ve korunmasına esas olan kaideleri tespit etmek, yürütmek ve kontrol etmek,

t) Her türlü alet - edevat, taşıt ve makineler ile donatımlarını, bunların işletilmesi, tamiri için gerekli bütün malzemeyi vasıflarıyla belirlemek, sağlamak, icabında imal etmek ve ettirmek, arazi dahil bina ve taşınmaz malları geçici olarak kullanmak, kamulaştırmak ve satın almak,

u) İçme suyu tahlilleri ile toprak ve bitüm deneylerini yapmak, yaptırmak,

ü) Toprak etüdü ve her türlü toprak analizleri, sınıflandırmaları ve toprak harita raporlarını yapmak, yaptırmak,

v) Evvelce dağıtılan toprakların dağıtım tarihindeki mer'î mevzuat hükümlerine uygun olarak işletilmeyenlerinin geri alınması ile ilgili işlemleri yürütmek,

y) Yerleşme birimlerinde çevre sağlığı hizmet ve düzenlemelerini gerçekleştirmek.

İçme suyu sondaj kuyuları:(Yasal Dayanağı 3202 S.K. 40. maddesi)

Köy ve bağlı yerleşme birimleri ile askeri garnizonlara içme ve kullanma suyu temini amacıyla açılacak sondajlar, tahditli bölgelerde açılacak olanlar dışında, 167 sayılı Yeraltı Suları Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Tüzel ve gerçek kişilerle hizmet ilişkileri:(Yasal Dayanağı 3202 S.K. 41. maddesi)

Bu Kanun kapsamında bulunan hizmetlere ilişkin olarak, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden gelecek taleplerin imkânlar ölçüsünde ve karşılığı ödenmek şartıyla yerine getirilmesine ilgili kurum veya kuruluş yetkilidir.

4.3.2 İL ÖZEL İDARESİNİN YETKİLERİ VE İMTİYAZLARI;

İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

- a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek.
- b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.
- c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.
- d) Borç almak ve bağış kabul etmek.
- e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmibeşmilyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.
- f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak.
- g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.(Ek cümle: 6/3/2007-5594/4 md.) Ancak, sivil hava ulaşımına açık havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesislere işyeri açma ve çalışma ruhsatı dahil her türlü ruhsat, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından verilir. Bu konuya ilişkin usûl ve esaslar Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İl özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İl özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. (Ek cümle: 1/7/2006-5538/26 md.) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri il özel idaresi taşınmazları hakkında da uygulanır.

İl özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, vergi, resim ve harçları, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

TABLO 6. İL ÖZEL İDARENİN YETKİLERİ VE İMTİYAZLARI

1.	Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için izin ve ruhsat vermek	5302 Sayılı Yasanın 7.Madde
2.	Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerini denetlemek	
3.	Yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak, uygulamak	
4.	Kanunlarda belirtilen cezaları vermek	
5.	Hizmet amacıyla taşınır/taşınmaz mal almak, satmak, kiralamak, kiraya vermek, takas etmek, sınırlı aynı hak tesis etmek	
6.	Borç almak	
7.	Bağış kabul etmek	
8.	25 milyar TL'ye kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.	
9.	Ardahan İl Özel İdaresine ait vergi, resim, harçların tarh, tahakkuk, tahsilini yapmak.	
10.	Hizmetleri ile ilgili olarak halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapmak	
11.	Belediye sınırları dışındaki Gayri Sıhhi Müessesler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek	
12.	Kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, mevzuata göre sermaye şirketleri kurmak	5302 Sayılı Yasanın 52.Madde
13.	Görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye ya da üye olmak, bu faaliyet ve organizasyonlarla ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirmek	5302 Sayılı Yasanın 62.Madde
14.	Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.	5302 Sayılı Yasanın 64/a. Madde
15.	Merkezi idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi için gerekli bina ve tesisler ile aynı ihtiyaçları karşılamak, geçici olarak araç ve personel görevlendirmek	5302 Sayılı Yasanın 64/b. Madde
16.	Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve 507 Sayılı Kanun kapsamındaki meslek odaları ile hizmet projeleri gerçekleştirmek	5302 Sayılı Yasanın 64/c. Madde
17.	Kendisine ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak ve süresi 25 yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum/kuruluşlarına tahsis etmek/kiraya vermek.	5302 Sayılı Yasanın 64/d. Madde

4.3.3 İL ÖZEL İDARESİNE TANINAN MUAFİYETLER

İl özel idaresinin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanması için, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarından muafır.

4.3.4 İL ÖZEL İDARESİNİN GÖREV ALANI

İl Sınırlarını Kapsar.

4.3.5 İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANLARI

- o Vali
- o İl Genel Meclisi
- o İl Encümenini

4.3.6 GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Vali: Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir.

Valinin görev ve yetkileri:

Valinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) İl özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak.
- b) İl özel idaresini stratejik plâna uygun olarak yönetmek, il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- c) İl özel idaresini Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- d) İl encümenine başkanlık etmek.
- e) İl özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- f) İl özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- h) İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak.
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak.
- j) İl özel idaresi personelini atamak.
- k) İl özel idaresi, bağlı kuruluşlarını ve işletmelerini denetlemek.
- l) Şartsız bağışları kabul etmek.
- m) İl halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak.
- o) Kanunlarla il özel idaresine verilen ve il genel meclisi veya il encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

İl Genel Meclisi: İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili Kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur.

İl genel meclisine kanunla özel yetkiler verilmiştir. Örneğin meclis, il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarını ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar verebilmektedir. Meclis; İl genel meclisi, üyeleri arasından gizli oyla seçilen il genel meclisi başkanı tarafından yönetilir. Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür. Gündem, meclis başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Valinin önerdiği hususlar gündeme alınır.

İl genel meclisi tarafından alınan kararların tam metni, en geç beş gün içinde valiye gönderilir. Vali, hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere il genel meclisine iade edebilir. Valiye gönderilmeyen meclis kararları yürürlüğe girmez. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar kesinleşir.

Kanuna göre il genel meclisi, il özel idaresini periyodik olarak denetler. Bunun için il genel meclisi, her yılın ocak ayında yapılacak toplantısında il özel idaresinin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az, beşten çok olmamak üzere, bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu, Mart ayının on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Meclis üyelerinin yükümlülükleri: İl genel meclisi üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle il özel idaresi ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

İl Genel Meclisinin Görev ve Yetkileri : İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır.

- a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- c) Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç İl çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak.
- d) Borçlanmaya karar vermek.
- e) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
- f) Taşınmaz mal alımına, satımına, trampa edilmesine, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi yirmibeş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- g) Şartlı bağışları kabul etmek.
- h) *(İptal:Anayasa Mahkemesinin 18/1/2007 tarihli ve E.:2005/32, K.:2007/3 sayılı Kararı ile.)*
- i) İl özel idaresi adına imtiyaz verilmesine ve il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- j) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- k) İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- l) Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- m) Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek.
- n) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- o) İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

İl Encümeni : İl encümeni valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşur. Böylece encümenin toplam 7 kişiden oluşması öngörülmüştür. Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder.

İl Encümeni, Yönetim Komitesi veya İcra Komitesi gibi vazife görür. Encümenin en önemli görevi stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabını inceleyip İl Genel Meclisine görüş bildirmektir. Encümenin, haftada en az bir defa üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanması öngörülmüştür.

Encümen, haftada en az bir defa olmak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Başkan acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılmaz.

Encümen gündemi vali tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri gündem maddesi teklif edebilir.

Encümen, gündemindeki konuları en geç bir hafta içinde görüşüp karara bağlar.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Vali: Kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararını bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Bu takdirde, vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurur ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurur. İtiraz Danıştayca en geç altmış gün içinde karara bağlanır.

Bu uygulamayla bir taraftan kararların uygulanmasına sürat getirilmek istenmiş ve diğer taraftan ise valinin de her halükarda gücü ve vesayet yetkisi korunmuştur. Ayrıca İl Encümeni ile Vali arasındaki ilişkiler de önemli olan bir husustur.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

İl Encümenin Görev ve Yetkileri:

Encümenin görev ve yetkileri şunlardır:

- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşmilyar Türk Lirasına kadar olan ihtilafların sulhen halline karar vermek.
- Taşınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak, süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

5- Mali Yönetim ve Sorumluluk:

Yönetim :Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur.

Üst yönetici: Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki **kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamak**, **kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi, görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumludurlar.**

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini **Mali Hizmetler Birimi, Harcama yetkilileri** ve **ic denetçiler** aracılığıyla yerine getirirler.

Üst yöneticiler, **mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunmasından, mali yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesinden, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanmasından, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesinden, kapsamlı bir yönetim anlayışıyla uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanmasından görev ve yetkileri çerçevesinde sorumludurlar.**

Üst yöneticiler iş ve işlemlerin, amaçlara, iyi mali yönetim ilkelerine, kontrol düzenlemelerine ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğini içeren iç kontrol güvence beyanını her yıl düzenler ve idare faaliyet raporuna eklerler.

TABLO 7. ÜST YÖNETİCİNİN GÖREVLERİ VE YASAL DAYANAĞI

<i>Üst Yöneticinin Görevleri:</i>	<i>Yasal Dayanak</i>
Stratejik plan hazırlık çalışmalarının başlatıldığını duyurmak üzere iç genelge yayımlamak.	Kamu Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Bakanlıklar ile bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşları dışındaki kamu idarelerinde Stratejik planları onaylamak.	Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Bütçe tekliflerini ve idare performans programlarını bağlı, ilgili veya ilişkili bulunan bakan ile birlikte imzalamak .	Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
İdarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlamak.	5018/md:11-2
Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ile kullanımını sağlamak .	5018/md:11-2
Kaynakların kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesi, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesi ile 5018 sayılı Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirmek .	5018/md:11-2
Strateji geliştirme birimleri tarafından hazırlanan ayrıntılı harcama ve finansman programlarını onaylamak .	Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Üst Yöneticinin Görevleri:	Yasal Dayanak
Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerde; 5018 sayılı Kanun ve merkezi yönetim bütçe kanunu uyarınca, diğer idarelerde ise ilgili düzenlemeler çerçevesinde bütçeleri içinde yapacakları aktarmaları onaylamak.	İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilmesine onay vermek.	5018/ md:27
Gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişmeye onay vermek .	5018/md:28
Bakanlıklar dışındaki idarelerde dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere 5018 sayılı Kanununun 29 uncu maddesine dayanılarak yapılacak yardımın miktarının belirlenmesi ve dağıtımını onaylamak.	Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik
Teşkilat yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde mahalli idareler için İçişleri Bakanlığı, diğer idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine harcama yetkililiği görevini yürütmek veya harcama yetkilisini belirlemek.	5018/md:31
İdaresinin teşkilat yapısında yer almayan birimler ile yurtdışı teşkilatına tahsis edilen ödeneklerin harcama yetkililerini belirlemek.	1 Seri No'lu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ
Harcama birimlerinin harcama yetkisini kısmen veya tamamen; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanlığının, sosyal güvenlik kurumlarında ilgili bakanlığın, mahalli idarelerde ise İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine bir üst yönetim kademesinde birleştirmek.	1 Seri No'lu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ
Genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinde açılmış akreditiflere ilişkin ertesi yıla devredilen kredi artıklarının karşılığını bütçenin ilgili tertibine ödenek kaydetmek.	5018/md:35
Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımların (<i>dış finansman kaynağından sağlananlarda 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla</i>) bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilmesini uygun bulmak.	5018/md:40
Genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinde, şartlı bağış ve yardımlar karşılığı kaydedilmiş ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmek.	5018/md:40
İdare faaliyet raporunu düzenlemek ve kamuoyuna açıklamak.	5018 /md:41

Üst Yöneticinin Görevleri:	Yasal Dayanak
İdaresinin bütçe kesin hesabını bağlı, ilgili veya ilişkili bulunan bakan ile birlikte onaylamak.	Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
Mali istatistiklerin hazırlanmasında uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri almak.	5018/md:52
Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, mali yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından görev, yetki ve sorumlulukları göz önünde bulundurarak gerekli önlemleri almak.	5018 /md:57
İç kontrol güvence beyanını düzenleyerek idare faaliyet raporuna eklemek.	İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar
İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda belirlenen mali karar ve işlemlerin dışında kalan mali karar ve işlemlerin de mali hizmetler birimince ön mali kontrole tabi tutulmasına yönelik olarak yapılacak düzenlemeleri onaylamak.	İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar, Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
5018 sayılı Kanuna ve Maliye Bakanlığınca belirlenen standartlara aykırı olmamak şartıyla strateji geliştirme birimi tarafından her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin olarak hazırlanan standartları onaylamak.	Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
Harcama yetkililerinin talebi üzerine harcama birimlerinin bazı mali işlemlerinin destek hizmetlerini yürüten birim tarafından yerine getirilmesine onay vermek.	2 Seri No'lu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ
Genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisini atamak.	5018/md:62
İç denetçiler tarafından sunulan denetim raporlarını değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile mali hizmetler birimine vermek, iç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemleri en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna göndermek.	5018/md:64
İç denetçiler tarafından hazırlanan yıllık iç denetim programını onaylamak.	5018/md:64
Bakanlıklar ve bağlı idarelerde sertifikalı adaylar arasından iç denetçi atanmasını veya görevden alınmasını talep etmek.	5018/md:65
Bakanlıklar ve bağlı idareler dışındaki idarelerde sertifikalı adaylar arasından iç denetçi atamak ve görevden almak.	5018/md:65
İdaresindeki iç denetçi sayısının beşten fazla olması halinde iç denetçiler arasından birini koordinasyonu sağlamakla görevlendirmek.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
İç denetim birimi tarafından İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik dikkate alınarak hazırlanan yönerge ve değişikliklerini onaylamak.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Üst Yöneticinin Görevleri:	Yasal Dayanak
İç denetçilerin program kapsamında ve program dışı iç denetim görevlendirmelerini yapmak.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
Sertifika derecelendirmesine ilişkin puanlamayı koordinasyonu sağlamakla görevli iç denetçinin teklifi üzerine, görevlendirme yapılmamışsa doğrudan yapmak.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
İç denetçilerin mesleki yönden gelişmesi, yenilikleri izlemesi ve çalışma isteklerinin artması için gerekli tedbirleri almak.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
İdare için belirlenen risklerden kabul edilemeyecek olanların denetim programına alınmasını onaylamak.	İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
5018 sayılı Kanunda belirtilen para cezalarını vermek.	5018/md:73
Genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinde, idare hesaplarında kayıtlı olup, zaruri ve mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan kamu alacaklarından merkezi yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara kadar olanları kayıtlardan çıkarmak.	5018/md:79
İdare bütçesinin gelirli ödenek kaydı, gelir fazlası karşılığı ödenek kaydı ve likit karşılığı ödenek kaydı işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak.	2006/4 No' lu Bütçe Uygulama Tebliği

Mali Hizmetler Birimi Yöneticisi; İl Özel İdaresinin mali hizmetlerini yürüten birim yöneticisi, Mali Hizmetler Birimi Yöneticisidir.

Mali hizmetler birimi yöneticisi, yönetimin iç kontrole yönelik işlevinin etkililiğini ve verimliliğini artırmak için gerekli çalışmaları yapar ve ön mali kontrol faaliyetinin yürütülmesini sağlar. Mali hizmetler birimi yöneticisi, **idarede faaliyetlerinin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü**, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerinin zamanında üst yöneticiye raporlandığını içeren mali hizmetler birim yöneticisinin beyanını düzenleyerek idare faaliyet raporuna ekler.

Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Görev ve Sorumlulukları:

- ✓ Birimi yönetir, yeterli sayı ve nitelikte personel istihdamını, personelin eğitimini ve yetiştirilmelerini sağlayacak çalışmalar yapar,
- ✓ Birimin görev dağılımını yaparak hizmetlerin etkili, süratli ve verimli bir şekilde sunulmasını sağlar,
- ✓ İç kontrol alanında üst yönetici ve harcama yetkililerine danışmanlık yapma ve bilgilendirme faaliyetini yürütür,
- ✓ İç kontrolün harcama birimlerinde etkili bir şekilde yapılmasını sağlayacak düzenlemeleri hazırlar ve üst yöneticinin onayına sunar,
- ✓ Mali hizmetlerin saydam, planlı, idarenin amaçlarına ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.
- ✓ Mali hizmetler birimi yöneticisi, iç denetçiler tarafından yapılan denetimler sonucunda düzenlenen raporlara ilişkin olarak üst yönetici tarafından verilen görevleri yerine getirmekten sorumludur.
- ✓ İdarenin, diğer idareler nezdindeki malî iş ve işlemlerini ve harcama birimleri arasında koordinasyon sağlar, izler ve sonuçlandırır. Bu konularla ilgili yazışmaları yapar.
- ✓ Birim görevlerinin yerinde ve zamanında yerine getirilmesinden üst yöneticiye karşı sorumludur.

Muhasebe Yetkilisi: Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir.

Muhasebe yetkilileri, muhasebe hizmetlerinin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne ve standartlara uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur.

Muhasebe Yetkilisi Mutemedi: Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe yetkilisi mutemedidir. Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur.

Harcama Yetkilisi: Harcama yetkilileri, görev ve yetki alanları çerçevesinde, iç kontrolün işleyişinden sorumludur.

Harcama yetkilileri ve diğer yöneticiler, mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunmasından, mali yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesinden, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanmasından, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesinden, kapsamlı bir yönetim anlayışıyla uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanmasından görev ve yetkileri çerçevesinde sorumludurlar.

Gerçekleştirme Görevlileri: Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

4.4 ÜST POLİTİKA BELGELERİ ANALİZİ

İl Özel İdaresi 2025 – 2029 dönemi Stratejik Planı'nı hazırlarken temel yol haritasını, Türkiye Yüzyılında çevreye duyarlı, afetlere dayanıklı, ileri teknolojiye dayalı yüksek katma değer üreten, geliri adil paylaşan, istikrarlı, güçlü ve müreffeh bir 12. Kalkınma Planı oluşturacaktır. 12. Kalkınma Planı 5 (beş) temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

1. İstikrarlı Büyüme, Güçlü Ekonomi
2. Yeşil Ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim
3. Nitelikli İnsan, Güçlü Aile, Sağlıklı Toplum
4. Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre
5. Adaleti Esas Alan Demokratik İyi Yönetişim

4.4.1 FAALİYET ALANLARI İLE ÜRÜN VE HİZMETLERİN BELİRLENMESİ

TABLO 8. FAALİYET ALANLARI İLE ÜRÜN VE HİZMETLERİN BELİRLENMESİ

Faaliyet Alanı	İl Sınırları İçerisinde
	Gençlik ve Spor
	Sağlık
	Tarım
	Sanayi ve Ticaret
	Bayındırlık ve İskan
	Toprağın Korunması
	Erozyonun Önlenmesi
	Kültür, Sanat ve Turizm
	Sosyal Hizmet ve Yardımlar
	Yoksullara mikro kredi verilmesi
	Çocuk ve Yetiştirme Yurtları
	İlk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanması
	Faaliyet Alanı
İmar	
Yol, Su ve Kanalizasyon	
Katı atık, Çevre	
Orman Köylerinin desteklenmesi	
Ağaçlandırma, Park ve Bahçe Tesisi	
Acil Yardım ve Kurtarma	

4.4.2 PAYDAŞ ANALİZİ

İl Özel İdaresinin stratejik planının başarılı bir şekilde oluşturulması için durum analizine baz teşkil etmek üzere ilgili tüm tarafların görüşlerinin plana dahil edilmesi amacıyla paydaş analizi çalışması gerçekleştirilmiştir. Paydaşlar, kuruluşun kaynakları veya çıktıları üzerinde hak iddia eden ya da kuruluşun çıktılarında etkilenen kişi, grup veya kurumlardır.

Kurumumuzun faaliyet ve çıktılardan etkilenen, ilimizde bulunan tüm özel ve tüzel kişiliklerin tamamı ile ilimiz dışındaki pek çok kişi ve kuruluşlar, paydaş tanımını içinde yer alabileceğinden, yüzlerce paydaşı birebir saymak yerine öncelikli paydaşlarımız tespit edilerek toplantılarımıza davet edilmiştir.

ETKİ ÖNEM MATRİSİ

Etki	ZAYIF	GÜÇLÜ
Önem		
ÖNEMSİZ	İzle	Bilgilendir
ÖNEMLİ	Çıkarlarını Gözet Çalışmalarına Dahil Et	Birlikte Çalış

İç Paydaşlar	Önem Etki
İçişleri Bakanlığı	
Vali	
İl Genel Meclisi	
İl Encümeni	
İl Özel İdaresi Çalışanları	

TABLO 9. PAYDAŞLARIMIZ VE ÖNCELİKLENDİRME LİSTESİ

Paydaş Kişi / Kuruluş	İç Paydaş	Dış Paydaş	Önem derecesi (10 üzerinden)	Neden Paydaş	Önceliği
Çalışanlar	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
Yöneticiler	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
İl Genel Meclis Üyeleri,	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
İl Daimi Encümen Üyeleri,	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
İl Özel İdaresi Birim Amirleri,	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
Ardahan Valiliği		X	10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği	X		10	Temel Ortak	Birlikte Çalış
Organize Sanayi Müteşebbis Teşekkül Başkanlığı	X		5	Temel Ortak	Birlikte Çalış
Ardahan Belediyesi		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İlçe Belediyeleri		X	3	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İlçe Kaymakamlıkları		X	4	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Emniyet Müdürlüğü		X	8	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Jandarma Komutanlığı,		X	7	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Millî Eğitim Müdürlüğü,		X	9	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü,		X	8	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Sağlık Müdürlüğü,		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et

Paydaş Kişi / Kuruluş	İç Paydaş	Dış Paydaş	Önem derecesi (10 üzerinden)	Neden Paydaş	Önceliği
Çevre Ve Şehircilik Müdürlüğü,		X	7	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Bilim Sanayi Ve Teknoloji İl Müdürlüğü,		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Aile, Çalışma Ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü,		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Planlama Ve Koordinasyon Müdürlüğü,		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü,		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğü,		X	7	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Mahalli İdareler Müdürlüğü,		X	9	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
İl Afet Ve Acil Durum Müdürlüğü,		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Türk Kızılayı		X	2	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Aile Hekimleri Derneği,		X	2	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Türk Hava Kurumu,		X	2	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Esnaf Ve Sanatkarlar Kredi Ve Kefalet Koop.		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Ardahan Ticaret Ve Sanayi Odası,		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Şehit Ve Gazi Aileleri Yrd. Ve Dayanışma Derneği,		X	3	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Ziraat Odası Başkanlığı,		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Ardahan Üniversitesi Rektörlüğü,		X	7	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Şoförler Ve Otomobilciler Odası		X	6	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Serhat Kalkınma Ajansı		X	5	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et
Vatandaşlar		X	4	Stratejik Ortak	Çalışmalara Dahil Et

4.4.3 KURULUŞ İÇİ ANALİZ

4.4.3.1 İNSAN KAYNAKLARI

Ardahan İl Özel İdaresi Personel listesi ile personel yapısı ve dağılım cetveli aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

TABLO 10. İL ÖZEL İDARE İNSAN KAYNAKLARI LİSTESİ

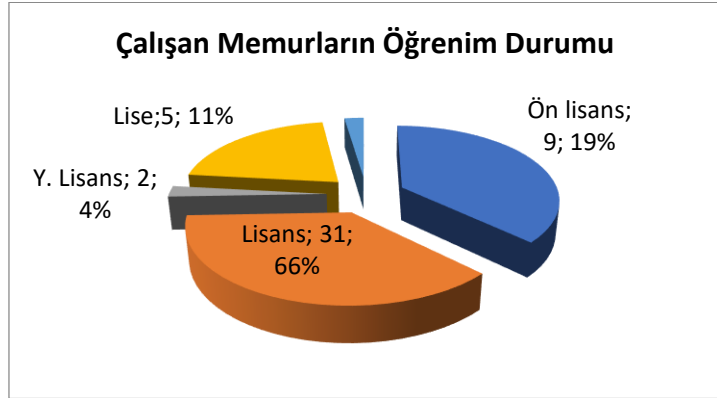
S.No.	Ad/Soyad	Görev
1.	Murat Bilal Emin	Genel Sekreter
2.	Turan Yıldız	Genel Sekreter Yard.
3.	Ersoy Sütcü	Genel Sekreter Yard.
4.	Hakan Baydar	Satın Alma Müdürlüğü
5.	İsrafil Bölük	İnsan Kaynakları Müdürlüğü
6.	Hükümdar Baydar	İşletme ve İştirakler Müdürlüğü
7.	Hakan Baydar	Encümen Müdürlüğü
8.	Yener Çoban	Mali Hizmetler Müdürlüğü
9.	Levent Dursun	Yazı İşleri Müdürlüğü
10.	Hükümdar Baydar	Personel Anonim Şirketi Müdürlüğü
11.	Hakan Kaya	Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
12.	Hakan Kızılkuş	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü
13.	Fedai Çoban	Destek Hizmetleri Müdürlüğü
14.	Mesut KOÇ	İmar Kentsel ve İyileştirme Müdürlüğü
15.	Levent Dursun	Plan Proje Yatırım ve İyileştirme Müdürlüğü
16.	Teyfuk Koca	Çıldır İlçe Özel İdare Müdürlüğü
17.	Yasin Zorlu	Damal İlçe Özel İdare Müdürlüğü
18.	Doğukan Ömeroğlu	Göle İlçe Özel İdare Müdürlüğü
19.	Hürriyet Büyükkaya	Hanak İlçe Özel İdare Müdürlüğü
20.	Ayhan Bildir	Posof İlçe Özel İdare Müdürlüğü

TABLO 11. PERSONEL YAPISI VE DAĞILIM CETVELİ

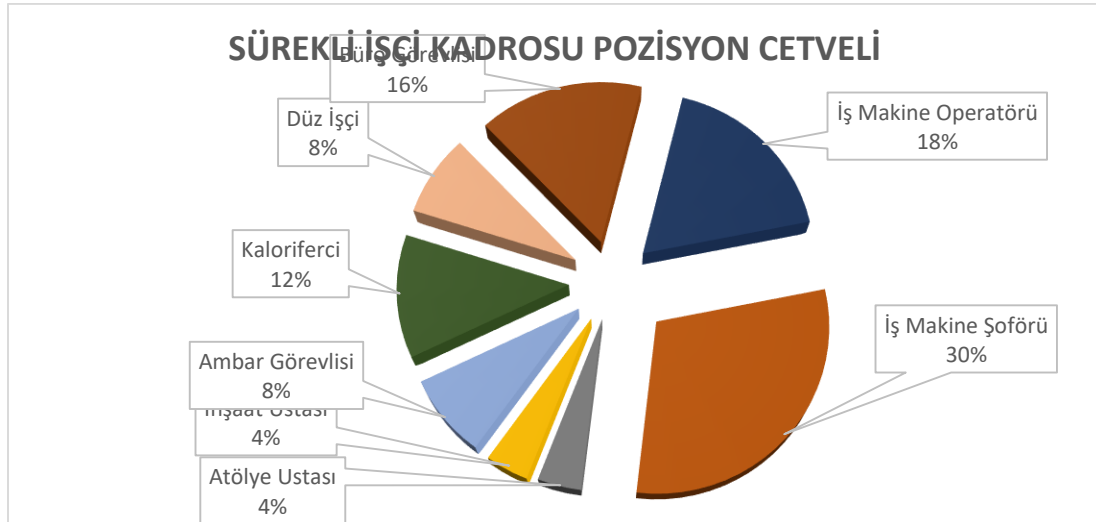
İL ÖZEL İDARESİNİN NORM KADRO DURUMU	YÖNETMELİKLE BELİRLENEN	İL GENEL MECLİSİNCE İHDAS EDİLEN	DOLU KADRO	BOŞ KADRO
	ADET	ADET	ADET	ADET
GENEL SEKRETER	1	1	1	
GENEL SEKRETER YARDIMCISI	2	2	2	
HUKUK MÜŞAVİRİ	1	1		1
AVUKAT	2	1	1	
İÇ DENETÇİ	3	1		1
MÜDÜR	12	11	5	6
UZMAN	6	2	2	
ŞEF	24	8	2	6
MALİ HİZMETLER UZMANI	2	1		1
MALİ HİZMETLER UZMAN YARDIMCISI	1	1		1
İDARİ PERSONEL	47	41	13	28
TEKNİK PERSONEL	40	39	18	21
SAĞLIK PERSONELİ	12	2		2
YARDIMCI HİZMET PERSONELİ	18	15		15
MEMUR KADROLARI TOPLAMI	171	125	44	82
SÜREKLİ İŞÇİ KADROLARI TOPLAMI	84	69	29	40
TOPLAM PERSONEL	255	194	73	122

ÇALIŞAN	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Genel Sekreter	1		1
Genel Sekreter Yardımcısı	2		2
Müdür	5		5
Şef	1	1	2
Uzman	2		2
Avukat		1	1
Mühendis	10	4	14
Teknisyen	1		1
Tekniker	5		5
Memur	8	4	12
İlçe Özel İdare Müdürü	1	1	2
Hizmetli			
Kaloriferci			
Aşçı			
Toplam Memur Sayısı	36	11	47
İşçi	26	3	29
Kadro Karşılığı Çalıştırılmakta Olan Sözleşmeli Personel	2		2
Hizmete Dayalı Ardahan İl Özel İdaresi Personel A.Ş. Eliyle İstihdam Edilen İşçiler	142	19	161
Genel Toplam	206	33	239

GENEL İŞÇİ İCMAL TABLOSU			
POZİSYONU	Sürekli İşçi	Şirket İşçisi	TOPLAM
Özel Güvenlik Görevlisi		13	13
Şoför	9	38	47
Atölye Ustası	1	8	9
Atölye Usta Başı Yrd.		1	1
Asfalt Plent Operatörü		1	1
Asfalt Plent Opr. Yrd.			
Asfalt Plent İşçisi		1	1
Tesis Operatörü		1	1
İnşaat Ustası	1		1
İş Makine Operatörü	5	33	38
İş Makine Yağcısı			
Aşçı		5	5
Aşçı Yardımcısı		1	1
Fotoğrafçı		1	1
Düz İşçi	2	8	10
Hizmetli		9	9
Sekreter		2	2
Büro Görevlisi	4	18	22
Ambar Görevlisi	2		2
Muhasebe Görevlisi		2	2
Servis Elemanı		3	3
Garson		1	1
Kat Görevlisi		1	1
Elektrik Teknisyeni		4	4
Kaloriferci	5	8	13
Gemi Kaptanı		2	2
TOPLAM	29	161	190

4.4.3.3 TEKNOLOJİK DURUM ANALİZİ

Birimi	Bilgisayar	Yazıcı	Tarayıcı	Fotokopi Makinesi	Faks	Telefon	Telsiz
Genel Sekreterlik	3	3			1	3	
Mali Hizmetler Müdürlüğü	8	6		2		5	
İnsan Kaynakları Ve Eğitim Müdürlüğü	6	6		1		5	
Encümen Müdürlüğü	5	5		1		4	
Destek Hizmetleri Müdürlüğü	10	9		1	1	9	
İmar Ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	9	9		2		5	
Plan Proje Yatırım Ve İnşaat Müdürlüğü	14	14		1		14	
Su Ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü	4	4				3	
Yol Ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü	5	5				5	
Satın Alma Müdürlüğü	2	2					
Yazı İşleri Müdürlüğü	4	4	1			4	
İşletme ve İştirakler Müdürlüğü	4	4				2	6
Sodes-AB Projesi	1	1		1		2	
Çıldır İlçe Özel İdare Müdürlüğü	1	1		1		1	
Damal İlçe Özel İdare Müdürlüğü	1	1		1		1	
Göle İlçe Özel İdare Müdürlüğü	1	1		1		1	
Hanak İlçe Özel İdare Müdürlüğü	1	1		1		1	
Posof İlçe Özel İdare Müdürlüğü	1	1		1	1	1	
Toplam	80	77	1	14	3	66	6

4.4.3.4 TAŞIT VE İŞ MAKİNELERİ İCMAL TABLOSU

SIRA NO	TAŞIT VE MAKİNEİN CİNSİ	ADET
1	DAMPERLİ KAMYON	26
2	KAR BIÇAKLI 4X4 DAMPERLİ KAMYON	5
3	GREYDER	11
4	DOZER	4
5	LASTİK TEKERLEKLİ YÜKLEYİCİ	7
6	KANAL KAZICI	8
7	EKSKAVATÖR	5
8	KAR MAKİNESİ	2
9	ÇEKİCİ	4
10	TOPRAK SİLİNDİRİ	2
11	YAMA SİLİNDİRİ	2
12	ASFALT SİLİNDİRİ	2
13	FORKLİFT	3
14	VİNÇ	2
15	SU TANKERİ KAMYON(13 TON)	2
16	SONDAJ MAKİNESİ	1
17	AKARYAKIT TANKERİ(5 TON)	1
18	ÇÖP TOPLAMA ARACI	5
19	ASFALT ROLY TANK	1
20	ASFALT DİSTRİBÜTÖR	2
21	SEYYAR TAMİR	1
22	BİNEK ARACI	2
23	4X4 BİNEK ARACI	4
24	4 X 4 PICK - UP	15
25	ÇİFT KABİN KAMYONET	2
26	MİNİBÜS	2
27	MİDİBÜS	2
28	ASFALT FİNİŞERİ	1
29	KAR EZME MAKİNESİ	1
30	12 KİŞİLİK SERVİS MOTORU(TEKNE)	1
31	KİLİT PARKE ÜRETİM TESİSİ	1
32	ASFALT PLENTİ SABİT İŞ MAKİNESİ.	2
	TOPLAM	129

5.4.3.4 MALİ KAYNAK ANALİZİ

TABLO-12 GEÇMİŞ YILLAR ÖZ GELİR – ÖZ GİDER VE YATIRIM HARCAMALARI ANALİZİ

YILLAR	ÖZ GELİR	ÖZ GİDER	YATIRIM HARCAMALARI
2020	48.518.116,64	37.444.509,60	6.542.109,82
2021	54.149.760,51	45.021.573,80	4.196.384,71
2022	92.447.145,72	74.011.492,50	8.472.304,25
2023	176.516.811,77	171.703.300,00	16.764.619,41

TABLO-13 GEÇMİŞ YILLAR CARİ HARCAMALAR ANALİZİ

BÜTÇE YILI	Öz Gider (TL)	Yatırım Harcamaları	Cari Harcamalar
2020	37.444.509,60	6.542.109,82	30.902.399,78
2021	45.021.573,80	4.196.384,71	40.825.189,09
2022	74.011.492,50	8.472.304,25	65.539.188,25
2023	171.703.300,00	16.764.619,41	154.938.680,59

4.4.3.4.8 TAHMİNİ KAYNAKLAR

TABLO 14. TAHMİNİ KAYNAKLAR LİSTESİ

KAYNAKLAR	Planın 1. yılı	Planın 2. yılı	Planın 3. yılı	Planın 4. yılı	Planın 5. yılı	Toplam Kaynak
Genel Bütçe						
Özel Bütçe						
Yerel Yönetimler	681.000.000,00	749.100.000,00	824.010.000,00	906.412.000,00	997.054.000,00	4.157.576.000,00
Sosyal Güvenlik Kurumları						
Bütçe Dışı Fonlar						
Döner Sermaye						
Vakıf ve Dernekler						
Dış Kaynak						
Diğer (kaynak belirtilecek)						
TOPLAM	681.000.000,00	749.100.000,00	824.010.000,00	906.412.000,00	997.054.000,00	4.157.576.000,00

4.4.3.4.9 BAĞLI İLÇE, KÖY VE BELEDİYELER

TABLO 15. İLÇE, KÖY VE BELEDİYELER

ARDAHAN İLÇE MAHALLE KÖY SAYILARI				
İL ADI	ARDAHAN PLAKA	ARDAHAN İLÇE SAYISI	ARDAHAN MAHALLE SAYISI	ARDAHAN KÖY SAYISI
ARDAHAN	75	6	40	226

TABLO 16. ARDAHAN İLÇELERİ MAHALLE KÖY SAYILARI

ARDAHAN İLÇELERİ	MAHALLE SAYISI	KÖY SAYISI
ÇILDIR	9	34
DAMAL	8	7
GÖLE	8	49
HANAK	6	26
MERKEZ	7	62
POSOF	2	48

4.5 PESTLE ANALİZİ

POLİTİK		EKONOMİK	
Olumlu	Olumsuz	Olumlu	Olumsuz
Yeni Anayasa Düzenlemesi ve Başkanlık Sistemi	Komşu ülkelerde Devam Eden İstikrarsızlık	AB Hibe Programlarının Çeşitliliği	Cari açığın devam etmesi,
Politik İstikrarın Sürmesi	AB Entegrasyon Sürecinin Yavaşlaması	KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Devam Etmesi	Gelir dağılımında yaşanan Dengesizlikler
AB Yapısal Uyum Süreçlerinin Devam Etmesi	Yeni Yönetim sistemine olan Geçiş Süreci	Ulaştırma altyapısındaki iyileştirmeler	Dövizdeki ve altındaki keskin fiyat hareketleri,
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Yatırımların Desteklenmesi	Olumsuz ve Yanlış Yatırım Politikaları	Sanayi Varlığının yüksek olması	Yüksek Faiz Oranları
Yapısal Reformlara İlişkin İyi Niyetler	Bürokratik engellerin çokluğu	Tarım hayvancılık potansiyeli	Komşu Ülkelerle Ticaretin azalması
		Bölgenin Teşvik Sisteminde 6. Bölgede yer alması	Kayıt dışılığın yüksek olması
			Bölgenin en yüksek işsizlik oranına sahip olması
			Doğrudan destek projeleri sunamamak

SOSYO-KÜLTÜREL		TEKNOLOJİK	
Olumlu	Olumsuz	Olumlu	Olumsuz
Sivil toplum Kuruluşlarının etkinliğinin arttırılması,	Aile bağlarındaki ve sosyal yapıdaki olumsuz değişimler,	Üretimde yüksek teknolojiye ilginin artması,	Teknolojideki dışa bağımlılık,
Odanın, kamu/özel ve karma nitelikli kuruluşlarla işbirlikleri yapması,	Kırsal alandan kente göçün devam etmesi,	Genç kuşağın bilişim teknolojilerine duyduğu ilginin artması,	İşletmelerin Ar-Ge yatırımlarına yeterli ilgi göstermemesi,
Oda üyelerine ve personeline kapasite geliştirici eğitim programları düzenlenmesi,	Ortaklık kültürünün zayıf olması	İletişim imkânlarının artması,	İnternet altyapısının yetersizliği,
İş Gücünün niteliğini artırıcı programların gerçekleştirilmesi	Aile şirketlerin çokluğu	Alternatif enerji kaynaklarının kullanılmaya başlanması,	Meslek komitelerinin etkin çalışmaması
Üniversitenin olması	Odanın il halkı ile iletişiminin yeterli olmayışı,	Oda çalışmalarının etkin işleyişi	Bilişim Teknolojilerinin Üyeler tarafından yeterince Kullanılmaması
Kadınların işgücüne katılımının eğitimle doğru orantılı artması	Oda üyelerinin eğitim programlarına yeterli ilgiyi göstermeyişi		Üyelere etkin biçimde online (e-Oda) Hizmetinin Sunamaması
Sağlık ve eğitim yatırımları	Dijitalleşme ile beraber yozlaşma		
HUKUKİ		ÇEVRESEL	
Olumlu	Olumsuz	Olumlu	Olumsuz
TOBB Akreditasyon Sisteminin Geliştirilmesi	Kayıt dışılığı karşı yeterince mücadele edilmemesi	Çevre bilincinin gençler arasında arttırılması	Hava kirliliğinin yüksek olması
Kayıt Dışılığı engellemeye Yönelik Hukuki Çalışmaların Hızlandırılması	Hukuki süreçlerin uzun süresi	Organik tarıma olan talebin artması	Nüfus yoğunluğu nedeni ile atıkların çokluğu
Ar Ge ve inovasyon çalışmalarının desteklenmesi	Bölgede hukuki yaptırımın kısıtlı olması	Doğal yapısının yaz ve kış turizmüne uygun olması	Turizmin gelişmemesi
Ara ulucuk düzenlemesine geçilmesi	Devlet desteklerinde objektif davranılmaması		Yerleşim sanayi ve tarım iç içe durumda
			Yatırım veya üretim için yer darlığı
			Coğrafi açıdan sıkıntılı (Sınır ve orta doğudaki olaylar nedeni ile)

4.6 GZFT ANALİZİ

Ardahan İl Özel İdaresi'nin İl Genel Meclisi, Yönetimi, İl Encümeni, kurulları ve çalışanlarından oluşan katılımcılar, İlin gelecekte yöneleceği hedeflere ulaşması yolunda etkili olabileceğine inandıkları güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini belirlemişlerdir. Ardahan İl Özel İdaresi'nin SWOT (GZFT) Analizi katılımcılar tarafından yapılan tespitlerde aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir:

GÜÇLÜ YÖNLERİMİZ	ZAYIF YÖNLERİMİZ
1-Özerk bütçeye sahip olmamız 2-Kendi karar mekanizmamızın hızlı ve güçlü olması 3- Üst yönetici ve organların verdiği destek. 4-Hizmet alanı yetkimizin geniş olması 5-İdari yapı olarak gelişmeye ve yeniliklere açık olmamız 6- Organlar arasındaki uyum, 7-Halkın taleplerinin karar organı İl Genel Meclisi aracılığı ile hızlı bir şekilde ulaştırılması 8- Yönetim boşluğu olmaması (üst düzey sevk/idare) 9-Personelimizin deneyimli olması 10-Sivil Toplum örgütlerinin aktif oluşu 11-İlimizin kültür ve turizm değerleri açısından zengin oluşu 12-İş makinelerimizin varlığı 13-Hayvan sayısının yeterli olması ve yüksek verimli ırkların artması. 14-Hayvancılığa yönelik desteklemeler. 15-Bölgenin et ve süt üretiminin ülkede önemli paya sahip olması. 16-Bölge halkının hayvancılığa olan ilgisi. 17-Bölgenin zengin bir ekoloji ve polen kaynaklarına sahip olması.	1-Öz gelirlerimizin yeterli olmaması 2-Çalışanların özlük haklarının yetersiz olması 3-Üst, yan ve benzer kurumlarla yetki ve görev çatışmaları 4-Coğrafi yapının uygunsuzluğu nedeniyle yatırım maliyetinin yüksekliği 5-Halkın İl Özel İdaresini ve faaliyetlerini yeterince tanımaması 6-Personelin nitelik yönünden eksik olması 7-Makine parkının bir kısmının ekonomik ömrünü tamamlamış olması 8-Dağınık ve imarsız yerleşim 9-Eğitim ve sağlıkta yoğun yatırım ihtiyacı 10- Altyapı tesislerinin (yol, su, kanalizasyon vb.) bilinçsiz kullanımı, 11-Tarım arazilerinin yetersizliği 12-Güçlü sanayi yatırımlarının olmayışı 13-Ulaşım imkanlarının yetersizliği 14-İç Denetçi Olmaması 15-Girdi maliyetlerinin yüksek olması. 16-İşletmelerin küçük ve barınakların elverişsiz olması. 17-Besi ve süt hayvancılığında ihtisaslaşmanın yetersiz olması. 18-Süt üretiminde hijyen ve depolama koşullarının yetersiz olması. 19-Pazarlama sisteminin gelişmemiş olması. 20-Bal dışındaki arı ürünlerinin üretiminin düşük olması. 21-Sağım hijyeni, hastalık ve zararlıları ile mücadele gibi konulara yeterli önemin verilmemesi.

FIRSATLARIMIZ	TEHDİTLER
<p>1-Hükümetin yerel yönetim çalışmaları</p> <p>2-Milli gelirdeki artışın Özel İdarelerin payının artmasına neden olacak olması</p> <p>3-Stratejik Planların yapıyor olması</p> <p>4-İl Çevre Planının yapıyor olması</p> <p>5-Organize Sanayi Bölgelerinin kurulmuş olması</p> <p>6-Özel İdare hizmetlerine karşı toplumsal bilincin gelişmesi</p> <p>7-Toplumsal eğitim seviyesinin yükselmesi</p> <p>8-Demokratikleşme bilincinin artması</p> <p>9-Sivil toplum örgütlerinin gelişimi</p> <p>10-Uluslar arası mali kaynaklardan yararlanma fırsatları</p> <p>11-Tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkılması</p> <p>12- İlimizin sınır ili olması ve Türkiye - Gürcistan Sınır Ötesi İşbirliği Programı</p> <p>13-Kış turizminin gelişiyor olması</p> <p>14-Büyük Karayolu projelerinin sonuca yaklaşması</p> <p>15-Serhat Kalkınma Ajansı'nın bölgedeki varlığı ve desteği</p> <p>16-Yem bitkileri ve kaba yem üretiminin artması.</p> <p>17-Mera ıslah çalışmaları.</p> <p>18-Kaba yem üretiminin artması ile suni yeme olan ihtiyacın azalmasıyla maliyetlerin düşmesi.</p> <p>19-Eğitim ve yayım çalışmaları ile üreticilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar.</p> <p>20-Kırsal kalkınma yatırım programlarının uygulamaya başlanması.</p> <p>21Damızlık hayvana olan ihtiyaç.</p> <p>Hayvancılık teşvikleri.</p>	<p>1-Mali kaynakların ve sermayenin yetersizliği</p> <p>2-Dağınık yerleşim ve çarpık kentleşme</p> <p>3-Ülke ekonomisinde yaşanabilecek olumsuz gelişmeler,</p> <p>4-Nüfus hareketleri (Kırsal alandan kente göç eğilimi)</p> <p>5-Kırsal alanda Eğitim ve Sağlık personeli istihdamındaki güçlükler</p> <p>6-Çevre kirliliği</p> <p>7-Mevzuatın yeni ve karışık olması</p> <p>8-Hizmet maliyetlerinin yüksekliği</p> <p>9-Coğrafi şartlar</p> <p>10-Bürokratik etki ve engeller</p> <p>11-Turizm sezonunun kısa olması</p> <p>12- Doğal afetler (Don, dolu, sel, yangın),</p> <p>13-Kaçak hayvan girişi ve kontrolsüz hayvan hareketleri nedeniyle salgın hastalıkların artması.</p> <p>14-Sağlıksız ve hijyenik olmayan üretim koşulları</p>

5. GELECEĞE BAKIŞ

5.1 MİSYONUMUZ

Yasal Yükümlülüklerimizi; demokratik, katılımcı, sürekli, şeffaf, hesap verebilir bir yönetim anlayışıyla, İl halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını, kıt olan kaynaklarımızla hizmet önceliklerini dikkatle esas alarak, mevzuatına uygun, etkin, verimli, kaliteli bir şekilde, karşılamak ve yerine getirmektir.

5.2 VİZYONUMUZ

İlimizde yaşayan insanların yaşam kalitesi ve refahını yükseltmek için üreten, sorunlarını çözen, dünyayla sürekli iletişim içinde olan, güvenilir ve güler yüzlü bir yerel yönetim kuruluşu olmaktır.

5.3 TEMEL DEĞERLERİMİZ

- Adil
- Hukuka Bağlı
- Bilimsel
- Etkin
- Etik
- Şeffaf
- İnovatif
- Saydam
- Sorumlu
- Katılımcı
- Planlı Ve Çabuk
- Kişisel Ve Mesleki Gelişime Açık

6. STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER

6.1 TEMEL STRATEJİK KONULAR

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ
Amaç 2	SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA
Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ
Amaç 4	SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI
Amaç 5	ARDAHAN TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİN KORUNMASI

No.	Stratejik Konular	Stratejik Alanlar	Birimler
	<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal Yapının Geliştirilmesi 	Stratejik Planlama Bütçe Ve Performans Muhasebe Ve Kesin Hesap Ve Raporlama Makine İkmal, Bakım Ve Onarım Hizmetleri İmar Hizmetleri Emlak Ve İstimlak Hizmetleri Gelir Hizmetleri Çevre Koruma Ve Kontrol Hizmetleri Basın Ve Halkla İlişkiler Hizmetleri	Encümen Birimi Yazı İşleri Birimi İşletme Ve İştirakler Birimi Destek Hizmetleri Birimi İnsan Kaynakları ve Eğitim Birimi Plan Proje Yatırım ve İnşaat Birimi İmar ve Kentsel İyileştirme Birimi Mali Hizmetler Birimi İlçe Özel İdare Birimleri
	<ul style="list-style-type: none"> Sürdürülebilir Kentsel Kırsal Kalkınma 	Etüt Proje Hizmetleri Plan Ve Proje Hizmetleri Yatırım Ve İnşaat Hizmetleri Yol Ve Ulaşım Hizmetleri Satın Alma Hizmetleri İçme Suyu Hizmetleri	Yol Ve Ulaşım Hizmetleri Birimi Su ve Kanal Hizmetleri Birimi Plan Proje Yatırım Ve İnşaat Birimi Satın Alma Birimi İmar Ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü
	<ul style="list-style-type: none"> Tarım Hayvancılık Faaliyetleri 	Hayvan İçme Suyu Hizmetleri Sondaj Hizmetleri Kanalizasyon Hizmetleri Tarımsal Hizmetler Sulama Ve Toprak Hizmetleri Toprak Ve Su Laboratuvarı Hizmetleri	Destek Hizmetleri Birimi Su Ve Kanal Hizmetleri Birimi
	<ul style="list-style-type: none"> Sosyal Refahın Artırılması 	Ruhsat Ve Denetim Hizmetleri Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Hizmetleri Personel Hizmetleri Eğitim Hizmetleri Bilgi İşlem Hizmetleri Sivil Savunma Ve Acil Durum Hizmetleri Evrak Ve Arşiv Hizmetleri Sosyal Hizmetler ve Yardımlar	Destek Hizmetleri Birimi İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü
	<ul style="list-style-type: none"> Turizmin Geliştirilmesi Ve Kültür Değerlerinin Korunması 	KUDEB Ve Kültür Hizmetleri	İşletme Ve İştirakler Birimi İmar Ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü

6.2 AMAÇ VE HEDEFLER

SP KODLAMA	AMAÇ VE HEDEF AÇIKLAMALARI
Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ
Hedef 1.1	İl Özel İdaresi Organlarının Ve Personelin Yasal Giderlerini Karşılama
Hedef 1.2	İlçe Teşkilatının Mevzuatla Belirtilen giderleri karşılanacaktır.
Hedef 1.3	İl Özel İdaresi Yönetim Giderleri Karşılacaktır.
Hedef 1.4	Kanunlarla belirlenen Transfer ve Yedek ödenekler ayrılacaktır.
Hedef 1.5	Güçlü, etkin ve daha verimli hizmet sunabilmek için varlıklarımızı arttıracaktır.
Hedef 1.6	İl Özel İdaremizin Taşınmazlarının her yıl bakım ve onarımı yapılacaktır.
Hedef 1.7	İl Özel İdaresine ait Taşınır Malların Kullanabilirlikleri sağlanacak ve hizmete hazır halde bulundurulacaktır.
Hedef 1.8	Şehit olan Silahlı kuvvetler personeli için 211 sayılı kanun gereğince mezar ve şehitlik yaptırılacaktır.
Amaç 2	SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA
Hedef 2.1	Tüm köy Yolları her mevsim emniyetli bir şekilde ulaşılabilen, köy yolu standartlarına uygun biçimde yapılarak, köy ve bağlularının ulaşım sorunu çözülecektir.
Hedef 2.2	İçme sularının yapım, bakım ve onarımları yapılacaktır. Hasarlı yada çalışmaz halde olan depo, kaptaj, vantuz, tahliye gibi içme suyu sanat yapıları onarılacak, sağlık açısından zararlı olan asbest borular ve çelik borular değiştirilecektir.
Hedef 2.3	Hizmetin gerektirdiği Proje, Müşavirlik, kontrollük vb. giderler karşılanacaktır.
Hedef 2.4	Hizmetin gerektirdiği hizmet binası ve hizmet tesisi yapım giderleri karşılanacaktır.
Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİ
Hedef 3.1	Hayvan Sağlığının Korunmasını Sağlamak, İyileştirmek ve Hayvancılığı güçlendirmek.
Hedef 3.2	Hayvan içme suyu ve gölet yapım giderleri karşılanacaktır.
Hedef 3.3	Tarımsal sulama giderleri karşılanacaktır.
Hedef 3.4	Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında ilimizde var olan arıcılık faaliyetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, daha kaliteli ve bol ürün elde etmek, fayda sahiplerinin ekonomik düzeylerini daha üst seviyelere çıkarmak.
Hedef 3.5	Suni Tohumlama Uygulamasının Yaygınlaştırılması Projesi kapsamında her yıl bir ilçeye alınacak araçlarla öncelikle hizmetin yeterince ulaşmadığı yerlerde yapılacak Suni tohumlama ile birim hayvan başına yüksek verimli ve kaliteli buzağı alarak verimi artırmak, kırsal kalkınmaya katkı sunmak, hayvancılığı ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde sokmak.
Amaç 4	SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI
Hedef 4.1	Afet ve Acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin yatırım hizmetlerine destek sağlanacaktır.
Hedef 4.2	Halkın ve gençlerin sosyal ve sportif gelişimini sağlamak.
Amaç 5	ARDAHAN TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİN KORUNMASI
Hedef 5.1	Kültür Varlıklarını ortaya çıkarmak, değerlerini korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bakım onarım ve yenileme faaliyetlerini yürütmek.
Hedef 5.2	Yanlışçam Kayak Merkezi altyapısını geliştirmek, Çıldır Gölüne Turizm Tesisi altyapısını kurmak ve tanıtımlarını yapmak.

6.3 AMAÇ FAALİYETLE VE HEDEF KARTLARI**STRATEJİK AMAÇ 1. ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ**

HEDEF1.1 İl Özel İdaresi Organlarının Ve Personelin Yasal Giderlerini Karşılama

Faaliyet 1.1.1 İl Özel İdaresi Organlarının Yasal Giderlerini Karşılama

Faaliyet 1.1.2 İl Özel İdaresi istihdam edilen kamu personelinin yasal giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.1.3 İl Özel İdaresi Personel A.Ş. eliyle işçi çalıştırılacak, yasal giderleri karşılanacaktır.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 1.1	İl Özel İdaresi Organlarının Ve Personelin Yasal Giderlerini Karşılama								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedef Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 1.1.1. Huzur hakları Yararlanacak Personel Sayısı (ç)	10	20	20	20	20	20	20	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez
PG 1.1.2 Hizmetten Yararlanacak Personel Sayısı (ç)	50	239	259	259	259	259	259		
P.G. 1.1.3 Hizmetten Yararlanmaların Memnuniyet Oranı (%)	40	80	80	90	90	90	90		
Koordinatör Birim	Özel Kalem (Encümen Müdürlüğü), Mali Hizmetler Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Tüm birimler, İlçe Özel İdare Birimleri dahil								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> • Kaynak ihtiyacı. • Personel istihdamında artış olması • Personel İstihdamında azalma olması • Nitelikli personel eksikliği • Hizmet içi personel eksikliği • Toplantı katılım durumlarının tespit edilememesi. 								
Stratejiler	İl Özel İdaresi Organlarının Huzur hakları ödenecek ve Özel İdaresi Organlarının Ve Personelin Yasal Giderlerini Karşılacaktır.								
Maliyet Tahmini	330.845.000,00.TL								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> • İl Özel İdaresinin yeterince duran varlıkları, makine, teçhizat ve ekipmanlarının olduğu. • İl Özel İdaresince mevcut yeterince personel istihdam edildiği. • İl Özel İdaresinin görev ve yükümlülükleri giderlerinin fazla, bütçe gelirlerinin az olduğu, • Hizmet içi eğitim ihtiyacı 								

	<ul style="list-style-type: none"> • İl Genel Meclisi, İl Encümen üyeleri ile İhtisas ve Denetim Komisyonu Üyelerinin huzur hakları, yolluk ve kurs giderleri ödeneği ayrılmıştır. • Kamu Konutları Kanunu ve buna ilişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, Özel Tahsisli konuta (Vali konağı) ait idarece karşılanacak giderlere ilişkin ödenekler ile Taşıt Kanunu hükümleri uyarınca Vali Taşıtlarının işletme ve onarım giderleri ile Temsil, Ağırhama Tören ve tanıtma giderlerine ilişkin ödenekler ayrılmıştır. • İl Genel Meclisi hizmet binası ve diğer Yönetim giderlerine ilişkin mal ve hizmet alımı ödenekleri ayrılmıştır. • Tüm kurum personel giderleri için bütçe ayrılmıştır.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Yıllık bütçeden pay ayrılması • İl Özel İdaresi mevcut duran varlıklarını, makine, teçhizat, ve ekipmanlarını kullanarak görev ve yükümlülüklerini yerine getirmesi ihtiyacıdır. • Mevcut istihdam edilen personel eliyle görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi ihtiyacıdır. • Personelin özlük ihtiyaçları

HEDEF1.2 İlçe Teşkilatının Mevzuatla Belirtilen giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.2.1 Çıldır Kaymakamlığına tahsisli; konut ve taşıtın mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacak ve İlçe Özel İdare personel giderleri ile yönetim giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.2.2 Damal Kaymakamlığına tahsisli; konut ve taşıtın mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacak ve İlçe Özel İdare personel giderleri ile yönetim giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.2.3 Göle Kaymakamlığına tahsisli; konut ve taşıtın mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacak ve İlçe Özel İdare personel giderleri ile yönetim giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.2.4 Hanak Kaymakamlığına tahsisli; konut ve taşıtın mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacak ve İlçe Özel İdare personel giderleri ile yönetim giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.2.5 Posof Kaymakamlığına tahsisli; konut ve taşıtın mevzuatla belirlenen giderleri karşılanacak ve İlçe Özel İdare personel giderleri ile yönetim giderleri karşılanacaktır.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ									
Hedef 1.2	İlçe Teşkilatının Mevzuatla Belirtilen giderleri karşılanacaktır.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 1.2.1. Personel sayısı kişi	25	8	8	8	8	8	8	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez	
PG 1.2.2 Mal ve hizmet giderleri oranı (%)	50	40	40	50	50	50	50			
PG 1.2.3 Personel Yönetim Giderleri oranı(%)	25	60	60	50	50	50	50			
Koordinatör Birim	İlçe Özel İdare Birimleri									
İş Birliği Yapılacak Birimler	Mali Hizmet Müdürlüğü									
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak ihtiyacı. 									
Stratejiler	İlçe Özel İdaresi Personelin Yasal Giderlerini Karşılanacaktır.									
Maliyet Tahmini	8.355.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Görev ve Yükümlülükleri giderlerinin fazla, bütçe gelirlerinin az olduğu, 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut istihdam edilen personel eliyle görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi ihtiyacıdır. 									

HEDEF1.3 İl Özel İdaresi Yönetim Giderleri Karşılacaktır.

Faaliyet 1.3.1 İl Özel İdaresinin yönetimine ilişkin mal ve hizmet alım işleri gerçekleştirilecek. Taşınır mal ve malzemelerin bakım ve onarımları yapılacaktır.

Faaliyet 1.3.2 İl Özel İdaresi hizmetlerini yürütmek üzere taşıt kiralanacaktır.

Faaliyet 1.3.3 İller bankası borçlanmaya ait faiz giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 1.3.4 Mücavir alanlar dışında köy ve köy içi alanların aydınlatılması sağlanacaktır.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 1.3	İl Özel İdaresi Yönetim Giderleri Karşılacaktır.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 1.3.1 Mal ve hizmet giderleri oran (%)	50		60	70	80	80	80	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez
PG 1.3.2 Taşıt kiralama (adet)	20		10	10	10	10	10		
PG 1.3.3 İller Bankası Faiz Giderleri oranı (%)	20		20	10	0	0	0		
PG 1.3.4 Köy ve Köy İçi aydınlatma giderleri oranı (%)	10		10	10	10	10	10		
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Tüm birimler								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak ihtiyacı Trafik Kazaları. Bakım ve onarım maliyetlerinin yüksekliği 								
Stratejiler	Mevcut makine parkı analiz edilerek, ekonomik ömrünü tamamlamış yada hiç kullanılmayan taşıt, iş makinesi ve teçhizatı bertaraf edilerek modernize edilmesi.								
Maliyet Tahmini	41.100.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomik ömrünü tamamlamış iş makinelerinin ve diğer taşıtların varlığı, 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Tasarrufa gidilmesi. Ekonomik ömrünü tamamlamış iş makinelerinin ve diğer taşıtların bertaraf edilmesi. 								

HEDEF1.4 Kanunlarla belirlenen Transfer ve Yedek ödenekler ayrılacaktır.

Faaliyet 1.4.1 Yasal Paylar ayrılacaktır.

Faaliyet 1.4.2 İhtiyaç ödenekleri bulundurmak üzere, yedek ödenekler ayrılacaktır.

Faaliyet 1.4.3 222 sayılı kanun gereği, bir önceki yıl gerçekleşen paya esas gelirlerin %20 'si oranında pay ayrılarak, bütçe içerisinde ilköğretim faaliyet ve projelerini tahsis etmek suretiyle eğitim hizmetlerine destek sağlanacaktır.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 1.4	Kanunlarla belirlenen Transfer ve Yedek ödenekler ayrılacaktır.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 1.4.1. Yasal Pay Oranı (%)	50		70	70	70	70	70	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez
PG 1.4.2 Yedek Ödenek oranı (%)	25		10	10	10	10	10		
PG 1.4.3 Paya esas Gelirler oranı (%)	25		20	20	20	20	20		
Koordinatör Birim	Destek hizmetleri Müdürlüğü, Plan Proje Müdürlüğü ve Mali Hizmetler Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Milli Eğitim Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Bütçe gelirimizin az olması Bir önceki yıl Bütçe gelirlerimizin toplamından ayrılan pay tutarının ödenmesi, bütçe imkânlarımızı zora sokmaktadır. 								
Stratejiler	Yedek Ödenekler, diğer kurumlara verilen paylar ve yapılan yardımlar karşılanacaktır.								
Maliyet Tahmini	123.000.000,00.TL								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Bütçe ve öz kaynak darlığı 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Verilen pay ve yardımların kanunen azaltılması. Öz kaynak artırılması 								

HEDEF 1.5 Güçlü, etkin ve daha verimli hizmet sunabilmek için varlıklarımızı arttıracamız.

Faaliyet 1.5.1 Hibe projeleri desteklenecek

Faaliyet 1.5.2 İşletme Bütçesinde sermaye oluşturmak için iştirak etmek üzere borç verilecektir.

Faaliyet 1.5.3 Araç ve Makineler Satın Alacağız.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 1.5	Güçlü, etkin ve daha verimli hizmet sunabilmek için varlıklarımızı arttıracamız								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 1.5.1 Hibe ve destek Projeleri hazırlamak (adet)	50		5	3	3	3	3	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez
PG 1.5.2 Borç verilecek işletme sayısı	25		2	2	2	2	2		
PG 1.5.3 Yeni makine ve araçlar almak (adet)	25		3	5	5	5	5		
Koordinatör Birim	Genel Sekreterlik, İşletme İştirakler Müdürlüğü, Destek Hizmetleri								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Mali Hizmet Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Araç ve makinelerin zarar görmesi söz konudur. Vatandaş şikâyetlerinin artması Olumsuz İklim Şartları Yeterli araç ve makine bulunmaması Kaynak ihtiyacı. Destek projeleri sunamamak, Eğitimsizlik 								
Stratejiler	Kurumun vatandaş memnuniyetine ulaşması için gerekli alet, araç ve makineler sağlanacak. Hibe projeleri desteklenecektir.								
Maliyet Tahmini	13.000.000,00.TL								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut araç ve makinelerin bir kısmının etkin kullanılmaması Teknolojik gelişmelere ayak uyduramama 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Teknolojinin gerisinde kalmışlık Kaynakların yetersizliği 								

HEDEF 1.6 İl Özel İdaremizin Taşınmazlarının her yıl bakım ve onarımı yapılacaktır.

Faaliyet 1.6.1 Öncelik sırasına göre her yıl hizmet binası lojman veya diğer gayrimenkullerin bakım ve onarımları yapılacaktır.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ									
Hedef 1.6	İl Özel İdaremizin Taşınmazlarının her yıl bakım ve onarımı yapılacaktır.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedef Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 1.6.1 Onarılacak gayrimenkul (adet)	100		2	2	2	2	2	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez	
Koordinatör Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü									
İş Birliği Yapılacak Birimler										
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> • Öz kaynakların ve bütçenin yetersiz oluşu. • Binaların eski ve bakımsız olması. 									
Stratejiler	İl Özel İdare gayrimenkulünde kayıtlı bina ve lojmanlar onarılacaktır.									
Maliyet Tahmini	9.000.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> • Paydaşlarla ve destek projelerinden yeterli düzeyde faydalanması sağlanmalıdır. 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Merkezi İdareden gelen yardım ve bağışların ihtiyacı. • Destek projelerinden yararlanma ihtiyacı 									

HEDEF 1.7 İl Özel İdaresine ait Taşınır Malların Kullanabilirlikleri sağlanacak ve hizmete hazır halde bulundurulacaktır.

Faaliyet 1.7.1 Araç ve Makinelerin bakım ve onarımı gerçekleştirilecektir.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ									
Hedef 1.7	İl Özel İdaresine ait Taşınır Malların Kullanabilirlikleri sağlanacak ve hizmete hazır halde bulundurulacaktır.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 1.7.1 Onarılacak taşıt (adet)	100		15	15	20	20	20	3 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü									
İş Birliği Yapılacak Birimler										
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Öz kaynakların ve bütçenin yetersiz oluşu. Taşıtların ekonomik ömrünü doldurmuş olması. 									
Stratejiler	İl Özel İdare taşınırlarının onarımlarının yapılması.									
Maliyet Analizi	30.000.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Onarımı yapılacak olan taşıtların ilimizde bakım ve onarımının yapılamadığından il dışında yapılıyor olması. 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> İl Özel İdaresine ait Taşıt bakım, onarım atölyesinin güçlendirilmesi. 									

HEDEF 1.8 Şehit olan Silahlı kuvvetler personeli için 211 sayılı kanun gereğince mezar ve şehitlik yaptırılacaktır. Faaliyet 1.8.1 Mezar ve şehitlik yapım ve bakım giderleri gerçekleştirilecektir.

Amaç 1	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİNİN KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ									
Hedef 1.8	Şehit olan Silahlı kuvvetler personeli için 211 sayılı kanun gereğince mezar ve şehitlik yaptırılacaktır.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedef Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 1.8.1 Onarılacak Şehitlik (sayısı)	100		4	3	4	4	4	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
Koordinatör Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü									
İş Birliği Yapılacak Birimler	Satın Alma Müdürlüğü									
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Öz kaynakların ve bütçenin yetersiz oluşu. 									
Stratejiler	İlimizde şehitliklerin her türlü onarım, bakım , idame, tertip ve tanzim. Mezar ve şehitlik yapımı.									
Maliyet Tahmini	500.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Şehit olan silahlı kuvvetler ve Emniyet teşkilatı personelinin mezar ve şehitlik yapımı. 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> 211 sayılı kanun gereğince yaptırılması. 									

STRATEJİK AMAÇ 2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL KIRSAL KALKINMA

HEDEF 2.1 Tüm köy Yolları her mevsim emniyetli bir şekilde ulaşılabilen, köy yolu sanat standartına uygun biçimde yapılarak, köy ve bağlularının ulaşım sorunu çözülecektir.

Faaliyet 2.1.1 Mevcut imkanlarımızla sürekli köy yollarının yapım, bakım ve onarımları ile karla mücadelesi yapılacak, ulaşım sağlanacaktır.

Faaliyet 2.1.2 Asfalt ve Stabilize kaplı yolların trafik levhaları tamamlanacak ve köy giriş levhaları yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.3 Asfalt yapımında kullanılabilir malzemeler (asfalt plentinde K.Filler, bitüm ve fuel oil vb.) satın alınacaktır.

Faaliyet 2.1.4 Köy yolu sanat yapılarının yapım, bakım ve onarımları gerçekleştirilecektir.

Faaliyet 2.1.5 Kilit parke taşı ve bordür imalatı için (agrega, çimento vb.) malzeme alımı yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.6 Kutu menfez yapımı ve koruge boru alımı işi gerçekleştirilecektir.

Amaç 2	SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA								
Hedef 2.1	Tüm köy Yolları her mevsim emniyetli bir şekilde ulaşılabilen, köy yolu sanat standartına uygun biçimde yapılarak, köy ve bağlularının ulaşım sorunu çözülecektir.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedef Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 2.1.1 Köy yolları bakım ve onarımları (km)	30		944	950	955	950	950	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez
PG 2.1.2 Köy yolları karla mücadele (km)	20		24600	24500	24500	24500	24500		
PG 2.1.3 Trafik levhası sayısı (adet)	5		30	20	20	30	20		
PG 2.1.4 Asfalt yapımı için mal ve malzeme alımı miktarı (ton)	20		60000	65000	67000	70000	72000		
PG 2.1.5 Köy yolu sanat yapılarının köprü, menfez (adet)	5		3	5	5	5	5		
PG 2.1.6 Parke taşı ve bordür imalatı (m2)	5		36000	35000	35000	35000	35000		
PG 2.1.7 Kutu menfez yapımı ve koruge boru alımı (adet)	15		600	610	650	600	700		
Koordinatör Birim	Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Satın Alma Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> İklim şartlarının ağır olması Doğal Afetler Yeterli kaynağın olmaması 								
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Güvenli ulaşımın temini amacıyla sorumluluk alanlarımızda bulunan tahrip olmuş 								

	<p>veya kısmı bakım – onarım ihtiyaç duyulan yollarımızda bakım onarım çalışmaları yapılacaktır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yol ağında bulunan güzergâhlarda karla mücadele yapılacak, toprak kayması afet ve acil durumlarda ivedilikle araç ve personel sevk edilecektir.
Maliyet Analizi	75.000.000,00.TL
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> • İklim koşullarından dolayı bozulan yolların varlığı. • Zarar gören işaret ve levhaların varlığı.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Yol bakım ve onarımlarının yapılması.

HEDEF 2.2 İçme sularının yapım, bakım ve onarımları yapılacaktır. Hasarlı yada çalışmaz halde olan depo, kaptaj, vantuz, tahliye gibi içme suyu sanat yapıları onarılacak, sağlık açısından zararlı olan asbest borular ve çelik borular değiştirilecektir.

Faaliyet 2.2.1 İçme suyu sondaj çalışmaları ile su deposu kaptaj, maslak ve su yapılarının yapım ve onarımları yapılacaktır.

Faaliyet 2.2.2 İçme sularının yapım, bakım ve onarımları yapılacaktır.

Faaliyet 2.2.3 İçme ve kullanma sularının Dezenfeksiyonunda kullanılabilir malzemeler satın alınacaktır.

Faaliyet 2.2.4 Köylerde su şebekelerinin hidrant (yangın vanası) bağlanacaktır.

Faaliyet 2.2.5 İçme sularında kullanılabilir malzemeler satın alınacaktır.

Amaç 2	SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA										
Hedef 2.2	İçme sularının yapım, bakım ve onarımları yapılacaktır. Hasarlı yada çalışmaz halde olan depo, kaptaj, vantuz, tahliye gibi içme suyu sanat yapıları onarılacak, sağlık açısından zararlı olan asbest borular ve çelik borular değiştirilecektir.										
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı		
PG 2.2.1 Sondaj çalışmaları yapmak (adet)	20		7	9	9	10	10	3 ayda 1 kez	6 ayda 1 kez		
PG 2.2.2 Bakım ve onarımları yapmak (km)	30		150	170	200	210	200				
PG 2.2.3 Dezenfeksiyon malzemeleri almak. (lt)	20		50	50	50	50	50				
PG 2.2.4 Yangın Vanası (adet)	20		50	50	50	50	26				
PG 2.2.5 İçme suyu Malzeme Alımı (adet-km)	10		1000 a 200 km	1200 a 230 km	1350 a 250 km	1400 a 270 km	1650 a 300 km				
Koordinatör Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü										
İş Birliği Yapılacak Birimler	Satın Alma Birimi										
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynakların yetersiz oluşu. Olumsuz iklim şartlarının Doğal Afetler Yeterli Su temin edilememesi. Salgın hastalıklar 										
Stratejiler	Köylerin içme suyuna kavuşması ve sürekliliğinin sağlanması için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.										
Maliyet Analizi	20.000.000,00.TL.										
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli içme suyunun olamaması Mevcut sistemin ekonomik ömrünü doldurmuş olması. 										

	<ul style="list-style-type: none"> • Mevcut istemin sağlık açısından yeterli olmaması. • İçme suyu kanallarının iyileştirilmesi ve yenilenmesi gerekmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Mevcut şebekelerin iyileştirilmesi sağlıklı ve çevre dostu malzemelerin kullanılması. • Yerleşim yerlerinin içme ve kullanma suyu ihtiyaçlarının tamamının karşılanması. • Köylerin büyük kısmının sürekli ve temiz içme suyunu sağlama ihtiyacı vardır.

HEDEF 2.3 Hizmetin gerektirdiği Proje, Müşavirlik, kontrollük vb. giderler karşılanacaktır.
Faaliyet 2.3.1. İdaremizin gerekli olan proje müşavirlik ve kontrollük vb. giderler karşılanacaktır.

Amaç 2		SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA							
Hedef 2.3		Hizmetin gerektirdiği Proje, Müşavirlik, kontrollük vb. giderler karşılanacaktır							
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 2.3.1 proje ve müşavirlik sayısı	100		4	3	5	3	3	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
Koordinatör Birim	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Satın Alma Birimi								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Olumsuz iklim şartları. 								
Stratejiler	İdaremizin bulunan gayrimenkullerin kurum tarafından gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan proje müşavirlik ve kontrollük vb. giderler karşılanacaktır.								
Maliyet Tahmini	1.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> İdaremizde teknik açıdan yeterli personelimizin olmaması. Gerekli olan proje ve müşavirlik giderlerine ihtiyaç duyulması. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Plan proje etüt ihtiyacının olması. Girişim ihtiyacı 								

HEDEF 2.4 Hizmetin gerektirdiği hizmet binası ve hizmet tesisi yapım giderleri karşılanacaktır.
Faaliyet 2.4.1. İdaremizin gerekli olan gayrimenkuller yapılacaktır.

Amaç 2	SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL-KIRSAL KALKINMA									
Hedef 2.4	Hizmetin gerektirdiği hizmet binası ve hizmet tesisi yapım giderleri karşılanacaktır.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 2.4.1 Gayrimenkul sayısı	100		1	2	2	3	3	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
Koordinatör Birim	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü									
İş Birliği Yapılacak Birimler	Satın Alma Birimi									
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Olumsuz iklim şartları. 									
Stratejiler	İdaremizin ihtiyacı olan hizmet binası ve hizmet tesisi yapımı.									
Maliyet Tahmini	8.000.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> İdaremizin yeterli olmayan gayrimenkul binalarının yapılması 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> İdaremizin ihtiyacı olan şantiye, atölye, garaj, hizmet binası vb. ihtiyacı. 									

STRATEJİK AMAÇ 3. TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ

HEDEF 3.1 Hayvan Sağlığının Korunmasını Sağlamak, İyileştirmek ve Hayvancılığı güçlendirmek.
Faaliyet 3.1.1 Hayvan Hastalıkları ve zararlarıyla mücadele etmek.

Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 3.1	Hayvan Sağlığının Korunmasını Sağlamak, İyileştirmek ve Hayvancılığı güçlendirmek.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 3.1.1 Hayvan hastalıkları için genel tarama yapmak (hayvan sayısı)	100		10000	12000	12000	12000	12000	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	İl Tarım ve Orman Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Gerekli çalışmaların yeterince yapılamaması Kaynak ihtiyacı Proje sunamamak 								
Stratejiler	Doğal ve sağlıklı hayvan yetiştiriciliği için gerekli çalışmalar işbirliği ile paydaşlarla yapılacaktır.								
Maliyet Tahmini	1.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Ardahan hayvan yetiştiriciliği konusunda avantajlı bir coğrafyada bulunmaktadır. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Yetiştiricilerin bilgi eksikliği giderilmelidir. 								

HEDEF 3.2 Hayvan içme suyu ve gölet yapım giderleri karşılanacaktır.
Faaliyet 3.2.1 İlimizde ve ilçelerimizde hayvan içme suyu ve gölet yapımı.

Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 3.2	Hayvan içme suyu ve gölet yapım giderleri karşılanacaktır.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 3.2.1. Hayvan içme suyu ve gölet sayısı (adet)	100		10	15	15	15	15	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
Koordinatör Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	AKAK Projesi. İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Plan Proje Yatırıma ve İnşaat Birimi Satın Alma Birimi								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Gerekli çalışmaların yeterince yapılamaması Proje sunamamak Doğal afetler 								
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Yerleşim yerlerinde hayvan içme suyu ve gölet yapımı. 								
Maliyet Analizi	4.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Engebeli alanların olması. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Desteklerden faydalanma oranı artırılmalı 								

HEDEF 3.3 Tarımsal sulama giderleri karşılanacaktır.

Faaliyet 3.3.1 Tarımda suyun etkili kullanımını için uygun yöntem ve teknolojinin geliştirilmesini sağlamak.

Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 3.3	Tarımsal sulama giderleri karşılanacaktır.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 3.3.1. Sulanması yapılacak arazi hektar	100		50	50	55	55	55	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
Koordinatör Birim	Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	AKAK Projesi. İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Plan Proje Yatırıma ve İnşaat Birimi Satın Alma Birimi								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> • Projeye yeterli desteğin sağlanamaması • Doğal afetler • Olumsuz iklim şartları • Yeterli suyun temin edilememesi • Kaynak ihtiyacı. • Gerekli çalışmaların yeterince yapılamaması 								
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Tarımsal sulamada uygun modelin teknikler uygulanacaktır. • Modern tarımsal sulama ile ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır. 								
Maliyet Analizi	4.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> • İlkel tarım tekniklerinin kullanılması • Su kaynaklarının verimli kullanılmaması. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması. • Desteklerden faydalanma oranı artırılmalı 								

Hedef 3.4 Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında ilimizde var olan arıcılık faaliyetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, daha kaliteli ve bol ürün elde etmek, fayda sahiplerinin ekonomik düzeylerini daha üst seviyelere çıkarmak.

Faaliyet 3.4.1 Arıcıların verimli ve iyi arıcılık üretiminin yapılabilmesi için ana arı alımı ve Arı Sağlığı Laboratuvarı için ekipman desteği sağlanacaktır.

Faaliyet 3.4.2 Arıcıların verimli ve iyi arıcılık üretiminin yapılabilmesi için Bal Paketleme ve Laboratuvar analizi yapımı sağlanacaktır.

Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ									
Hedef 3.4	Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında ilimizde var olan arıcılık faaliyetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, daha kaliteli ve bol ürün elde etmek, fayda sahiplerinin ekonomik düzeylerini daha üst seviyelere çıkarmak.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 3.4.1 Ana Arı alımı (adet)	40		200	200	250	300	300	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
PG 3.4.2 Bal Paketleme (kg)	30		3000	4000	4500	4700	5000			
PG 3.4.3 Laboratuvar analizi yapımı Üretici Sayısı (adet)	30		35	40	45	45	50	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü									
İş Birliği Yapılacak Birimler	Kafkas Arısı Üretim Eğitim Gen Merkezi Müdürlüğü Satın Alma Birimi									
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> İklim koşullarından kaynaklı üretimin azalması. Gerekli çalışmaların yeterince yapılamaması. Proje sunamamak. Kaynak ihtiyacı. 									
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> İlimizin Kafkas arısı Gen Merkezi konumunda olması itibarıyla Gen Merkezi Müdürlüğünde üretilen damızlık ana arıların arıcılara dağıtılarak genin korunmasına katkıda bulunmak. Arıcılık ve bal üretimi ve geliştirilmesi için devlet destekleri konusunda çiftçileri bilgilendirmek ve özellikle üretim sırasında yaşanan sorunlara destek sağlanacaktır. 									
Maliyet Tahmini	1.000.000,00.TL									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Ardahan Kafkas arısı Propolis üretiminde en başarılı arı ırkıdır. Ardahan bal üretimi konusunda avantajlı bir bitki örtüsüne sahiptir. 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Desteklerden faydalanma oranı artırılmalı. Yetiştiricilerin bilgi eksikliği giderilmelidir. 									

HEDEF 3.5 Suni Tohumlama Uygulamasının Yaygınlaştırılması Projesi kapsamında her yıl bir ilçeye alınacak araçlarla öncelikle hizmetin yeterince ulaşmadığı yerlerde yapılacak Suni tohumlama ile birim hayvan başına yüksek verimli ve kaliteli buzağı olarak verimi artırmak, kırsal kalkınmaya katkı sunmak, hayvancılığı ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde sokmak.

Faaliyet 3.5.1 Bakanlıkça düzenlenen suni tohumlama kurslarına ilişkin koordinasyonu sağlamak,
Faaliyet 3.5.2 Suni tohumlama yapma izni vermek.

Amaç 3	TARIM VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİN GELİŞTİRİLMESİ								
Hedef 3.5	Sunı Tohumlama Uygulamasının Yaygınlaştırılması Projesi kapsamında her yıl bir ilçeye alınacak araçlarla öncelikle hizmetin yeterince ulaşmadığı yerlerde yapılacak Suni tohumlama ile birim hayvan başına yüksek verimli ve kaliteli buzağı olarak verimi artırmak, kırsal kalkınmaya katkı sunmak, hayvancılığı ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde sokmak.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 3.5.1 Suni tohumlama kurslarına katılımı artırmak için köylüleri bilinçlendirmek (kurs sayısı)	50		2	2	3	3	3	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
PG 3.5.2 Suni tohumlama yapılacak hayvan sayısı (adet)	50		70	70	70	70	70		
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	İl Tarım ve Orman Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak yetersizliği 								
Stratejiler	Sunı tohumla ile ilgili çalışmalar yapılarak Ardahan ili hayvancılık üretimi geliştirilecektir.								
Maliyet Tahmini	500.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Desteklerden yeterince faydalanamamak 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Bilgilendirme, denetleme ve kayıt işlemlerinin yapılması 								

STRATEJİK AMAÇ 4. SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI

HEDEF 4.1 Afet ve Acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin yatırım hizmetlerine destek sağlanacaktır

Faaliyet 4.1.1 Afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetler kapsamında yatırım projeleri gerçekleştirilecektir

Faaliyet 4.1.2 Afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin koruyucu malzeme alımı.

Amaç 4	SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI								
Hedef 4.1	Afet ve Acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin yatırım hizmetlerine destek sağlanacaktır								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 4.1. 1Faaliyet sınırları ve köylerde içerisinde gerekli kontrollerin yapılmasını sağlamak (kontrol edilen bina sayısı)	50		50	50	50	50	50	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
PG 4.1.2 Afet ve Acil durumlarında kullanılmak üzere koruyucu malzeme alımı sayısı	50		20	15	15	15	15		
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Afet ve Acil Durum Müdürlüğü								
Riskler	Hazırlıksızlık								
Stratejiler	Afetlere karşı hazırlıklı olmak için gerekli etkinlikler yapılacaktır.								
Maliyet Tahmini	2.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Binaların risk analizleri yapılmalı, hazırlıklı olarak afetlere karşı önleyici tedbirler alınmalıdır. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Risk haritaları güncellemeleri Tatbikatlar Acil durum önlemleri hizmetinin geliştirilmesi 								

HEDEF 4.2 Halkın ve gençlerin sosyal ve sportif gelişimini sağlamak.

Faaliyet 4.2.1 Spor malzemeleri satın alınarak sporcuların spor malzemesi temin edilecektir.

Amaç 4	SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI								
Hedef 4.2	Halkın ve gençlerin sosyal ve sportif gelişimini sağlamak.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 4.2.1 Amatör spor kulüplerinin ihtiyaçları için malzeme desteği sağlanacak kulüp sayısı	100		20	25	25	30	35	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
Koordinatör Birim	Destek Hizmetleri Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak ihtiyacı Yeterli ilgiyi sağlayamamak 								
Stratejiler	Ardahan da spor faaliyetlerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.								
Maliyet Tahmini	700.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> İl genelinde sporun önemi ve kentteki gençlerin dayanışmasını arttırılması sağlanmalıdır. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Alt yapı ve entegre tesis ihtiyaçları 								

STRATEJİK AMAÇ 5. ARDAHAN TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİN KORUNMASI

HEDEF 5.1 Kültür Varlıklarını ortaya çıkarmak, değerlerini korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bakım onarım ve yenileme faaliyetlerini yürütmek.

Faaliyet 5.1.1 İlimizde yer alan tarihi ve kültürel yerlerin bakım onarımları ile yenileme çalışmalarını yapmak
Faaliyet 5.1.2 Ardahan'ın turizminin tanıtım için çalışmalar yapmak.

Amaç 5	ARDAHAN TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİN KORUNMASI								
Hedef 5.1	Kültür Varlıklarını ortaya çıkarmak, değerlerini korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bakım onarım ve yenileme faaliyetlerini yürütmek.								
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 5.1.1 Tarihi ve kültürel yerlerin bakım onarımlarını yaptırmak (adet)	50		1	2	2	2	2	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez
PG 5.1.2 Ardahan'ın turizminin tanıtım için çalışmalar yapmak (tanıtım çalışması adet)	50		3	5	5	5	5		
Koordinatör Birim	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü- Encümen Müdürlüğü								
İş Birliği Yapılacak Birimler	Kültür ve Turizm Müdürlüğü Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü								
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak sağlayamamak 								
Stratejiler	Ardahan ili tarihi, kültürel yapıların korunmasını sağlamak için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.								
Maliyet Tahmini	3.000.000,00.TL.								
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Ardahan tarihi ve kültürel birikimlerinin turizme açılması ihtiyacı vardır. 								
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Yapıların korunması ve yenilenmesi Tanıtım faaliyetleri Nitelikli personel azlığı 								

HEDEF 5.2 Yanlışçam Kayak Merkezi altyapısını geliştirmek, ıldır Gölüne Turizm Tesisi altyapısını kurmak ve tanıtımlarını yapmak.

Faaliyet 5.2.1 Yanlışçam Kayak merkezi için gerekli iyileştirme faaliyetlerinde bulunmak ve daha etkin işletilmesi için yatırımlar yapmak

Faaliyet 5.2.2 Çıldır Gölünde turizm tesisi kurmak için girişimlerde bulunmak. Projelendirmek ve tesisi devreye almak.

Faaliyet 5.2.3 Ardahan turizminin tanıtım için çalışmalar yapmak, etkinlikler düzenlemek.

Amaç 5	ARDAHAN TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE KÜLTÜR DEĞERLERİNİN KORUNMASI									
Hedef 5.2	Yanlışçam Kayak Merkezi altyapısını geliştirmek, ıldır Gölüne Turizm Tesisi altyapısını kurmak ve tanıtımlarını yapmak.									
Faaliyetler/Performans Göstergeleri	Hedefe Etkisi (%)	Başlangıç Değeri	2025	2026	2027	2028	2029	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı	
PG 5.2.1 Yanlışçam Kayak merkezinin etkinliğini arttırmak için faaliyetlerde bulunmak (etkinlik sayısı)	35		4	4	4	4	4	6 ayda 1 kez	Yılda 1 kez	
PG 5.2.2 Çıldır Gölünde turizm tesisi kurmak (tesis sayısı)	45		1	1	1	1	1			
PG 5.2.3 Ardahan turizminin tanıtım için çalışmalar yapmak (çalışma sayısı)	20		3	3	3	3	3			
Koordinatör Birim	İşletme ve İştirakler Birim Müdürlüğü									
İř Birliğı Yapılacak Birimler	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Birimi Satın alma Birimi									
Riskler	<ul style="list-style-type: none"> Kaynak yetersizliğı 									
Stratejiler	Ardahan coğrafi ve iklim şartlarına uygun alanların turizme açılması veya tanıtılması ihtiyacı vardır.									
Maliyet Tahmini	5.000.000,00.TL.									
Tespitler	<ul style="list-style-type: none"> Yaz ve kış turizmi için uygun ortama sahip ilin etkin olarak turizme açılarak katma değer sağlanması olanaklıdır. 									
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Tesis ve tanıtım ihtiyacı. 									

6.4 HEDEF BİRİM VE MALİYET MATRİSİ

TABLO 17: HEDEFLERDEN SORUMLU VE İŞBİRLİĞİ YAPILACAK BİRİMLER

Hedefler	Harcama Birimleri													
	Özel kalem	Destek Hizmetleri	İşletme ve İştirakler	Plan Proje Yatırım ve İnşaat	Satın Alma Birimi	Yazı İşleri	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	Mali Hizmetler	Su ve Kanal Hizmetleri	İnsan Kaynakları ve Eğitim	Genel Sekreterlik	İşletme ve İştirakler	Yol Ve Ulaşım Hizmetleri	İlçe Özel İdare Birimleri
Hedef 1.1	S	i	i	i	i	S	i	S	i	S		i	i	
Hedef 1.2								i						S
Hedef 1.3	i	S	i	i	i	i	i	S	i	i		i	i	
Hedef 1.4		S		S				S						
Hedef 1.5		S	S			i		i		S				
Hedef 1.6						S								
Hedef 1.7		S												
Hedef 1.8					i	S								
Hedef 2.1					i								S	
Hedef 2.2					i				S					
Hedef 2.3				S	i									
Hedef 2.4				S	i									
Hedef 3.1		S												
Hedef 3.2				i	i				S					
Hedef 3.3				i	i				S					
Hedef 3.4		S			i									
Hedef 3.5		S												
Hedef 4.1		S												
Hedef 4.2		S												
Hedef 5.1				i		S								
Hedef 5.2			S	i	i									

S: Sorumlu birim, İ: İşbirliği yapılacak birim

TABLO 18: TAHMİNİ MALİYETLER

Amaç ve hedefler	Planın 1. Yılı	Planın 2. Yılı	Planın 3. Yılı	Planın 4. Yılı	Planın 5. Yılı	Toplam Maliyet
Amaç 1	555.800.000,00	611.380.000,00	672.518.000,00	739.770.000,00	813.747.000,00	3.393.215.000,00
Hedef 1.1	330.845.000,00	363.930.000,00	400.323.000,00	440.355.000,00	484.390.500,00	2.019.843.500,00
Hedef 1.2	8.355.000,00	9.190.000,00	10.109.000,00	11.120.000,00	12.232.000,00	51.006.000,00
Hedef 1.3	41.100.000,00	45.210.000,00	49.731.000,00	54.704.000,00	60.174.400,00	250.919.400,00
Hedef 1.4	123.000.000,00	135.300.000,00	148.830.000,00	163.713.000,00	180.084.300,00	750.927.300,00
Hedef 1.5	13.000.000,00	14.300.000,00	15.730.000,00	17.303.000,00	19.033.300,00	79.366.300,00
Hedef 1.6	9.000.000,00	9.900.000,00	10.890.000,00	11.979.000,00	13.176.900,00	54.945.900,00
Hedef 1.7	30.000.000,00	33.000.000,00	36.300.000,00	39.930.000,00	43.923.000,00	183.153.000,00
Hedef 1.8	500.000,00	550.000,00	605.000,00	666.000,00	732.600,00	3.053.600,00
Amaç 2	104.000.000,00	114.400.000,00	125.840.000,00	138.424.000,00	152.266.400,00	634.930.400,00
Hedef 2.1	75.000.000,00	82.500.000,00	90.750.000,00	99.825.000,00	109.807.500,00	457.882,500,00
Hedef 2.2	20.000.000,00	22.000.000,00	24.200.000,00	26.620.000,00	29.282.000,00	122.102.000,00
Hedef 2.3	1.000.000,00	1.100.000,00	1.210.000,00	1.331.000,00	1.464.100,00	6.105.100,00
Hedef 2.4	8.000.000,00	8.800.000,00	9.680.000,00	10.648.000,00	11.712.800,00	48.840.800,00
Amaç 3	10.500.000,00	11.550.000,00	12.705.000,00	13.976.000,00	15.373.600,00	64.104.600,00
Hedef 3.1	1.000.000,00	1.100.000,00	1.210.000,00	1.331.000,00	1.464.100,00	6.105.100,00
Hedef 3.2	4.000.000,00	4.400.000,00	4.840.000,00	5.324.000,00	5.856.400,00	24.420.400,00
Hedef 3.3	4.000.000,00	4.400.000,00	4.840.000,00	5.324.000,00	5.856.400,00	24.420.400,00
Hedef 3.4	1.000.000,00	1.100.000,00	1.210.000,00	1.331.000,00	1.464.100,00	6.105.100,00
Hedef 3.5	500.000,00	550.000,00	605.000,00	666.000,00	732.600,00	3.053.600,00
Amaç 4	2.700.000,00	2.970.000,00	3.267.000,00	3.594.000,00	3.953.400,00	16.484.400,00
Hedef 4.1	2.000.000,00	2.200.000,00	2.420.000,00	2.662.000,00	2.928.200,00	12.210.200,00
Hedef 4.2	700.000,00	770.000,00	847.000,00	932.000,00	1.025.200,00	4.274.200,00
Amaç 5	8.000.000,00	8.800.000,00	9.680.000,00	10.648.000,00	11.713.600,00	48.841.600,00
Hedef 5.1	3.000.000,00	3.300.000,00	3.630.000,00	3.993.000,00	4.393.100,00	18.316.100,00
Hedef 5.2	5.000.000,00	5.500.000,00	6.050.000,00	6.655.000,00	7.320.500,00	30.525.500,00
AMAÇLARIN YILLIK MALİYET TOPLAMI	681.000.000,00	749.100.000,00	824.010.000,00	906.412.000,00	997.054.000,00	4.157.576.000,00

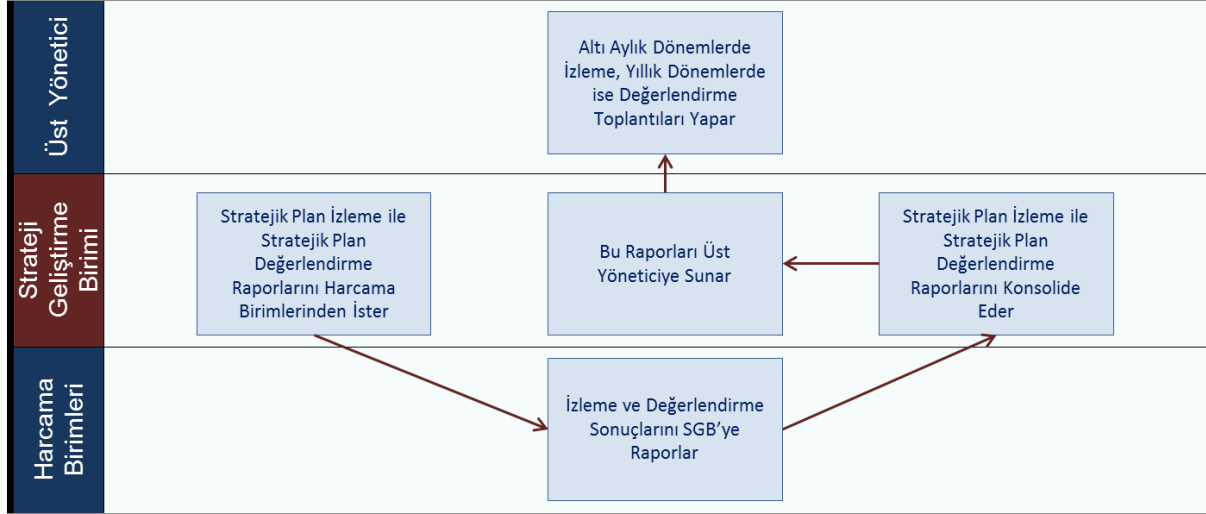
7. İZLEME DEĞERLENDİRME VE GÜNCELLEME

Hazırlanan bu stratejik planın izleme ve değerlendirme süreci, kurumsal öğrenmeyi ve buna bağlı olarak faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlar. İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda elde edilen bilgiler kullanılarak stratejik plan gözden geçirilir, hedeflenen ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılır. Bu karşılaştırma sonucunda gerekli görülen durumlarda stratejik planın güncellenmesi kararı verilebilir. Stratejik planın izleme ve değerlendirmeye tabi tutulması gerek planın başarılı olarak uygulanması gerekse hesap verme sorumluluğu ilkesinin tesis edilmesi açısından vazgeçilmez bir husustur.

İzleme, amaç ve hedeflere göre kaydedilen ilerlemeyi takip etmek amacıyla uygulama öncesi ve uygulama sırasında sürekli ve sistematik olarak nicel ve nitel verilerin toplandığı ve analiz edildiği tekrarlı bir süreçtir.

Performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleşme sonuçları hedef kartlarında belirtildiği gibi 6 ayda bir gözden geçirilir ve yıllık olarak raporlanır.

İzleme ve Değerlendirme Süreci

İzleme ve değerlendirme sayesinde bilgiye dayalı kararlar ile amaç ve hedeflerden sapma olduğu takdirde iyileştirici tedbirler alınarak plan veya eylem planları revize edilebilir.